

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Institut mezioborových studií Brno

Sociálně právní aspekty diváckého násilí

Diplomová práce

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Alena PLŠKOVÁ

Vypracovala:

Bc. Hana MALÁ

Brno 2010

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „**Sociálně právní aspekty diváckého násilí**“ zpracovala samostatně a použila jen prameny uvedené v seznamu literatury.

Brno 20. března 2010

.....

Bc. Hana Malá

Poděkování

Na tomto místě bych velmi ráda poděkovala PhDr. Aleně Plškové za cenné rady, které mi poskytla jako vedoucí při zpracovávání této diplomové práce.

Poděkování rovněž patří pracovníkům odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR a příslušníkům Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR, kteří mi umožnili seznámit se podrobně s prací ministerstva a Policie ČR v boji proti diváckému násilí, poskytli mi odborné konzultace a možnost několikadenní stáže na jejich pracovišti.

Obsah

Úvod	4
1. Česká právní úprava ve vztahu k diváckému násilí	7
1. 1. <i>Změny právní úpravy související s reformou Policie ČR.....</i>	<i>7</i>
1. 1. 1. Exkurz do britské právní úpravy	8
1. 1. 2. Exkurz do české právní úpravy	15
1. 2. <i>Změny právní úpravy související s trestním zákoníkem</i>	<i>21</i>
1. 2. 1. Vymezení skutkových podstat	21
1. 2. 2. Trestně právní postih pachatele.....	23
1. 3. <i>Fungování nové právní úpravy v praxi</i>	<i>27</i>
1. 3. 1. Pořadatelská služba	28
1. 3. 2. Dohoda mezi ČMFS a Policií ČR v praxi.....	31
1. 3. 3. Ochrana osobních údajů.....	34
1. 4. <i>Snahy o změnu právní úpravy</i>	<i>37</i>
2. Sociologický průzkum	41
2. 1. <i>Výsledky sociologického průzkumu.....</i>	<i>46</i>
2. 1. 1. Základní popis souboru a předpoklady komparace	46
2. 1. 2. Výsledky dotazníkového šetření	48
2. 2. <i>Shrnutí vyhodnocení dotazníku</i>	<i>66</i>
Závěr	69
Resumé	71
Anotace.....	73
Literatura.....	75
Seznam příloh.....	80

Úvod

Fotbalové chuligánství je fenoménem, se kterým se evropské státy potýkají již více než čtyřicet let. V České republice, a ostatních postkomunistických státech, se výtržníci začali prosazovat poněkud později, avšak dnes jsou již nedílnou součástí sportovních, zejména fotbalových, utkání.

Tématu diváckého násilí jsem se měla možnost několikrát přiblížit během své profesní kariéry. Hluběji do problematiky jsem však pronikla až při přípravě a psaní bakalářské práce „*Agrese a divácké násilí*“, kdy jsem se seznámila s experty Ministerstva vnitra a Policie České republiky (dále jen „Policie ČR“) a absolvovala stáž na odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra, který je odpovědný za definování vládní strategie boje s diváckým násilím.

Bakalářská práce si kladla za cíl odpovědět na důvody, které vedou lidi k páchání násilností, zabývala se jejich motivací a pokoušela se zjistit, zda existují takové preventivní programy, které by v kladném slova smyslu fanoušky ovlivnily. Jedním ze základních zjištění, které jsem v závěru své předchozí práce uvedla, bylo konstatování, že *řešení diváckého násilí nesmí být pouze záležitostí Policie ČR*.

Uplynuly dva roky, během kterých vláda České republiky připravila a prosadila nový koncept boje s diváckým násilím. Přijatá strategie mé předešlé závěry potvrzovala. Zásadními úkoly se stalo intenzivnější zapojení fotbalových klubů a pořadatelské služby, nutnost cílených investic do infrastruktury stadionů a průběžná komunikace s fotbalovými fanoušky. Stranou nezůstala ani města a obce, která byla taktéž vtažena mezi zainteresované subjekty, jejichž úzká spolupráce představuje základní pilíř efektivního přístupu.

Výrazný posun v bezpečnostní politice České republiky, který se odrazil i v oblasti zajišťování bezpečnosti na sportovních utkáních, mne přesvědčil, abych téma fotbalového chuligánství, resp. boje proti němu, rozpracovala detailněji.

Cílem diplomové práce „*Sociálně právní aspekty diváckého násilí*“ je přesně zmapovat především legislativní kroky, které vedly ke změně postavení všech relevantních subjektů. Obsáhlá analýza právního prostředí v České republice a oblast zajišťování a vynucování bezpečnosti představuje první, teoretickou, část diplomové práce. Část druhá, empirická, je věnována sociologickému průzkumu.

Průzkum je úzce provázán s částí první a na základě cíleně kladených dotazů se snaží zjistit, jak nová pravidla ovlivnila chování lidí na sportovních utkáních, vnímání změn rolí pořadatelské služby a Policie ČR, a také odpovědět na základní otázku - *je stadion bezpečným místem*.

Východiska zpracování diplomové práce

Změna pravidel zajišťování bezpečnosti během sportovních utkání se stala v posledních dvou letech tématem mnoha politických i odborných diskusí. S oblibou se v této souvislosti hovoří o tzv. *privatizaci povinností státu*, kdy Policie ČR ustupuje od plnění svých zákonných povinností a přenechává prostor soukromým bezpečnostním službám.

Tento krok lze vnímat na jedné straně jako promyšlené a postupné vyústění logických kroků vedoucích k větší odpovědnosti fotbalových klubů a nebo na straně druhé jako přenesení problému státu na jiný subjekt, který má skrýt podstatu, tedy neschopnost státu zajistit celkovou koordinaci a komunikaci mezi všemi zainteresovanými subjekty.

Po prostudování dostupných právních a koncepčních dokumentů, které Vláda České republiky přijala a se znalostí dílčích kroků, které postupně uskutečňovalo Ministerstvo vnitra, jsem přívržencem první názorové skupiny. Kroky vedoucí k přijetí větší odpovědnosti za bezpečnost na straně fotbalových klubů byly promyšlené a dlouhodobě připravované ve spolupráci se všemi relevantními aktéry.

Diplomová práce se nezabývá mapováním diváckého násilí ani hledáním jeho definice, současně ani nepřináší popis všech organizačně technických aspektů tvorby strategií a právních norem v České republice, neboť toto vše bylo součástí obhájené bakalářské práce „*Agrese a divácké násilí*“. Předkládaná diplomová práce analyzuje novinky

v legislativě, zabývá se jejich aplikací v praxi a definuje základní problémy, které pro praxi představují.

Mým cílem není ani obhajovat ani kritizovat vládní politiku na poli boje s diváckým násilím, nýbrž sledovat její faktické dopady. Tohoto cíle se snažím dosáhnout studiem a rozbořem právních textů a následnou interpretací vlastních zjištění v rámci provedeného sociologického průzkumu.

1. Česká právní úprava ve vztahu k diváckému násilí

Přibližně od roku 2006 můžeme sledovat cílenou snahu o prosazení změn v oblasti právní úpravy, která bezprostředně souvisí s diváckým násilím.¹ V úzké vazbě na tyto legislativní změny probíhá i změna v oblastech metodiky a organizace práce jak na straně Policie ČR, tak i dalších aktérů, mezi nimiž nelze opominout zejména pořadatelské služby.

Pokud bychom chtěli sledovat časovou souslednost procesu legislativních změn, lze jej pracovní a pro větší přehlednost rozdělit do dvou základních po sobě následujících etap:

- změny právní úpravy související s přijetím tzv. reformy Policie ČR,
- změny právní úpravy související s přijetím nového trestního zákoníku.

1. 1. Změny právní úpravy související s reformou Policie ČR

V souvislosti s fotbalovým násilím se dlouhé roky hovořilo o nutnosti přijetí speciální právní úpravy,² která by zejména po vzoru Velké Británie, zlepšila možnosti postihu fotbalových fanoušků, kteří narušují veřejný pořádek a svým jednáním ohrožují i životy a zdraví a způsobují citelné ztráty na majetku.^{3,4}

Nosičem prosazení systémových změn se stala tzv. reforma policie, kterou veřejně ohlásil v roce 2007 tehdejší ministr vnitra a informatiky Ivan Langer. Reforma byla

¹ Prezentace zveřejněná na webových stránkách Ministerstva vnitra ukazuje časovou osu od zahájení prací na reformě Policie ČR, včetně uvedení jednoho ze základních pilířů reformy, kterým byla snaha o tzv. odbourání nepolicejních činností. Langer I., Policejní reforma dostala zelenou!, www.mvcr.cz/soubor/policejni-reforma-dostala-zelenou.aspx, 26. 2. 2010.

² ČTK, Langer tvrdí, že fotbalové vedení zaspalo v boji s chuligány, 4. 4. 2008.

³ <http://www.fotbal.cz/scripts/detail.php?id=29531>, 19. 4. 2008 - Fotbaloví funkcionáři ve svém volání po změně legislativy v boji proti výtržníkům našli podporu u předsedy Poslanecké sněmovny Miloslava Vlčka. Při dnešní schůzce (17. 4. 2008) na parlamentní půdě se obě strany shodly, že k zajištění vyšší bezpečnosti na stadionech bude nezbytné upravit zákony.

⁴ <http://aktualne.centrum.cz/sportplus/fotbal/domaci/clanek.phtml?id=601912>, 19. 4. 2008; „Bez nové legislativy bude mít náš nový stadion velké problémy, to říkám naprosto otevřeně,“ sdělil na tiskové konferenci 8. 4. 2008 po zasedání grémia slávistický šéf Petr Doležal.

dne 22. března 2007 představena na 10. schůzi Výboru pro bezpečnost Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.⁵

Právě na půdě Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR se vedla diskuse o způsobu a formě nastavení pravidel a odpovědnosti jednotlivých aktérů. Cílem bylo vyřešit otázku, které z úkolů by Policie ČR v rámci systému vnitřní bezpečnosti státu měla plnit i do budoucna, a o které by se naopak měla podělit s jinými subjekty.⁶ V souvislosti s fenoménem diváckého násilí bylo rozhodující, zda se legislativa v České republice vydá cestou rozsáhlé úzce specializované právní regulace, jako je tomu v případě Velké Británie, nebo zda bude svěřeno zajištění bezpečnosti na stadionech primárně pořadatelům sportovních utkání.

1. 1. 1. Exkurz do britské právní úpravy

Podíváme-li se na vývoj ve Velké Británii a důvody pro razantní postup a přijetí tak striktní právní regulace, je ihned zřejmé, že výchozí pozice v České republice byla zcela odlišná od té, která panovala ve Velké Británii v druhé polovině osmdesátých a na začátku devadesátých let.

Divácké násilí se začalo ve zvýšené míře projevovat již v průběhu šedesátých a sedmdesátých let minulého století a eskalovalo v letech osmdesátých. Nejčastěji bylo spojeno s vniknutím diváků na fotbalová hřiště, házením předmětů na hrací plochu i na aktéry hry, verbálními konflikty ústíci ve fyzickou agresi, s projevy extremismu, výtržnostmi apod.⁷

Incidenty bezprostředně související s fotbalem vyvrcholily v roce 1985 smrtí téměř čtyř desítek lidí, většinou italských fanoušků klubu Juventus Turín, který 29. května 1985 sehrál v Bruselu finálové utkání Poháru mistrů evropských zemí s mužstvem

⁵ Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 2007, 5. volební období, Zápis z 10. schůze výboru pro bezpečnost uskutečněné dne 22. března 2007 v zasedací místnosti výboru pro bezpečnost 272 G, <http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=8976>.

⁶ Důvodová zpráva, sněmovní tisk č. 440, s. 66-67.

⁷ MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. Fotbalové chuligáni. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2004, s. 15.

FC Liverpool.⁸ Útok liverpoolských fandů hodinu před výkopem zápasu způsobil v turínském sektoru ohromnou paniku. Ve zmateném úprku bylo mnoho fanoušků ušlapáno, další našli smrt pod troskami zřícené zdi a někteří byli ubodáni. Celkem zahynulo 39 diváků, z toho 31 Italů, dalších 250 bylo zraněno. Krvavému incidentu předcházely provokace především ze strany turínských příznivců. Doprovázela jej však neuvěřitelná nedbalost ze strany pořadatelů: oba sektory diváků odděloval pouze drátěný plot, fandové měli k dispozici zbraně (nože, žerdě, řetězy, láhve), celý stadion byl v chatrném stavu (daly se ulomit kusy betonu), přítomna byla pouze padesátka policistů, organizace lékařské pomoci dlouho otálela (první nosítka se objevila až po 40 minutách). Tragédii následovalo vyloučení anglických klubů z evropských pohárů na pět let (Liverpool na šest).⁹

Po bruselské tragédii připravila britská vláda první zákony proti fotbalovému chuligánství.

Změna legislativy však nebyla provázána se změnou práce policie a jejího přístupu k fanouškům. I nadále bylo na všechny fanoušky nahlíženo stejně, tedy jako na potenciální chuligány, a všem bylo měřeno stejným metrem. Následovala ještě tragičtější událost: Hillsborough. Události v Sheffieldu 15. dubna 1989 byly s největší pravděpodobností způsobeny právě přístupem policejních složek. Tak jako mnohokrát v minulosti, i tohoto dne se snažili fanoušci Liverpoolu na stadion prodrat bez platných vstupenek. Avšak tentokrát to stálo 96 lidských životů.¹⁰

Po zmiňované tragédii na stadionu v Hillsborough¹¹ v dubnu 1989 se britská vláda ve světle závěrečné vyšetřovací zprávy soudce Nejvyššího soudu Petera Taylora z ledna roku 1990¹² rozhodla stanovit podmínky pro státní dozor nad bezpečnostními opatřeními na stadionech. Závěrečná zpráva obsahuje 76 doporučení, kterým je věnována celá 5. část zprávy.

⁸ MURPHY, P., WILLIAMS, J., DUNNING, E. Football on Trial: Spectator violence and development in the football world. 2. vyd. Londýn: Routledge, 2001, s. 71.

⁹ <http://www.eurofotbal.cz/clanky/fotbalove-tragedie-brusel-1985-31994/>, 22. 2. 2010.

¹⁰ BRIMSON, D. Barmy army: The Changing Face of Football Violence. 1. vyd. London: Headline book publishing, 2000, s. 128.

¹¹ Událost je také často označována jako tzv. Sheffieldská středa (Sheffield Wednesday).
<http://www.liv.ac.uk/footballindustry/hborough.html>, 26. 2. 2010.

¹² The Hillsborough Stadium Disaster, 15 April 1989, Inquiry by the Rt Hon Lord Justice Taylor, Final Report, Presented to Parliament by Secretary of State for the Home Department by Command of Her Majesty, January 1990, Home Office, London: HMSO.

Doporučení se ve své šíři dotýkají např.:

- stanovení maximální kapacity ochozů,
- bezpečnostních a stavebních prvků konstrukce stadionů (oplocení, vstupní brány, průchodnost uliček mezi sedadly, nárazníkové zóny...),
- monitorování davu,
- povinností fotbalových klubů,
- plánování policejních opatření,
- komunikace,
- koordinace záchranných služeb,
- pravidla pro poskytování první pomoci, včetně stanovení nezbytných kapacit pro zdravotnická zařízení,
- přestupků a pokut.¹³

Velká Británie přijala v roce 1989 zákon o fotbalovém diváctví.¹⁴ Zákon je členěn do tří hlavních částí upravujících pravidla pro fotbalové zápasy na území Anglie a Walesu, fotbalové zápasy mimo území Anglie a Walesu a společná ustanovení v závěrečné pasáži.

Mezi zásadními ustanoveními můžeme zmínit úpravu kontroly vstupu diváků na fotbalové zápasy, zřízení Fotbalového licenčního úřadu a stanovení okruhu trestných činů souvisejících s fotbalem, včetně vydávání zákazů vstupu na utkání. Zákon umožnil soudům nařídít chuligánům i zákaz vycestování ze země na zápasy konané v zahraničí.

Na základě ustanovení článku č. 8 výše citovaného zákona byl zřízen Fotbalový licenční úřad¹⁵ formálně spadající pod Ministerstvo pro kulturu, média a sport,¹⁶ který je ve své činnosti řízený správní radou. Úřad je velmi malou institucí. Aktuálně zde pracuje sedm

¹³ The Hillsborough Stadium Disaster, 15 April 1989, Inquiry by the Rt Hon Lord Justice Taylor, Final Report, Presented to Parliament by Secretary of State for the Home Department by Command of Her Majesty, January 1990, Home Office, London: HMSO, Part V – Final Recommendations, s. 76-82.

¹⁴ Někdy také zákon o fotbalových divácích. The Football Spectators Act 1989, http://www.opsi.gov.uk/acts/acts1989/Ukpga_19890037_en_1.htm, 25. 2. 2010.

¹⁵ Football Licensing Authority (FLA), <http://www.flaweb.org.uk/>, 26. 2. 2010.

¹⁶ Department for Culture, Media and Sport, <http://www.culture.gov.uk/>, 26. 2. 2010.

inspektorů,¹⁷ další tři inspektoři mají nižší stupeň certifikace (Grade B) a dále šest členů pomocného personálu.¹⁸ Hlavním úkolem tohoto orgánu je dohlížet na plnění obcemi vydaných licencí jednotlivým fotbalovým klubům, které je opravňují provozovat stadion a hrát regulované fotbalové zápasy. Úřad zároveň vypracovává doporučené standardy, které představují vodítko pro licenční práci obcí i bezpečnostní politiku klubů.¹⁹ Fotbalový licenční úřad vydává Směrnici pro bezpečnost na sportovištích (Guide to Safety on Sports Grounds), tzv. Zelenou knihu. Směrnice stanovuje detailní pravidla počínaje doporučeními pro architekty a inženýry až po pravidla pro výkon pořadatelské služby.²⁰

Velká Británie přijala *speciální legislativu*, upravující pořádání fotbalových utkání a řešící případy diváckého násilí. Oním specifíkem je skutečnost, že tyto zákony platí výhradně pro fotbalová utkání. Ve stejném sportovním zařízení se může hrát fotbalový nebo ragbyový zápas, avšak za zcela jiných legislativních pravidel. Z tohoto důvodu také hovoříme v případě Velké Británie o tzv. fotbalových trestných činech. Ty mohou být spáchány pouze v souvislosti s fotbalovým utkáním.

Legislativa, týkající se diváckého násilí, se skládá z několika provázaných zákonů.

Prvně je zde již výše popisovaný *Zákon o fotbalovém diváctví z roku 1989*.

Fotbalové trestné činy jsou takové činy, jež jsou parlamentem považovány za trestné činy spáchané v souvislosti s regulovaným fotbalovým utkáním a které mohou následně způsobit uložení zákazu vstupu jako prevenci dalších návštěv fotbalových zápasů.²¹ Tyto trestné činy jsou uvedeny v zákoně o fotbalovém diváctví,²² ve znění zákona o fotbalových výtržnostech.²³

¹⁷ Inspektoři se často rekrutují z řad bývalých policistů nebo hasičů. Kupříkladu inspektor s certifikátem nižší třídy (Grade B) Mark Smith působil v roce 2003 v České republice při Ministerstvu vnitra jako předvstupní poradce vyslaný britskou policií v rámci projektu PHARE (Phare CZ03/IB/JH/03 Posilování boje proti obchodování s lidmi - Fight against Trafficking of Human Beings).

¹⁸ <http://www.flaweb.org.uk/docs/thefla/inshqstf.php>, 26. 2. 2010.

¹⁹ MOŠNA, D. Přehled fotbalové legislativy z hlediska anglického a českého práva, Kriminální č. 3/2004, s. 219-238.

²⁰ <http://www.flaweb.org.uk/docs/publications/nflapubs/safeguid.php>, 26. 2. 2010.

²¹ Článek 15, odst. 1 zákona o fotbalovém diváctví z roku 1989, http://www.opsi.gov.uk/acts/acts1989/ukpga_19890037_en_3, 26. 2. 2010.

²² Výčet trestných činů podle zákona o fotbalovém diváctví z roku 1989 je uveden v dodatku č. 1 – příslušné trestné činy (Relevant Offences), http://www.opsi.gov.uk/acts/acts1989/ukpga_19890037_en_5, 26. 2. 2010.

²³ Novelizace výčtu trestných činů podle zákona o fotbalovém diváctví z roku 1989 je součástí dodatku č. 1 zákona o fotbalových výtržnostech z roku 2000, http://www.opsi.gov.uk/acts/acts2000/ukpga_20000025_en_2, 26. 2. 2010.

Mezi fotbalové trestné činy patří kupříkladu:²⁴

- držení nebo použití světlic nebo dělbuchů na fotbalových zápasech,
- požívání alkoholu během přepravy vlakem nebo autobusem na fotbalový zápas nebo z něho,
- pokus o vstup na stadion v opilosti nebo s alkoholickými nápoji, držení nebo konzumace alkoholu během zápasu (na dohled od hřiště) nebo opilství v průběhu zápasu,
- nošení, držení nebo použití útočné nebo palné zbraně,
- ničení majetku v průběhu fotbalového zápasu a další.

Dalším předpisem je *Zákon o fotbalové trestné činnosti*²⁵ z roku 1991, který umožnil postihnout tři nové přestupky v souvislosti s fotbalovým utkáním:

- vrhání předmětů,²⁶
- urážející nebo rasistické skandování,²⁷
- vniknutí na hrací plochu.²⁸

V roce 1999 byl přijat *Zákon o fotbalové trestné činnosti a výtržnostech*,²⁹ který pouze zpřesňoval (novelizoval) již platná ustanovení zejména zákona o fotbalovém diváctví.

V následujícím roce byl schválen *Zákon o fotbalových výtržnostech*,³⁰ který taktéž novelizoval již dříve přijaté zákony a zrušil zejména rozdíl mezi domácím a zahraničním zákazem vstupu na stadiony. Pokud je rozhodnuto o zákazu vstupu na stadiony, platí toto rozhodnutí všude.³¹

²⁴ Řada z tzv. fotbalových trestných činů je upravena i zákonem o sportovních utkáních z roku 1985, Sporting Events (Control of Alcohol etc.) Act 1985, http://www.opsi.gov.uk/RevisedStatutes/Acts/ukpga/1985/cukpga_19850057_en_1, 26. 2. 2010.

²⁵ Football (Offences) Act 1991, http://195.99.1.70/acts/acts1991/Ukpga_19910019_en_1.htm, 26. 2. 2010.

²⁶ Vrhání předmětů na hrací plochu či aktéry hry (Throwing of missiles) je upraveno článkem č. 2 zákona o fotbalové trestné činnosti z roku 1991, http://www.opsi.gov.uk/acts/acts1991/Ukpga_19910019_en_1, 26. 2. 2010.

²⁷ Článek č. 3 (Indecent or racist chanting) zákona o fotbalové trestné činnosti z roku 1991 upravuje urážející nebo rasistické skandování. Definuje pojem „skandování“ a dále vysvětluje, co se rozumí pod pojmem „rasistický podtext“, http://www.opsi.gov.uk/acts/acts1991/Ukpga_19910019_en_1, 26. 2. 2010.

²⁸ Článek č. 4 (Going onto the playing area) zákona o fotbalové trestné činnosti z roku 1991 stanovuje, že jakékoliv vniknutí diváka ať již na hrací plochu, nebo na plochu přiléhající k hrací ploše, kam je veřejnosti vstup zakázán, je trestným činem, http://www.opsi.gov.uk/acts/acts1991/Ukpga_19910019_en_1, 26. 2. 2010.

²⁹ Football (Offences and Disorder) Act 1999, http://www.opsi.gov.uk/acts/acts1999/ukpga_19990021_en_1, 26. 2. 2010.

³⁰ Football (Disorder) Act 2000, http://www.opsi.gov.uk/acts/acts2000/ukpga_20000025_en_1, 26. 2. 2010.

³¹ Článek č. 1 „Fotbalové zápasy: prevence násilností nebo výtržností“ (Football matches: prevention of violence or disorder) zákona o fotbalových výtržnostech, http://www.opsi.gov.uk/acts/acts2000/ukpga_20000025_en_1, 26. 2. 2010.

Ve Velké Británii jsou zákazy vstupu udělovány buďto na základě soudního rozhodnutí v občanském řízení, nebo na základě rozhodnutí klubů. Zákazy vstupu z rozhodnutí klubu platí pouze pro daný klub a vycházejí z principu vlastnického práva.

Zákazy jsou vynucovány několika způsoby:

- osobní znalostí pořadatelské služby,
- nevydáním klubových karet či sezónních vstupenek,
- tvrdými sankcemi při zadržení na stadionu.

Dále byl zřízen *Úřad pro zákazy vstupu na fotbalová utkání*.³² Jedná se o úřad, jehož hlavní rolí je sledovat udělené zákazy vstupu soudem, sledovat plnění povinnosti hlásit se na určené policejní stanici a regulovat podmínky vydávání a navrácení cestovních pasů. Úřad také obsluhuje centrální záznamy o zákazech vstupu. Soudy ze zákona zasílají kopie udělených zákazů vstupu a fotografie osob na úřad a na policii podle místa pobytu pachatele.

Úřad vydává vlastní oznámení o zákazu vstupu konkrétní osoby na konkrétní utkání a také zajišťuje, že podmínky povinnosti hlásit se na určité policejní stanici jsou zaslány dotčené osobě spolu s oznamovacím dopisem.

Článek 22 zákona³³ o fotbalovém diváctví z roku 1989 upravuje také situace, kdy je osoba mimo území Anglie nebo Walesu odsouzena za trestný čin související s fotbalovým utkáním. Pokud příslušný orgán obdrží informaci o spáchání trestného činu občanem Anglie nebo Walesu v zahraničí, Úřad pro zákazy vstupu na fotbalová utkání ji předá policejnímu sboru v místě bydliště osoby. Policie pak informaci předá soudu, který zašle obsílku k předvedení osoby k soudu k vydání zákazu vstupu.³⁴

V praxi bývá uplatňován přístup, že pokud někdo zákaz poruší a chová se slušně, aby na sebe neupozornil, je cílů opatření dosaženo (cílem tak není trest, ale zajištění veřejného

³² Football Banning Orders Authority (FBOA). Úřad byl vytvořen na základě článku č. 14, odst. 7 (tzv. „enforcing authority“), zákona o fotbalovém diváctví z roku 1989 (The Football Spectators Act 1989), http://www.opsi.gov.uk/acts/acts1989/ukpga_19890037_en_3#pt2, 26. 2. 2010.

³³ Restriction orders arising out of offences outside England and Wales, http://www.opsi.gov.uk/acts/acts1989/ukpga_19890037_en_3#pt2, 26. 2. 2010.

³⁴ MOŠNA, D. Přehled fotbalové legislativy z hlediska anglického a českého práva, Kriminální č. 3/2004, s. 219-238.

pořádku a bezpečnosti). Na některých stadionech jsou vyvěšeny plakáty se jmény a fotografiemi fanoušků se zákazem vstupu.

Na základě *Zákona o policii*³⁵ z roku 1996 (článek 25 odst. 1) je stanovena *povinnost poskytnout finanční prostředky policii za přítomnost na soukromé akci*.³⁶ Náklady na každého policistu, přítomného na fotbalovém utkání, musí být hrazeny klubem a existuje metodická příručka, co vše je potřeba uhradit. Kluby jsou tak motivovány k minimální přítomnosti policistů na stadionech a naopak k zajištění bezpečnosti pomocí stevardů. Služby policistů jsou totiž řádově dražší než služby stevardů.³⁷ Propracovaný a obsáhlý výcvik pořadatelské služby (stevardů) je ve Velké Británii klíčovým opatřením. Každý klub zaměstnává na plný úvazek bezpečnostního manažera (často se jedná o bývalé policisty), který je v pravidelném přímém kontaktu s bezpečnostními složkami státu.

Na nejvíce rizikové zápasy, tedy pouze výjimečně, jsou nasazeni policisté ve větším rozsahu. Většinou je policista přítomen pouze za účelem shromažďování informací a zápas hlídají pouze stevardi. Pořádek před stadiony však zajišťuje policie a před zápasy se zvýšeným rizikem existují i policejní doprovody fanoušků v kordonech, jak je známe i z České republiky.

Počátkem devadesátých let došlo k výrazné změně postupů bezpečnostních složek a zavádění moderních informačních technologií do boje proti diváckému násilí. Chuligánství na ostrovech se začalo postupně utlumovat. Dnes je Anglie často uváděna jako vzorový příklad země, která se s tímto typem násilí vyrovnala. Skutečnost je taková, že přijatá opatření eliminovala násilí na fotbalových stadionech. Chuligánské akce se však mnohdy pouze přesunuly mimo dosah policie a kamerových systémů, a staly se mnohem organizovanějšími. Dnes se střety mezi fanoušky odehrávají mimo ochozy stadionů a především v rámci nižších soutěží. Počty střetů jsou však výrazně nižší než v osmdesátých letech 20. století.

³⁵ Police Act 1996, http://www.opsi.gov.uk/ACTS/acts1996/ukpga_19960016_en_1, 26. 2. 2010.

³⁶ Článek č. 25, odst. 1 stanovuje, že „velitel policejního sboru může nasadit na žádost jakékoli osoby speciální policejní složky do libovolného prostoru ve své pravomoci. Subjekt, který bude policii hradit náklady takového zásahu, bude určen policií“ (The chief officer of police of a police force may provide, at the request of any person, special police services at any premises or in any locality in the police area for which the force is maintained, subject to the payment to the police authority of charges on such scales as may be determined by that authority). Police Act 1996. http://www.opsi.gov.uk/acts/acts1996/ukpga_19960016_en_2#pt1-pb3-11g25, 22. 4. 2008.

³⁷ ČTK, V Anglii se o náklady na pořádek u fotbalu dělí kluby a policie, 26. 2. 2008.

1. 1. 2. Exkurz do české právní úpravy

Vnitřní bezpečnost je věcí všech

Pokud se podíváme na bezpečnostní situaci uvnitř sportovních zařízení před rokem 2009, je důležité zmínit jednu zásadní věc. Zcela zde scházela norma, která by sankcionovala pořadatele sportovních utkání za nepřijímání opatření k zachování pořádku na stadionu. Existoval pouze disciplinární postih v rámci interní legislativy ČMFS. Pořadatelé tak tuto činnost nechávali výhradně na Policii ČR a sami zajišťovali pouze nejnutnější minimum. To znamenalo žádné nebo naprosto nedokonalé prohlídky osob při vstupu na stadion, vpouštění opilých osob, které prokazatelně největší měrou vyvolávají konfliktní situace, nedostatečné zajištění pořadatelské služby, minimální bezpečnostní standardy stadionů, velmi špatná spolupráce s Policií ČR.

Ministerstvo vnitra se ve spolupráci s ostatními zainteresovanými subjekty³⁸ zabývalo problematikou diváckého násilí s cílem nalézt nejvhodnější řešení, které by odpovídalo podmínkám České republiky. Kromě průběžné implementace usnesení, směrnic, rozhodnutí a doporučení Rady Evropy a Rady Evropské unie, vztahujících se k problematice diváckého násilí, byl výsledkem spolupráce obsáhlý vládní návrh zákona o Policii České republiky a doprovodný vládní návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky.³⁹

Celý vládní balíček zákonů je označován jako tzv. reforma Policie České republiky⁴⁰ a je třeba uvést, že změn v oblasti diváckého násilí se týká pouze jeho malá část.

Vláda České republiky se rozhodla nevydat se britskou cestou, která vyžaduje určení speciálního subjektu a speciálního místa činu, aby došlo k naplnění skutkové podstaty

³⁸ ČMFS, ČSLH, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Svaz měst a obcí se podílí na fungování Koordinační komise k problematice diváckého násilí a nevhodného chování při sportovních utkáních, zvláště při fotbalových zápasech. Spolupráce probíhá taktéž s Ministerstvem spravedlnosti.

³⁹ Vláda ČR na svém zasedání dne 25. 2. 2008 přijala usnesení č. 149 k návrhu zákona o Policii ČR a dále přijala usnesení č. 150 k návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii ČR, kterými oba návrhy zákonů předložené ministrem vnitra schválila a pověřila předsedu vlády, aby je předložil předsedovi Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR k dalšímu projednání. Ministr vnitra byl pověřen odůvodněním vládních návrhů zákonů v Parlamentu ČR, http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/web/cs?Open&2008&02-25, 26. 2. 2010.

⁴⁰ „Vláda dnes schválila reformu Policie. Vláda vzala na vědomí informaci o průběhu a realizaci reformy Policie ČR a schválila zákony nezbytné pro její úspěšnou realizaci.“, http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/mvcr/tiskove/87095.html, 26. 2. 2010.

trestného činu. Britská právní tradice vychází z common law (zvykové právo), systému, jenž je výrazně kazuističtější, založený na principu aplikace precedentů a celkově méně vycházející z principů systemizace a kodifikace než český právní systém opírající se o tradici kontinentálního práva. Tyto tzv. fotbalové trestné činy by byly vázány pouze na prostředí fotbalového stadionu nebo jeho okolí a byly by ve svém důsledku omezené. Definování fotbalové trestné činnosti by nepředstavovalo žádný zásadní přínos pro možnost postihu závadného jednání, které je možné bez větších obtíží subsumovat pod již existující skutkové podstaty trestných činů.

Možnosti ukládat omezující opatření existují jak podle trestního zákona a trestního řádu, tak podle přestupkového zákona. Při rozhodování o vzniku nové normy je prvořadým předpokladem úvaha o její potřebnosti a podrobný právní a ekonomický rozbor toho, zda na problém, který by měla řešit, není možné aplikovat stávající právní předpisy.

Základní filozofií vládního návrhu předloženého Parlamentu České republiky se stala zásada „vnitřní bezpečnost je věcí všech“.⁴¹ Aplikace této zásady do podmínek sportovního (fotbalového) prostředí byla promítnuta návrhem změny zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o podpoře sportu je jedinou speciální právní normou, která se v současné době zabývá postavením sportu ve společnosti a stanoví úkoly subjektům podílejícím se na podpoře sportu. Proto byl zvolen právě tento zákon, aby posloužil jako nosič k prosazování efektivnějšího boje s diváckým násilím.⁴²

Nově mělo být podle vládního návrhu stanoveno, že tam, kde to vyžaduje ochrana bezpečnosti osob a majetku, bude vlastník sportovního zařízení povinen vydat a zveřejnit návštěvní řád a v něm podle místních podmínek upravit pravidla chování všech osob, které mají co do činění se sportovními podniky zde probíhajícími.⁴³ Tím

⁴¹ Reforma Policie ČR, Ministerstvo vnitra, s. 9, <http://www.langer.cz/data/publikace/Reforma-PCR-lc-otazky-odpovedi.doc>, 26. 2. 2010.

⁴² Důvodová zpráva pro ilustraci náročnosti zajišťování rizikových zápasů Policií ČR uvádí, že jenom v souvislosti s konáním fotbalových zápasů jarních kol I. Gambrius ligy roku 2007 služba pořádkové a železniční policie Policie ČR provedla v souvislosti s tzv. diváckým násilím 167 policejních opatření na ochranu veřejného pořádku z toho 68 opatření bylo prováděno s klasifikací „rizikový zápas“. Celkem muselo být nasazeno 10 601 příslušníků Policie ČR. V této souvislosti bylo nad zákonem stanovenou dobu odpracováno 36 733 přesčasových hodin. Sněmovní tisk č. 440. Vládní návrh na vydání zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii ČR, důvodová zpráva, s. 69, <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=440&CT1=0>, 26. 2. 2010.

⁴³ § 7a, odst. 1 - Povinnosti provozovatele sportovního zařízení, zákon č. 115/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

bude primární odpovědnost za bezpečnost osob a majetku ve vybraných sportovních zařízeních svěřena vlastníkovvi tohoto zařízení.

Teprve v případě, kdy by vlastník předmětného sportovního zařízení přes veškerá učiněná opatření nebyl schopen vlastními silami zabezpečit klid a pořádek ve sportovním zařízení, byl by povinen přerušit nebo ukončit sportovní podnik a bez zbytečného odkladu by mohla být využita Policie ČR.⁴⁴

Návrh změnového zákona přinášel i nové oprávnění státu, resp. Ministerstva vnitra, po určenou dobu zakázat – pro případ, že vlastník sportovního zařízení závažným způsobem poruší některou ze svých povinností uloženou mu zákonem – účast návštěvníků na konkrétních sportovních podnicích.⁴⁵ Těto sankce by Ministerstvo vnitra mohlo využít na základě oznámení obecního úřadu nebo i z vlastního podnětu rozhodnout, že konkrétní sportovní podnik se uskuteční bez účasti návštěvníků, a to nejdéle po dobu jednoho roku.

Po britském vzoru bylo výše uvedené oprávnění doplněno ustanovením, které říká, že bude-li muset Policie ČR ve sportovním zařízení obnovit veřejný pořádek v důsledku nečinnosti nebo nepřijetí adekvátních opatření ze strany vlastníka sportovního zařízení, bude mít nárok na úhradu vynaložených nákladů.⁴⁶ Tato konstrukce měla odpovídat naznačenému pojetí odpovědnosti za bezpečnost osob a majetku ve sportovních zařízeních. Stát ve svém odůvodnění tvrdí, že nelze připustit stav, aby Policie ČR nahrazovala při aktivitách tohoto druhu i nadále pořadatelskou službu.⁴⁷ V této souvislosti je však nezbytné podotknout, že zákon nepředpokládá, že úhrada nákladů vynaložených Policií ČR na obnovu pořádku nastupuje automaticky. Úhrada připadá v úvahu pouze tehdy, prokáže-li se, že vlastník neučinil veškerá opatření potřebná k zabránění vzniku či eliminaci protiprávního stavu.

V případě pořádání rizikového fotbalového zápasu policisté nebudou doprovázet fanoušky až na stadion. Jejich úkolem je zajišťovat bezpečnost na veřejných prostranstvích, ulicích, náměstích, nádražích – tzv. „před stadionem“. Policie ČR

⁴⁴ § 7a, odst. 2 - Povinnosti provozovatele sportovního zařízení, zákon č. 115/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁵ § 7b, odst. 1 – Oprávnění Ministerstva vnitra, zákon č. 115/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁶ § 7a, odst. 3 - Povinnosti provozovatele sportovního zařízení, zákon č. 115/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁷ Sněmovní tisk č. 440. Vládní návrh na vydání zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii ČR, důvodová zpráva, s. 68-69, <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=440&CT1=0>, 26. 2. 2010.

vstoupí na stadion a zasáhne až v případě, kdy pořadatel nezvládne svou povinnost a hrozí nebezpečí újmy na zdraví nebo životě osob na stadionu.⁴⁸

Zákon o podpoře sportu vychází v ustanoveních o plnění povinností podle § 7a z principu *proportionality*. To znamená, že povinnosti podle § 7a nemusí dopadat na každého vlastníka sportovního zařízení stejnou měrou. Rozhodujícím kritériem pro postup dle zákona o podpoře sportu je vyhodnocení míry závažnosti dosavadního či očekávaného ohrožení bezpečnosti osob a majetku v konkrétním sportovním zařízení. Rozdílné míře očekávaného ohrožení bezpečnosti bude logicky odpovídat i jiný rozsah potřebných opatření. Je tedy zřejmé, že odlišná bude míra očekávaného ohrožení bezpečnosti při pořádání veřejně prospěšného sportovního podniku (např. za charitativním účelem) než při konání zápasů I. fotbalové ligy. Přiměřená konkrétně hrozícím rizikům by měla být i míra přijatých opatření.

Vládní návrh na vydání zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky, byl schválen Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky na její 34. schůzi dne 25. června 2008. Dne 17. července 2008 byl na 15. schůzi Senátu Parlamentu České republiky návrh schválen ve znění postoupeném Poslaneckou sněmovnou a po podpisu prezidenta republiky byl zákon č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky, publikován dne 11. srpna 2008 ve Sbírce zákonů. Účinnost nových pravidel v oblasti diváckého násilí byla stanovena na 1. ledna 2009.⁴⁹

Oprávnění Policie ČR po přijetí nového zákona

Nástroje, kterými Policie ČR disponuje, byly experty již před přijetím nového zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o policii“), považovány ve vztahu k možnostem potírání diváckého násilí za dostatečné. Srovnáme-li předchozí právní úpravu podle zákona č. 283/1991 Sb.,

⁴⁸ Reforma Policie ČR, Ministerstvo vnitra, s. 9, <http://www.langer.cz/data/publikace/Reforma-PCR-lc-otazky-odpovedi.doc>, 26. 2. 2010.

⁴⁹ Zákon č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii ČR, částka 91, <http://www.mvcr.cz/clanek/sbirka-zakonu.aspx>, 26. 2. 2010.

o Policii ČR, s právní úpravou stávající, zjistíme, že se například rozrostla škála donucovacích prostředků, které je nyní Policie ČR oprávněna využít.⁵⁰

Skutečnost, že Policie ČR měla do budoucna hrát mnohem méně aktivní roli v soukromém prostoru stadionu, neznamenal, že se hodlala vzdát své role strážce veřejného pořádku v jeho okolí nebo v jiném prostoru, kde by mohla probíhat protiprávní činnost sportovních diváků.⁵¹

Základní úkoly Policie ČR jsou stanoveny obecně v § 2 zákona o policii.⁵² Jedná se zejména o ochranu bezpečnosti osob a majetku a veřejného pořádku, předcházení trestné činnosti, plnění úkolů podle trestního řádu a dalších úkolů na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené Policii ČR zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami.

Z hlediska pořádání sportovních akcí a udržování veřejného pořádku při nich lze uvést následující oprávnění policisty podle zákona o policii:

- oprávnění vyžadovat pomoc od osob a orgánů (§ 18),
- oprávnění zajistit osobu, včetně cizince (§ 26 a 27),
- oprávnění k odnětí věci (§ 34),
- oprávnění k odebrání zbraně a prohlídce osoby (§ 35),
- oprávnění k zajištění, odstranění a zničení věci (§ 37),
- oprávnění ke vstupu do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek (§ 40),
- při plnění úkolů orgánu činného v trestním řízení může policista v rámci prověřování a vyšetřování trestných činů uplatnit i další oprávnění daná mu trestním řádem. Jde například o zadržení osoby podezřelé ze spáchání trestného činu (§ 75, § 76), výzvu k vydání a o odejmutí věci důležité pro trestní řízení (§ 78, § 79), osobní prohlídku (§ 82).⁵³

⁵⁰ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, částka 91, <http://www.mvcr.cz/clanek/sbirka-zakonu.aspx>, 26. 2. 2010.

⁵¹ Návrhy opatření k řešení problematiky diváckého násilí, Ministerstvo vnitra, s. 8, http://www.langer.cz/publikace.php?pub_id=31, 26. 2. 2010. Tento dokument byl schválen usnesením vlády č. 912 ze dne 23. 7. 2008, včetně přílohy usnesení obsahující plán úkolů k realizaci opatření k řešení problematiky diváckého násilí, http://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/web/cs?Open&2008&07-23, 26. 2. 2010.

⁵² Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁵³ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Policista je dále v souvislosti s plněním svých úkolů oprávněn použít tzv. donucovacích prostředků, které jsou vymezeny v § 52 zákona o policii.⁵⁴ V rozšířené škále donucovacích prostředků stojí za zmínku například vytlačování vozidlem, vytlačování štítem nebo možnost využití elektrického nebo jiného dočasně zneschopňujícího prostředku.

Uvedený výčet obsahuje oprávnění, jejichž využití bude v případě průběhu sportovního utkání, před jeho zahájením nebo po jeho ukončení přicházet v úvahu i mimo prostor stadionu. Vláda České republiky v této souvislosti uložila ministru vnitra úkol, aby zajistil, že bude kladen důraz na efektivnější využívání existujících legislativních a jiných nástrojů, kterými lze postihovat případy diváckého násilí.⁵⁵ Důsledným postupem proti těm fanouškům, kteří již před zahájením utkání poskytnou Policii ČR důvod uplatnit proti nim některé z uvedených oprávnění, bude Policie ČR efektivně napomáhat i pořadatelské službě v jejím úsilí zajistit bezpečnost při zápase.

⁵⁴ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁵ Úkol č. 1, příloha usnesení vlády č. 912 ze dne 23. 7. 2008, obsahující plán úkolů k realizaci opatření k řešení problematiky diváckého násilí, http://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/web/cs?Open&2008&07-23, 26. 2. 2010.

1. 2. Změny právní úpravy související s trestním zákoníkem

Rok 2010 přinesl výrazné změny do oblasti trestní legislativy. Dnem 1. ledna nabyl účinnosti nový trestní zákoník,⁵⁶ který po téměř padesáti letech nahrazuje normu předcházející (zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon), zcela opouští komunistické chápání viny a trestu a zásadním způsobem mění a modernizuje české trestní právo.⁵⁷ V návaznosti na prohlubující se konflikty ve společnosti a nové negativní jevy, jakož i formy trestné činnosti, stoupající brutalitu pachatelů, mezinárodní zločin a závažnost činů se celkově zpřísňuje trestní represe zvýšením trestních sazeb u některých trestných činů.⁵⁸

Jedna z hlavních filozofií nového zákona je taková, že pokud to povaha spáchaného činu umožňuje, má být trest odnětí svobody nahrazen alternativními druhy trestů (např. obecně prospěšnými pracemi, peněžitým trestem ve formě denních sazeb, zákazem činnosti a novými tresty, jako jsou domácí vězení a trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce).⁵⁹

1. 2. 1. Vymezení skutkových podstat

Možnosti trestního stíhání pachatelů incidentů spojených se sportovními utkáními se však přijetím nového kodexu nijak výrazně nemění. Již v roce 2006 byla schválena z pohledu postihu fotbalového chuligánství významná novelizace trestního zákona a ta zůstala zachována i v novém předpise. Jednalo se o zavedení nové kvalifikované skutkové podstaty trestného činu výtržnictví.⁶⁰ Do 1. října 2006 bylo výtržnictví chápáno jako hrubá neslušnost nebo výtržnost konaná pachatelem buď veřejně, nebo na místě veřejnosti přístupném. S účinností od 1. října 2006 byla tato hrubá neslušnost nebo výtržnost enumerativně doplněna a konkretizována právě o jednání, které má

⁵⁶ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁷ Senátoři schválili nový trestní zákoník + originální příručku k novému zákonu, Ejustice.cz, <http://www.ejustice.cz/senatori-schvalili-novy-trestni-zakonik-originalni-prirucka-k-novemu-zakonu>, 28. 2. 2010.

⁵⁸ Trestní legislativa, Ministerstvo spravedlnosti ČR, <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=4980&d=281604>, 28. 2. 2010.

⁵⁹ Prezident České republiky schválil nový trestní zákoník, Ministerstvo spravedlnosti ČR, <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=5067&d=298192>, 28. 2. 2010.

⁶⁰ Jednalo se o novelizaci § 202 (výtržnictví) podle zákona č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

charakter přípravy nebo průběhu organizovaného sportovního utkání, a dále bylo doplněno, jak takovýto zásah do přípravy nebo průběhu utkání může vypadat. Například tím, že pachatel poruší zákaz vstupu na hrací plochu, poničí hrací plochu, apadne jiného nebo poškodí zařízení sportoviště.⁶¹ Úprava a definice výtržnictví při sportovních utkáních je s drobnými změnami zachována i v aktuálním znění trestního zákona § 538 (výtržnictví): „Kdo se dopustí veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném hrubé neslušnosti nebo výtržnosti ... anebo hrubým způsobem ruší přípravu nebo průběh organizovaného sportovního utkání ..., bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta. Odnětím svobody až na tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li uvedený čin a) opětovně nebo b) jako člen organizované skupiny“.⁶² Nelze s jistotou tvrdit, že výše uvedená legislativní změna přinesla kýžený efekt,⁶³ jelikož neexistuje nebo není veřejně přístupný žádný vyhodnocující dokument. Přesto bylo zejména v roce 2009 zaznamenáno několik případů odsouzení za trestný čin výtržnictví v souvislosti s fotbalovým utkáním.⁶⁴

Český trestní zákoník obsahuje nemalé množství dalších skutkových podstat, které lze naplnit právě jednáním ohrožujícím bezpečnost nebo jinak závadným jednáním na stadionu. Pro příklad lze jmenovat trestné činy proti zdraví (§ 145–148), trestné činy narušující soužití lidí (§ 355 nebo § 356) či trestné činy proti majetku (§ 228) apod.⁶⁵ Nelze zapomenout ani na řadu skutkových podstat přestupků podle přestupkového zákona.⁶⁶

⁶¹ Společná česko-slovenská digitální parlamentní knihovna, stenografický zápis ze 41. schůze Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, sněmovní tisk č. 720, dne 15. 2. 2005, <http://www.psp.cz/eknih/2002ps/stenprot/041schuz/s041172.htm>, 26. 2. 2010.

⁶² Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁶³ ČTK, Poslanci a zástupci ČMFS vymýšlejí bič na násilnické fandky, 10. 4. 2008.

⁶⁴ Pardubický okresní soud odsoudil dne 12. 3. 2009 polského fanouška Baníku Ostrava Marcina Majchera za výtržnictví ke čtyřem měsícům vězení s podmíněčným odkladem na dva roky. Na rozsudek čekal Majcher ve zkráceném řízení pouhé dva dny.

<http://master.ct24.cz/sport/fotbal/48273-polsky-fanousek-baniku-dostal-podminku-za-vytrznictvi/video/1/>, 26. 2. 2010.

Jednatřicetiletý Aleš Badinka dostal dne 27. 2. 2009 u Městského soudu v Brně čtyři měsíce odnětí svobody ve věznici s dozorem za vniknutí na hrací plochu. Další čtyři agresivnější fanoušky Baníku, kteří před utkáním vtrhli na hrací plochu a opakovaně si vyžádali zásah více než stovky policistů, už brněnský městský soud potrestal dne 25. 2. 2009. Soudce Tomáš Kurfiřt, který rozhodoval v takzvaném zkráceném řízení, třem mužům ve věku 28 a 29 let vyměřil trest obecně prospěšných prací – dvěma na 250 hodin, třetímu na 400 hodin. Po dobu trestu také nikdo z nich nesmí na žádný zápas pořádaný ČMFS.

http://brno.idnes.cz/brno-zpravy.asp?c=A090227_112018_brno_taj, http://brno.idnes.cz/prospesne-prace-a-vyhosteni-to-jsou-tresty-za-fotbalove-nasili-v-brne-1kh-/brno-zpravy.asp?c=A090225_162158_brno_dmk, 26. 2. 2010.

⁶⁵ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. § 145 – Těžké ublížení na zdraví, § 146 – Ublížení na zdraví, § 355 – Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob, § 356 – Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod, § 228 – Poškození cizí věci.

⁶⁶ Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

I takovýto ilustrativní přehled signalizuje, že protiprávní jednání fanoušků na stadionech lze kvalifikovat jako některý z již existujících trestných činů. Základním cílem do budoucna musí být viníka nejen odhalit a vyvést ze stadionu, ale ve zkráceném řízení jej odsoudit. Trest musí následovat bezprostředně po spáchání trestného činu.⁶⁷

1. 2. 2. Trestně právní postih pachatele

Jak již bylo uvedeno, hlavní filozofie nového trestního zákoníku spočívá v možnosti nahrazovat tresty odnětí svobody, pokud to povaha spáchaného činu umožňuje, alternativními druhy trestů. Právě v případě pachatelů diváckého násilí se ukazuje jako efektivní ukládání alternativních trestů, tedy zejména trestu obecně prospěšných prací (§ 62) a trestu peněžitého (§ 67).⁶⁸

Nově však trestní kodex do systému sankcí v § 52 (druhy trestů) pod písmenem i) začlenil i alternativní *trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce*.⁶⁹ Nový alternativní trest byl do zákona zapracován Poslaneckou sněmovnou na základě pozměňovacího návrhu poslance Ivana Langera.⁷⁰ Trestná činnost týkající se diváckého násilí je realizována nejčastěji v souvislosti se sportovním utkáním a z tohoto prostředí, až na výjimečné situace, nevybočuje. Ve většině případů proto není bezprostředně nezbytné využívat tak citelný zásah do života pachatele, jaký představuje trest odnětí svobody.⁷¹

V minulosti bylo možné ukládat zákaz vstupu na sportovní akce z hlediska trestněprávního pouze jako součást tzv. omezujícího opatření. Společným jmenovatelem všech možností uložit v rámci trestního řízení omezující opatření bylo uložení trestu, resp. upuštění od potrestání. Lze říci, že český právní řád nenahlížel na zákaz vstupu na stadion jako na sankci, ale vnímal jej jako preventivní opatření, které mělo pachateli

⁶⁷ Další trest zákazu vstupu na stadion pro fanouška, Ministerstvo vnitra ČR, <http://www.mvcr.cz/clanek/dalsi-trest-zakazu-vstupu-na-stadion-pro-fanouska.aspx>, 26. 2. 2010.

⁶⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁰ Sněmovní tisk č. 410/3, Pozměňovací a jiné návrhy k vládnímu návrhu na vydání trestního zákoníku, část c. Poslanec Ivan Langer, <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=5&ct=410&ct1=3>, 26. 2. 2010.

⁷¹ Zavedení trestu zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, Portál veřejné správy České republiky, http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/7226/_s.155/10202?docid=118123, 26. 2. 2010.

pomoci prokázat ve zkušebním období, na které byl podmíněně odložen výkon trestu, že se bude chovat podle uložených pravidel.

Účelem nového alternativního trestu je zabránit výtržníkům v páchání dalších výtržností na stanovených akcích. *Obsahem* nového alternativního trestu, jak jej vymezují § 76 a § 77,⁷² je soudem vyslovený zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce na dobu až deseti let, dopustil-li se pachatel úmyslného trestného činu v souvislosti s návštěvou takové akce.

Jak z textu zákona vyplývá, chování, za které může být pachatel potrestán tímto alternativním trestem, se může uskutečnit nejen na místě, kde se daná akce koná, ale i v jeho okolí, případně při přemísťování na akci, bude-li mít jeho protiprávní chování *souvislost s takovou akcí*. Půjde zejména o případy protiprávního chování ze strany fanoušků při hromadném cestování na zápas vlaky (či jinými hromadnými dopravními prostředky) či při cestě z nádraží na stadion apod. Protože takové případy protiprávního chování nejsou výjimkou, je možnost uložení sankce i za chování mimo samotné sportovní zařízení zcela na místě a má výrazně preventivní charakter.

Odsouzenému se podle § 76 odst. 3 po dobu výkonu trestu zakazuje účast na určených⁷³ sportovních, kulturních a jiných společenských akcích. Dále je v § 77 upraveno, jak probíhá samotný výkon trestu, tzn. že se odsouzenému ukládají další povinnosti, které mají za cíl zajistit efektivní kooperaci s probačním úředníkem⁷⁴ a účinnou převýchovu odsouzeného. Novela zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, v § 350i pak stanovuje přesné procesní podmínky výkonu trestu zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce.⁷⁵

Zákon stanovuje povinnost spolupráce s úředníkem Probační a mediační služby ČR pouze příkladným výčtem, tedy nikoli taxativně. Konkrétní průběh trestu bude upravovat tzv. probační plán, ve kterém se zohledňují daná pravidla spolupráce mezi

⁷² § 76 – Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, § 77 – Výkon trestu zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce.

⁷³ Soudce musí zákaz vstupu konkretizovat – fanouškovi může zakázat například vstup na domácí či venkovní zápasy konkrétního klubu nebo na všechna fotbalová utkání na území jednoho města, <http://domaci.ihned.cz/c1-40728440-soudci-zacnou-chuliganum-zakazovat-fotbal-pozdeji-i-na-10-let>, 26. 2. 2010.

⁷⁴ Více o kompetencích Probační a mediační služby České republiky – <https://www.pmscr.cz/>.

⁷⁵ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. Doplnění trestního řádu o § 350i, § 350j bylo provedeno zákonem č. 41/2009 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím trestního zákoníku.

odsouzeným a probačním úředníkem, případně povinnost účastnit se poradenských programů.⁷⁶ Probační plán se odvíjí od pravomocného rozhodnutí soudu, situace pachatele, okolností souvisejících s trestnou činností a analýzy rizik kriminálního selhání. Samotné vytvoření tohoto plánu, zejména projednání podmínek výkonu trestu s odsouzeným, však zůstává plně v rukou probační a mediační služby, která má další významné pravomoci – například vedení evidence pachatelů, kterým byl uložen trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce.⁷⁷ Neplnění probačního plánu je posuzováno jako neplnění pravomocného rozhodnutí soudu, odsouzený může takovým jednáním páchat trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí.⁷⁸ Pokud tedy odsouzený navštíví akci, na kterou se vztahuje trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce nebo odmítne-li setrvat podle pokynů uvedených v probačním plánu v době konání takové akce na příslušném útvaru Policie ČR, případně se vůbec nedostaví, vystavuje se nebezpečí trestního stíhání za trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí s horní hranicí trestní sazby až tři léta. Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykazání upravuje § 337 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Konkrétně pak § 337 odst. 1, písm. d) uvádí, že trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí se dopustí ten, kdo maří nebo podstatně ztěžuje výkon rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci tím, že navštíví akci, na kterou se vztahuje trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, nebo se dopustí jiného závažného jednání, aby zmařil účel tohoto trestu.

Jednou z velmi důležitých povinností je dostavovat se v období bezprostředně souvisejícím s konáním zakázané akce k určenému útvaru Policie ČR (služebna pořádkové policie), považuje-li to probační úředník za potřebné k náležitému výkonu trestu. Možnost uložení takové povinnosti je zásadní a právě stanovením povinnosti dostavovat se v určenou dobu na příslušný útvar Policie ČR je výrazně posílena možnost efektivní kontroly výkonu trestu zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce.

⁷⁶ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, umožňuje probačnímu úředníkovi stanovit, aby odsouzený prošel například programy sociálního výcviku a převýchovy či programy psychologického poradenství.

⁷⁷ Fanouškům hrozí na jaře až desetiletý trest zákazu vstupu na stadion, <http://www.ct24.cz/domaci/82010-fanouskum-hrozi-na-jare-az-desetilety-trest-zakazu-vstupu-na-stadion/>, 26. 2. 2010.

⁷⁸ Trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, Ministerstvo spravedlnosti ČR, <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?j=33&o=23&k=2375&d=311130>, 28. 2. 2010.

Původní záměr ponechával kontrolu nad dodržováním soudem vysloveného zákazu plně v rukou Probační a mediační služby ČR, jejíž pracovníci měli nad odsouzenými vykonávat ve stanovenou dobu dohled. Vzhledem k nedostatečným personálním kapacitám Probační a mediační služby ČR a dalším organizačním problémům, zejména faktické nemožnosti využití jejích prostor v době konání určených akcí, tzn. zejména o víkendech, se takové řešení ukázalo nerealizovatelným. Výsledkem bylo přijetí kompromisního řešení, které spočívá ve spolupráci Policie ČR a probační a mediační služby.

Příslušný útvar Policie ČR eviduje, zda se odsouzený podle plánu dostavil v určeném čase k příslušnému útvaru Policie ČR a zda zde po určenou dobu setrval. Nedostaví-li se odsouzený v určené době k příslušnému útvaru Policie ČR, tento útvar o tom informuje probačního úředníka. Veškerá další činnost, především ověřování, kontrola a hodnocení závažnosti důvodů, pro které se odsouzený nedostavil nebo se nemůže dostavit k příslušnému útvaru Policie ČR, je úkolem Probační a mediační služby ČR.

Od této spolupráce si zejména Policie ČR slibuje zlepšení bezpečnosti na fotbalových stadionech a zabránění vstupu na stadiony těm, kteří se dopustili protiprávního jednání a mohli by opět narušovat klidný průběh akcí.⁷⁹ Stejně pozitivně se vyjadřují o možnostech nové právní úpravy trestání fotbalových výtržníků i fotbalové kluby.⁸⁰

Pokud je jednání diváka posouzeno jako přešůpek, nastupuje úprava zákona o přestupcích. Ten v § 16 stanoví, že pachateli přestupku na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, přestupku proti veřejnému pořádku a proti občanskému soužití lze uložit spolu s jinou sankcí i ochranné opatření spočívající mimo jiné v *zákazu navštřevovat místa a místnosti, v nichž se konají sportovní podniky*. Toto ochranné opatření lze uložit nejděle na dobu jednoho roku.⁸¹

⁷⁹ Fanouškům hrozí na jaře až desetiletý trest zákazu vstupu na stadion, <http://www.ct24.cz/domaci/82010-fanouskum-hrozi-na-jare-az-desetilety-trest-zakazu-vstupu-na-stadion/>, 26. 2. 2010.

⁸⁰ Fotbalové kluby vítají nové tresty pro výtržníky, <http://deniksport.blesk.cz/clanek/fotbal-gambrinus-liga/86652/fotbalove-kluby-vitaji-nove-tresty-pro-vytrzniky.html>, 26. 2. 2010.

⁸¹ Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

1. 3. Fungování nové právní úpravy v praxi

Zkušenost již mnohokrát v minulosti ukázala, že dobrý záměr zákonodárce může být zcela promrhán špatnou aplikací zákona v praxi. Obdobné by se jistě dalo říci i o aplikaci podzákonných norem, popříp. stanov a etických pravidel, jejichž dodržování zpravidla naráží na nedostatečnou vůli a chuť těch, kteří by se jimi měli řídit.

Legislativní balíček v podobě reformy Policie ČR, který byl již zevrubně popsán výše, byl doprovázen řadou dalších aktivit, zejména Ministerstva vnitra a Policie ČR, které měly napomoci řádné a včasné aplikaci nově prosazovaných norem. Z hlediska prevence a účinného postupu proti diváckému násilí, je důležité pozastavit se nad povinnostmi, resp. pravomocemi fotbalových klubů.

Dne 22. července 2008 se uskutečnila tisková konference ministerstva vnitra k tématu „Bezpečí na sportovních utkáních“. Stalo se tak den před jednáním vlády ČR, které byl předložen ke schválení koncepční materiál „Návrhy opatření k řešení problematiky diváckého násilí“. Na tiskové konferenci ministerští úředníci představili tzv. Manuál pro fotbalové kluby - Bezpečí na sportovních utkáních. Manuál obsahující výčet oprávnění a doporučení pro Českomoravský fotbalový svaz (ČMFS) a jednotlivé fotbalové kluby představuje jakousi „kuchařku“. Jak uvedl na tiskové konferenci ministr vnitra: „Je to soupis věcí, o kterých se hovořilo a o kterých se nevědělo, jestli se smí nebo nesmí.“⁸² Jinými slovy lze říci, že cílem manuálu bylo poskytnout fotbalovým klubům přehled oprávnění a doporučení k efektivnějšímu předcházení případů diváckého násilí na stadionech tak, aby jednotlivé fotbalové kluby mohly lépe dostát svým závazkům souvisejícím s pořádáním fotbalových utkání.

⁸² Ministr vnitra představil „kuchařku“ pro fotbalové kluby, Ministerstvo vnitra ČR, <http://www.mvcr.cz/clanek/ministr-vnitra-predstavil-kucharku-pro-fotbalove-kluby.aspx>, 26. 2. 2010.

1. 3. 1. Pořadatelská služba

V České republice dosud nebyla přijata legislativa, která by komplexně upravovala postavení soukromých bezpečnostních agentur.⁸³ Jedinou podstatnou změnu přinesl zákon č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky. Tento obsáhlý soubor novelizací souvisejících zákonů obsahuje i změnu zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), který od 1. ledna 2009 nově v § 73a odst. 2 ukládá ministerstvu vnitra stanovit vyhláškou obsah a rozsah kvalifikace pro výkon fyzické ostrahy a služby soukromého detektiva.⁸⁴

Skutečnost, že stávající právní úprava nepamatuje zcela konkrétně a komplexně na postavení soukromých bezpečnostních služeb nic nemění na tom, že vybavuje člena pořadatelské služby vzhledem k povaze sportovního podniku dostatečnými pravomocemi k udržení pořádku a bezpečnosti na stadionu, pokud pomineme nejagresivnější případy organizovaného a plánovaného diváckého násilí, jehož monitorování a potírání i nadále zůstává jedním z úkolů Policie ČR.

Jak vyplývá ze změny zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, zákonodárce předpokládá, že oprávnění pořadatele, vedle právních norem, budou zpravidla vycházet z návštěvního řádu,⁸⁵ který mimo jiné stanoví pravidla chování fanoušků a důsledky porušení těchto pravidel (typicky oprávnění pořadatele vyvést fanouška, který...)⁸⁶ Vstup na stadion je totiž nutné považovat za vstup do neveřejného prostoru, na který se podle základních principů vlastnického práva vztahuje tradiční soukromoprávní koncept „pána domu“.⁸⁷ Návštěva stadionu je zcela logicky

⁸³ III. Zpráva o stavu trhu soukromých bezpečnostních služeb za rok 2007 – 2008 s přihlédnutím k aktuální situaci roku 2009, Unie soukromých bezpečnostních služeb ČR, s. 10, <http://www.asbs.cz/novinky/treti-zprava-o-stavu-oboru.html>, 3. 3. 2010.

⁸⁴ Vyhláška č. 16 ze dne 8. 1. 2009, o obsahu a rozsahu kvalifikace pro výkon fyzické ostrahy a služby soukromého detektiva, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška je vydávána podle § 73a odst. 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁵ Vzorový návštěvní řád je dostupný například na webových stránkách Českého svazu tělesné výchovy, kde je jak speciální vzor připravený Legislativní radou ČMFS pro fotbalové kluby, tak i obecný vzor pro tělovýchovné jednoty a sportovní kluby - http://www.cstv.cz/legislativni_poradna_a_informace.htm, 3. 3. 2010.

⁸⁶ Viz § 7a odst. 1, který blíže specifikuje povinnosti provozovatele sportovního zařízení. **Vlastník sportovního zařízení je povinen**, je-li to nezbytné pro bezpečnost osob a majetku ve sportovním zařízení, **vydat a zveřejnit návštěvní řád**, ve kterém, podle místních podmínek, stanoví zejména pravidla pro vstup návštěvníků do sportovního zařízení a pravidla chování návštěvníků a osob bezprostředně vykonávajících pořadatelskou službu ve sportovním zařízení.

⁸⁷ Oprávnění „pána domu“ jsou taková, která má každý vlastník či oprávněný uživatel jakékoliv nemovitosti. Například právo rozhodovat o tom, kdo může vstoupit do nemovitosti, popř. za jakých podmínek. VANGELI, B. Zákon o Policii České republiky, Komentář, C.H.Beck, Praha 2009, s. 129.

založena na úplatném smluvním vztahu diváka a pořadatele, a záleží na svobodné vůli obou stran smlouvy, zda budou ochotny do vztahu vstoupit. Ze strany návštěvníka to tedy znamená akceptovat pravidla daná zveřejněným návštěvním řádem.

Existují však i situace, na které návštěvní řád nepamatuje - situace, u kterých je na straně pořadatele vyvolána obava z následků například razantního zákroku. Pro zvládnutí takových situací musíme použít pravidla obsažená v obecnězávazných právních předpisech.

Takovým obecným pravidlem, na které pořadatel může v popsané situaci spoléhat, je jednak oprávnění každého omezit osobní svobodu osoby, která byla přistižena při páčání trestného činu nebo bezprostředně poté, je-li to nezbytné k zjištění její totožnosti, zamezení jejího útěku nebo zajištění důkazů.⁸⁸ Takovou osobu je nutné buď neprodleně předat policejnímu orgánu nebo mu alespoň její zajištění neprodleně oznámit. Pro potřeby zákroků pořadatelské služby je využití tohoto obecného oprávnění velmi výhodné, neboť na rozdíl od běžného občana, který se tváří v tvář agresivnímu chování, na které není připraven, nedokáže rychle zorientovat a zpravidla takové oprávnění nevyužije, by správně sestavená pořadatelská služba měla být natolik fyzicky i technicky disponovaná a poučená, aby takové oprávnění plně využila.

Přistihne-li tedy pořadatelská služba problémové diváky při činnosti, která splňuje znaky trestného činu (rvačka, poškození cizí věci, výtržnictví apod.), je oprávněna omezit takové osoby na svobodě a předat je Policii ČR, aniž by se musela obávat toho, že překračuje pravomoci běžného pořadatele. Je samozřejmostí, že pořadatelská služba může být, vzhledem k účelu svého zřízení k plnění takového oprávnění, i patřičně vybavena (pouta, vhodná místnost apod).⁸⁹

Praxe s sebou přináší určité komplikace v podobě možností a schopností pořadatele rozpoznat hranici mezi trestným činem a přestupkem.⁹⁰ Zde nezbývá než využít

⁸⁸ Oprávnění vyplývá z § 76 odst. 2. zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁹ Bezpečí na sportovních utkáních, Manuál pro fotbalové kluby, Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky, Praha 2008, s. 7 – 8.

⁹⁰ V případě přistižení pachatele při páčání přestupku nelze úpravu obsaženou v trestním řádu využít a pachatele omezit na svobodě. Přestupek je vhodné náležitě zadokumentovat a předat k dalšímu šetření orgánům k tomu oprávněným.

zkušeností a znalostí. Je obecně známou skutečností, že u trestných činů proti majetku⁹¹ počítáme s orientační hranicí škody v hodnotě 5000 Kč, v případě trestných činů proti zdraví nám pomáhá se stanovením hranic judikatura, která říká, že trestný čin ublížení na zdraví⁹² je takový čin, který způsobí zpravidla delší než sedmidenní pracovní neschopnost.⁹³ Nevyhneme se však v žádném případě subjektivnímu posouzení zasahujícího pořadatele. Zásadně platí, že k využití oprávnění postačuje, pokud se pořadatel na základě vyhodnocení situace důvodně domnívá, že může jít o jednání, které splňuje znaky trestného činu, není třeba přesná právní kvalifikace. Případné excesy, pokud nepůjde o exces zjevný, se zhojí v rámci omylu pořadatele o přesné právní kvalifikaci jednání pachatele.

Dalším využitelným institutem může být tzv. krajní nouze.⁹⁴ Podstatou krajní nouze je oprávnění každého porušit něčí práva za účelem odvrácení nebezpečí hrozícího zájmu chráněnému trestním zákonem. Půjde tedy o situace, kdy hrozí nebezpečí nevyvolané přímo člověkem, tj. přírodní katastrofy, nehody nebo havárie.

Nejdůležitějším institutem v souvislosti s možností pořadatele zakročit proti agresorovi na fotbalovém utkání je nutná obrana,⁹⁵ tedy situace, kdy k odvrácení útoku (tedy jednání člověka) na zájmy - čili společenské vztahy chráněné trestním zákonem (v případě fotbalového utkání se jedná zejména o majetek, zdraví a život) - spáchá osoba (pořadatel) proti útočníkovi čin, který by byl jinak trestným činem (nebo by byl přestupkem). Základním omezením je, že jednání pořadatele nesmí být zcela zjevně nepřiměřené způsobu útoku.

Ministerstvo vnitra, po vzoru Velké Británie a její tzv. Zelené knihy (Směrnice pro bezpečnost na sportovištích), kterou vydává Fotbalový licenční úřad, připravilo již výše

⁹¹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Trestné činy proti majetku – například § 228 – Poškození cizí věci.

⁹² Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Trestné činy proti zdraví – například § 145 – Těžkým ublížením na zdraví, § 146 – Ublížením na zdraví.

⁹³ Kühn, Z., Bobek, M., Polčák, R. et al.: Judikatura a právní argumentace. Teoretické a praktické aspekty práce s judikaturou. Auditorium, Praha 2006, s. 234. Dalším příkladem je hranice mezi ublížením na zdraví a těžkým ublížením na zdraví, kde judikatura dospěla k hranici šesti týdnů léčby (42 dní) – zranění s delší dobou léčby se už pro účely trestního řízení pokládá za těžké.

⁹⁴ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Okolnosti vylučující protiprávnost činu (Hlava III.), § 28 – Krajní nouze.

⁹⁵ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Okolnosti vylučující protiprávnost činu (Hlava III.), § 29 – Nutná obrana.

zmiňovaný Manuál pro fotbalové kluby – Bezpečí na sportovních utkáních. Manuál poměrně detailně a přehledně popisuje:

- povinnosti pořadatelské služby,
- doporučuje obsah školení a přípravy pořadatelů,
- doporučuje vhodné strategie při vstupních kontrolách návštěvníků,
- popisuje vhodnou taktiku zadržení a vyvedení nevhodně se chovajícího návštěvníka,
- doporučuje pravidla pro zpracování osobních údajů,
- doporučuje minimální bezpečnostní standardy infrastruktury fotbalových stadionů,
- a v neposlední řadě doporučuje i organizaci preventivních aktivit ze strany fotbalových klubů.⁹⁶

1. 3. 2. Dohoda mezi ČMFS a Policií ČR v praxi

V praxi se však ukázalo, že fotbalové kluby i s takto přehledně a podrobně rozpracovanými pravidly a doporučeními neumí nebo nechtějí zacházet. *De iure* má totiž pořadatel fotbalového utkání mnohem větší pravomoci (vyplývající z konceptu „pána domu“) než policie. Takže je spíše paradoxní, že je fotbalové kluby nechtějí vykonávat a naopak se domáhají rozšíření oprávnění státu,⁹⁷ resp. policie, jejíž trvalé přítomnosti na stadionech se někteří fotbaloví funkcionáři soustavně dovolávají. Za touto snahou je třeba hledat zejména ekonomické příčiny. Účinný systém prevence a dohledu nad bezpečností na stadionech totiž vyžaduje nemalé investice do kamerových systémů, moderních informačních technologií, do kvalitní pořadatelské služby a uzpůsobení vstupních filtrů pro prostory sportovních zařízení. Skutečnost, že finanční hledisko sehrává dominantní roli v odporu proti přebírání odpovědnosti fotbalových klubů, dokládají i okolnosti přijetí nové dohody mezi ČMFS a Policií ČR, která měla za cíl uvést do každodenní reality nová pravidla, která přinesla tzv. reforma Policie ČR.

⁹⁶ Bezpečí na sportovních utkáních, Manuál pro fotbalové kluby, Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky, Praha 2008.

⁹⁷ Fotbalové rvačky a omyly, blog Tomáše Sokola, <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/tomas-sokol.php?itemid=3134>, 3. 3. 2010.

Dne 16. února 2009, pouze několik dní před začátkem jarního části fotbalové ligy, podepsali policejní prezident Oldřich Martinů a předseda ČMFS Pavel Mokřý „Dohodu mezi Českomoravským fotbalovým svazem a Policií České republiky“. Dohoda vymezila zásady a formy spolupráce Policie ČR a fotbalového svazu při konání mezinárodních fotbalových utkání a fotbalových utkání v rámci ČMFS, dále vyjmenovala požadavky na stavebně technické vybavení stadionů a upravila výcvik a činnost pořadatelské služby.⁹⁸ Dohodou, která byla připravována od přijetí nové právní úpravy v podobě změny zákona o podpoře sportu, byly stanoveny detaily spolupráce fotbalových klubů a Policie ČR. Dohoda ihned po svém podpisu vyvolala vlnu ostrých reakcí uvnitř ČMFS. Například šéf odvolací a revizní komise Ondřej Lněnička rozeslal veřejnou výzvu, v níž vysvětloval, že fotbal není schopen splnit povinnosti, ke kterým ho dohoda zavazuje, neboť by si to vyžádalo náklady v řádu stovek milionů korun.⁹⁹

Policie ČR podpisem tohoto aktu fakticky přestala suplovat práci pořadatelské služby při fotbalových utkáních. Konkrétně v článku 6 (Činnost policie) odst. 1 předmětné dohody se uvádí, že „policie nenahrazuje pořadatelskou službu“.¹⁰⁰ Do prostoru stadionu policisté vejdou jen v případech, kdy vlastník sportovního zařízení sám nedokáže zjednat pořádek. Při fotbalových utkáních budou v ochozech stadionů nadále přítomni pouze specialisté na problematiku diváckého násilí, tzv. „spotteři“.¹⁰¹ Navíc při konání rizikového utkání Policie ČR bude dál zajišťovat bezpečnost osob a majetku v rámci doprovodů příznivců sportovních mužstev a dalších osob do místa utkání a zpět. Policie bude rovněž předávat bezpečnostnímu pracovníkovi klubu informace a požadavky potřebné pro předcházení a řešení diváckého násilí pořadatelskou službou, a to jak před zápasem, v jeho průběhu, tak i po něm, a rovněž se bude podílet na školení pořadatelské služby.¹⁰²

⁹⁸ Nová pravidla bezpečnosti na fotbalových stadionech, Ministerstvo vnitra ČR, <http://www.mvcr.cz/clanek/nova-pravidla-bezpecnosti-na-fotbalovych-stadionech.aspx>, 3. 3. 2010.

⁹⁹ Ve svazu hoří další spor, Lněnička chce zrušit smlouvu s policií, http://fotbal.idnes.cz/ve-svazu-hori-dalsi-spor-lnenicka-chce-zrusit-smlouvu-s-policii-pw3-/fotbal.asp?c=A090225_141604_fotbal_min, 3. 3. 2010.

Další reakce: Je to vrchol drzosti, říká Starka o fotbalové smlouvě s policií, http://fotbal.idnes.cz/je-to-vrchol-drzosti-rika-starka-o-fotbalove-smlouve-s-policii-pb7-/fotbal.asp?c=A090216_220721_fotbal_ald, 3. 3. 2010.

¹⁰⁰ Dohoda mezi ČMFS a Policií ČR, <http://www.policie.cz/clanek/spoluprace-mezi-cmfs-a-policii-cr.aspx>, 3. 3. 2010.

¹⁰¹ Na fotbalové stadiony poprvé půjdou pouze „tajní“ policisté, http://zpravy.idnes.cz/na-fotbalove-stadiony-poprve-pujdou-pouze-tajni-policiste-poj-/domaci.asp?c=A090222_093531_domaci_jan, 4. 3. 2010.

¹⁰² Nová pravidla bezpečnosti na fotbalových stadionech, Ministerstvo vnitra ČR, <http://www.mvcr.cz/clanek/nova-pravidla-bezpecnosti-na-fotbalovych-stadionech.aspx>, 3. 3. 2010.

Policie ČR jako celek začala také uplatňovat nový přístup k řešení konfliktů s davem. Typicky tedy při problémech s extremismem nebo diváckým násilím. Tento přístup se opírá o zásadu „low profile policing“ (neprovokující monitoring) a o systém 3D - dialog, deeskalace a důrazná opatření (drastic measures). Systém zahrnuje trojici postupných kroků: dialog, který má za úkol vést zejména pořadatelská služba, v případě neúspěchu nastupuje Policie ČR (nikoli těžkooděnci), která se snaží situaci uklidnit a pokud nevede ani toto k úspěchu, přichází na řadu důrazný zákrok (těžkooděnci).

Jeden z prvních rizikových zápasů jarního kola fotbalové ligy mezi 1. FC Brno a Baníkem Ostrava měl nově přijatá pravidla prověřit v praxi. Samotný zápas začal s půlhodinovým zpožděním kvůli agresivnímu chování fotbalových chuligánů. Pět minut před ohlášeným začátkem zápasu polští příznivci Baníku Ostrava prolomili oplocení svého sektoru, vběhli za branku, zahnali domácí pořadatele a začali napadat brněnské fanoušky. Na stadion byla přivolána policie, která chuligány zatlačila zpět. Problémy se opakovaly i po prvním poločase. Na začátku přestávky fanoušci opět prolomili oplocení. Policisté zasáhli okamžitě a zatlačili je zpět za zábranu.¹⁰³

Téměř rok po inkriminovaném zápase, až v lednu 2010, se Policie ČR rozhodla, že nebude náklady v hodnotě 80 000 Kč účtovat nikomu, neboť se prokázalo, že pořadatel učinil vše podle svých možností, aby výtržnostem zabránil.¹⁰⁴ Domnívám se, že toto rozhodnutí je špatné a bylo pravděpodobně učiněno i s ohledem na okolnosti, neboť se na základě právních rozborů ukázalo, že plátcem by nebyl fotbalový klub, ale město Brno. Je tedy zřejmé, že do budoucna bude nezbytné pravomoc Policie ČR, vyžadovat úhradu nákladů za provedený zásah propracovat, neboť představuje téměř jediný faktický nástroj, jak vynutit přijetí nezbytného dílu odpovědnosti za bezpečnost i na straně fotbalových klubů.

¹⁰³ Ochránka nezvládla baníkovce, na stadion musela dvakrát policie, http://brno.idnes.cz/brno-zpravy.asp?c=A090221_1143845_brno_krc, 3. 3. 2010.

¹⁰⁴ 1. FC Brno nemusí platit zásah proti baníkovcům, pořadatelé nepochybili, http://brno.idnes.cz/1-fc-brno-nemusi-platit-zasah-proti-banikovcum-poradatele-nepochybili-129-/brno-zpravy.asp?c=A100121_180450_brno_aja, 3. 3. 2010.

1. 3. 3. Ochrana osobních údajů

Vymahatelnost nákladů Policie ČR spojených se zásahy na stadionech není a nebyla jedinou okolností, která rozvířila diskuse o správnosti nového postupu, kdy fotbalové kluby mají povinnost přebírat svůj díl odpovědnosti za bezpečnost na sportovním utkání.

Dalším tématem byla otázka sběru osobních údajů o návštěvnících sportovních utkání. Ministerstvo vnitra otázky sběru a předávání osobních údajů rozpracovalo v popisovaném Manuálu pro fotbalové kluby, nicméně v praxi se potíže přesto objevily.

Problémy, které se při aplikaci těchto doporučení objevily, spočívaly zejména v tom, že si některé fotbalové kluby, resp. pořadatelé, zjednodušili systém práce zahájením masového kopírování občanských průkazů všech vstupujících návštěvníků. Následně obdržel Úřad pro ochranu osobních údajů řadu oprávněných stížností na jednání fotbalových klubů.¹⁰⁵

V souladu s aplikací oprávnění „pána domu“ je možné vyžadovat po návštěvníkovi, aby se při vchodu na stadion legitimoval. Pořadatel může takto zjištěné údaje za podmínek obsažených v zákoně č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých předpisů, systematicky zpracovávat. Osobní údaje nemusí být shromažďovány pouze při prokazování totožnosti u vstupu na stadion, ale i pomocí kamerových systémů, které mohou být na stadionu instalovány pro potřeby snímání částí, ve kterých se diváci pohybují. V případě použití kamerových systémů je nutné rozlišovat, zda jsou tyto systémy vybaveny záznamovým zařízením či jsou určeny pouze k monitorování prostoru. Na používání kamerových systémů, které nejsou vybaveny záznamovým zařízením, se zákon č. 101/2000 Sb., neaplikuje, neboť se nejedná o zpracování osobních údajů ve smyslu § 4 písm. e) tohoto zákona, což ovšem nevylučuje aplikaci jiných právních předpisů, např. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. Povinnosti vyplývající ze zákona č. 101/2000 Sb., je nutné dodržovat v případě, že pomocí kamerových systémů je prováděn záznam a pořízené informace jsou uchovávány. Dále musí být splněna podmínka, že informace na pořízeném záznamu jsou osobními údaji,

¹⁰⁵ Fotbalové kluby dostaly varování: Porušujete právo!, <http://fotbal.sport.cz/fotbal/gambrinus-liga/137248-fotbalove-kluby-dostaly-varovani-porusujete-pravo.html>, 3. 3. 2010.

tzn., že na základě těchto informací lze přímo či nepřímo identifikovat konkrétní fyzickou osobu.

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů, za zpracování osobních údajů považuje jakoukoliv systematickou operaci s nimi, zejména jejich shromažďování, ukládání na nosiče informací, zpřístupňování, předávání, šíření, či zveřejňování. K tomu, aby mohl fotbalový klub, který se dostává do postavení správce osobních údajů, uvedené nebo podobné úkony provádět, musí vyhovět všem požadavkům, které tento zákon na zpracování osobních údajů vznáší. Chce-li proto například budovat interní seznamy nežádoucích diváků, uchovávat jejich podobu zaznamenanou kamerovým systémem či předávat informace o nich jiným klubům, je nutné zejména:

- stanovit účel zpracování osobních údajů, kterým bude nejlépe zajištění bezpečnosti osob a majetku na stadionu, dále pak stanovit prostředky a způsob zpracování osobních údajů, zpracovat pouze přesné osobní údaje, shromažďovat osobní údaje odpovídající pouze stanovenému účelu a v rozsahu nezbytném pro naplnění stanového účelu, uchovávat osobní údaje pouze po dobu, která je nezbytná k účelu jejich zpracování;
- informovat subjekt údajů o tom v jakém rozsahu a k jakému účelu budou osobní údaje zpracovány, což lze zajistit zveřejněním v návštěvním řádu, obchodních podmínkách, na zadní straně vstupenky nebo na informační ceduli v prostoru pokladen;
- osoby, které osobní údaje zpracovávají, musí zachovávat mlčenlivost (povinnost zachovávat mlčenlivost vyplývá pro tyto osoby přímo ze zákona, správce toto zajišťovat nemusí);
- správce údajů je povinen přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů;
- v případě automatizovaného zpracování osobních údajů je správce povinen také zajistit, aby systémy pro automatizovaná zpracování osobních údajů používaly pouze oprávněné osoby, zajistit, aby fyzické osoby oprávněné k používání systémů pro automatizovaná zpracování osobních údajů měly přístup pouze k osobním údajům odpovídajícím oprávnění těchto osob, a to na základě zvláštních

uživatelských oprávnění zřízených výlučně pro tyto osoby, pořizovat elektronické záznamy, které umožní určit a ověřit, kdy, kým a z jakého důvodu byly osobní údaje zaznamenány nebo jinak zpracovány a zabránit neoprávněnému přístupu k datovým nosičům.

Správce může získané osobní údaje v souladu s ustanovením § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů zpracovávat bez souhlasu subjektu údajů (fyzická osoba, k níž se osobní údaje vztahují), neboť jejich zpracování je nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce nebo jiné osoby (ochrana majetku a zajištění bezpečnosti na stadionu). I v tomto případě však zpracování nesmí být v rozporu s právem subjektu údajů na ochranu jeho soukromého a osobního života.

Využití databází s osobními údaji spojené například s legitimací u vstupu může být velice efektivním nástrojem identifikace problémových osob. Současně je vyhledávání v databázi podle čísla občanského průkazu nebo čtením strojově čitelné zóny časově nenáročné a velmi přesné.

Problematika zpracování osobních údajů však pro svou komplikovanost vyžaduje, aby jí byla v rámci školení pořadatelské služby věnována patřičná pozornost. Zároveň bylo klubům doporučeno, aby svůj záměr investovat do systémů na zpracování osobních údajů nejprve prodiskutovaly z hlediska souladu s právní úpravou jak s Policií České republiky, tak s Úřadem pro ochranu osobních údajů, kterému zákon svěřil kompetence ústředního správního orgánu pro oblast ochrany osobního údajů (např. provádí dozor nad dodržováním povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů).¹⁰⁶

Ochrana osobních údajů je velmi kontroverzním a citlivým tématem a fanoušci se jen velice těžce smiřují s nutností poskytovat svá data pořadatelům¹⁰⁷ a to i přesto, že se vše děje v souladu s platným právem. Do budoucna tak bude nezbytné, aby ČMFS a jeho orgány do detailů propracovaly metodiku sběru a zejména sdílení osobních údajů o problémových fanoušcích mezi jednotlivými kluby. Měly by tak učinit zejména

¹⁰⁶ Bezpečí na sportovních utkáních, Manuál pro fotbalové kluby, Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky, Praha 2008, s. 20–23.

¹⁰⁷ Fanoušek si stěžuje na Spartu kvůli prodeji vstupenek, <http://aktualne.centrum.cz/domaci/soudy-a-pravo/clanek.phtml?id=655150>, 5. 3. 2010.

s ohledem na dlouhodobě připravované spuštění společné databáze vedené ČMFS¹⁰⁸ a projektem kamerových systémů na všech sportovištích, kde se konají utkání první fotbalové ligy.

1. 4. Snahy o změnu právní úpravy

Vytrvalý lobbying fotbalových funkcionářů za změnu pravidel a nastavení odpovědnosti za bezpečnost na fotbalových utkáních se projevuje zejména v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky v podobě projednávaných novelizací zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů.

Jedná se o sněmovní tisk č. 756 z dílny poslanců Jiřího Paroubka, Karla Šplíchala, Davida Ratha a Františka Bublana, který je velice stručný. Veškeré změny zanesené do zákona o podpoře sportu zákonem č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky, v podobě §§ 7a až 7f, včetně nadpisů a poznámky pod čarou č. 3, se navrhuje zrušit.¹⁰⁹

S ohledem na naléhavý obecný zájem, spočívající v potřebě účinněji chránit veřejný pořádek při sportovních utkáních i s pomocí preventivního působení Policie ČR, se navrhuje obnovit právní stav před přijetím novely zákona o podpoře sportu, která byla provedena zákonem č. 274/2008 Sb.

Stávající právní úprava je popisována jako špatná, nesystémová a v praxi neúčelná, což mělo prokázat hned její první uplatnění v praxi při prvním jarním kole fotbalové ligy dne 22. února 2009, kdy došlo k masivnímu narušení veřejného pořádku zejména při zápase Brno–Ostrava, ale také při zápase Olomouc–Sparta.¹¹⁰

¹⁰⁸ Fanoušek si stěžuje na Spartu kvůli prodeji vstupenek, <http://aktualne.centrum.cz/domaci/soudy-a-pravo/clanek.phtml?id=655150>, 5. 3. 2010.

¹⁰⁹ Sněmovní tisk č. 756. Návrh poslanců Jiřího Paroubka, Karla Šplíchala, Davida Ratha a Františka Bublana na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=756&CT1=0>, 5. 3. 2010.

¹¹⁰ Sněmovní tisk č. 756 byl předložen Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR dne 27. 2. 2009, necelý týden po popisovaných událostech, a tedy bez faktické možnosti ověřit, zda nová právní úprava v praxi funguje, či nikoliv.

Navrhovatelé popisují řadu zásadních vad, které stávající právní úprava obsahuje, a podle jejich názoru je nezbytné kvůli řešení problému výtržností při fotbalových utkáních umožnit s okamžitou platností vrátit Policii ČR na stadiony.

Absence příslušníků Policie ČR v ochozech stadionů provokuje určité skupiny osob ke stupňování trestné a jiné protiprávní činnosti, v jejímž důsledku dochází ke zvýšenému ohrožení životů, zdraví a majetku osob, a to i v porovnání s předchozím právním stavem, jak podle navrhovatelů ukázaly události v prvním jarním kole fotbalové ligy dne 22. února 2009.

Tento krok je také chápán jako první krok k řešení problému výtržností při fotbalových utkáních, jakožto urgentní opatření, které musí být provedeno bezodkladně. Do budoucna navrhovatelé uvažují o dalších opatřeních, která by měla následovat:

- finanční podpora pořizování kamerových systémů,
- asistence policie při osobních prohlídkách při vstupu na stadion,
- úprava právních předpisů umožňující vytvořit databázi tzv. rizikových fanoušků,
- omezení či znemožnění vstupu rizikových fanoušků na utkání,
- zavedení tzv. zrychleného řízení při trestání soudem či správním orgánem přímo v den utkání.¹¹¹

Vláda na svém jednání dne 30. března 2009 sněmovní tisk č. 756 posoudila a vyslovila s ním nesouhlas, což náležitě okomentovala ve svém stanovisku, které bylo zasláno Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky.¹¹²

Na počátku roku 2010, tedy s odstupem jednoho roku od nabytí účinnosti změnového zákona, se prokazatelně projevuje fakt, že díky nové právní úpravě a novému společnému přístupu Ministerstva vnitra, Policie ČR a fotbalových klubů k řešení otázek bezpečnosti na stadionech došlo v roce 2009 pouze v cca 3 % zápasů k závažnějšímu incidentu. Podařilo se tak například zvládnout i ty zápasy, které v minulosti provázely rozsáhlé výtržnosti vně i uvnitř stadionu – typicky pražské derby

¹¹¹ Důvodová zpráva ke sněmovnímu tisku č. 756. Návrh poslanců Jiřího Paroubka, Karla Šplíchala, Davida Ratha a Františka Bublana na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=756&CT1=0>, 5. 3. 2010.

¹¹² Stanovisko vlády k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů (756/1), <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=756&CT1=1>, 5. 3. 2010.

Sparty a Slavie, utkání Baníku Ostrava na stadionech Sparty a Slavie, moravské derby Olomouc vs. Baník Ostrava apod.

Dle vyjádření pracovníků Ministerstva vnitra byla potvrzena správnost teze o tom, že „bezpečnost je věcí všech“, tedy nejenom státu a územních samospráv, ale i dalších subjektů včetně soukromoprávních, a že tyto subjekty disponují dostatečnými prostředky k tomu, aby se zhostily této svojí části odpovědnosti – musí jen samy chtít.

Model, kdy policie není přítomna na stadionu a celé opatření je v režii soukromého vlastníka a pořadatele akce, který má z akce také finanční profit, je v Evropě zcela běžný.¹¹³

Druhý návrhem, který hodlá upravit právní stav nastavený v souvislosti s přijetím tzv. reformy Policie ČR, je sněmovní tisk č. 811. Tento návrh, připravený poslanci Vladimírem Šoltyssem a Ladislavem Šustrem, byl připravován ve spolupráci s Ministerstvem vnitra ČR a navrhované změny jsou popisovány jako systémové a vychází z přijaté koncepce boje proti diváckému násilí.¹¹⁴ Vláda České republiky, která se návrhem zabývala dne 18. května 2009, vyjádřila s navrhovaným řešením souhlas a současně doporučuje návrh upravit podle svých připomínek.¹¹⁵

Cílem návrhu v podobě sněmovního tisku č. 811 je vyhnout se zejména možným komplikacím při zjišťování odpovědných osob a zamezit obcházení zákona. K tomu by mohlo docházet při práci s termíny „vlastník“ a „provozovatel“ sportovního zařízení. Návrh zachovává termín „vlastník“, neboť osoba vlastníka sportovního zařízení je vždy jednoznačně identifikovatelná a známá. Pozměňovací návrh vnáší přímo do zákona o podpoře sportu možnost, aby vlastník sportovního zařízení delegoval výkon povinností podle § 7a a násl. na jím oprávněnou osobu – provozovatele, kterým může být např. nájemce sportovního zařízení, organizátor sportovního podniku, resp. jeho pořadatel. Zároveň se zde z upřesňujících důvodů vkládá povinnost vlastníka nebo

¹¹³ Pasáž zpracována na základě konzultací a vyjádření pracovníků odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR dne 18. února 2010.

¹¹⁴ Sněmovní tisk č. 811. Návrh poslanců Vladimíra Šoltysse a Ladislava Šustru na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=811&CT1=0>, 5. 3. 2010.

¹¹⁵ Stanovisko vlády k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů (811/1), <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=811&CT1=1>, 5. 3. 2010.

provozovatele přijmout potřebná opatření k zajištění pořádku v průběhu sportovního podniku.¹¹⁶

Návrh by měl do budoucna zamezit situaci, která byla již popsána. Rok po zápase 1. FC Brno s Baníkem Ostrava se Policie ČR rozhodla, že nebude náklady v hodnotě 80 000 Kč účtovat nikomu. Právní rozbor totiž ukázal, že by měl zákrok zaplatit nikoli uživatel stadionu, tedy 1. FC Brno, ale jeho majitel, kterým je město Brno a stát.^{117, 118}

Nyní nelze předjímat, jak hlasování o výše uvedených sněmovních tiscích dopadnou, jisté však je, že i do budoucna budou přetrvávat snahy vyhnout se převzetí vlastní odpovědnosti jejím přehozením na někoho jiného. Absurdní je ovšem snaha zákonodárců přinutit Policii ČR k návratu na stadiony změnou zákona o podpoře sportu, neboť tento zákon nikdy v minulosti nic takového Policii ČR neukládal. Skutečnost, že Policie ČR na stadionech nepůsobí, je pouze a výhradně důsledkem změny její taktiky. Zákon o podpoře sportu měl dát a dává státu nástroj, jak pod pohrůžkou sankcí přinutit fotbalové kluby, aby věnovaly zvýšenou pozornost otázkám bezpečnosti a přijímaly svůj díl odpovědnosti za zábavu, kterou samy dobrovolně organizují.

¹¹⁶ Důvodová zpráva ke sněmovnímu tisku č. 811. Návrh poslanců Vladimíra Šoltyse a Ladislava Šustru na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=811&CT1=0>, 5. 3. 2010.

¹¹⁷ 1. FC Brno nemusí platit zásah proti baníkovcům, pořadatelé nepochybili, http://brno.idnes.cz/1-fc-brno-nemusi-platit-zasah-proti-banikovcum-poradatele-nepochybili-129-/brno-zpravy.asp?c=A100121_180450_brno_aja, 3. 3. 2010.

¹¹⁸ Faktická poznámka k úhradě pokut: Vlastníkem nebo spoluvlastníkem sportovního zařízení není **obecní úřad**, ale **obec**. Obecní úřad v rámci výkonu delegované moci státu, tj. v souvislosti s ochranou vnitřní bezpečnosti, postihuje pouktoou obec, jakožto veřejnoprávní korporaci, která shodou okolností je vlastníkem sportovního zařízení. Nejedná se zdaleka o jediný případ v právním řádu České republiky. Například podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů správní orgán (obecní úřad obce s rozšířenou působností) uloží právnické osobě (tedy i obci, jejímž orgánem tento obecní úřad obce s rozšířenou působností může být) pokutu až do výše 2 mil Kč pokud např. obec nepečuje o zachování kulturní památky, neudrzuje ji v dobrém stavu, užívá ji způsobem neodpovídajícím jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě nebo technickému stavu, nechrání ji před ohrožením, poškozením nebo znehodnocením nebo ji znehodnotí nebo zničí.

2. Sociologický průzkum

Teoretickou část své diplomové práce „**Sociálně právní aspekty diváckého násilí**“ jsem zaměřila zejména na otázky spojené s bezpečností, jejím vynucováním i zajišťováním. Část empirickou jsem se rozhodla zacílit obdobně, aby byl udržen jednotný ráz celé práce a zjištění z části teoretické mohla být alespoň částečně ověřena výsledky z části empirické, tedy sociologického průzkumu.

Základní hypotézy, které jsem hodlala ověřit připravovaným sociologickým průzkumem, byly následující:

- H 1. Aktuálně platná právní úprava v oblasti potírání fotbalového násilí v České republice je dostatečná.
- H 2. Odborná i laická veřejnost zaznamenala změny v právní úpravě v oblasti potírání fotbalového násilí, které jsou aplikovány od roku 2009.
- H 3. Odborná i laická veřejnost považuje trestání pachatelů fotbalového násilí za nedostatečné.
- H 4. Výkon služby pořadatelů je posuzován spíše negativně, zatímco role a postavení Policie ČR je přijímáno ve skrze pozitivně.
- H 5. Prostředí stadionu a jeho nejbližšího okolí v průběhu fotbalového zápasu není bezpečným místem.

Sociologický průzkum jsem se rozhodla udělat formou dotazníku. Mým cílem bylo oslovit několik skupin dotazovaných (záměrný výběrový soubor):

- veřejnost (tedy běžného člověka, který vnímá fotbal pouze jako společenskou zábavu a není vyhraněným přívržencem konkrétního fotbalového klubu),
- fanoušky,
- policisty,
- fotbalové funkcionáře (zástupce ČMFS, jednotlivých fotbalových klubů, apod.).

Skupiny „veřejnost“ a „fanoušci“ lze pro potřeby sociologického průzkumu považovat za zástupce tzv. laické veřejnosti. Jejich názory na otázky bezpečnosti a jejich vnímání změn v zajišťování bezpečnosti je velice důležité, aby bylo možné odpovědět na některé ze základních otázek, jejichž hlavním smyslem je zjistit, zda v reálném životě skutečně dochází k žádoucím změnám. Naproti tomu skupiny „policisté“ a „fotbaloví funkcionáři“ jsou reprezentanty odborné obce. Jejich znalost nové právní úpravy je považována za profesní povinnost, a bude tedy velice zajímavé sledovat na základě výsledků průzkumu rozdíly ve vnímání změn v zajišťování bezpečnosti mezi těmito dvěma skupinami – laickou a odbornou.

Sestavení dotazníku

Při přípravě dotazníku nazvaného „Bezpečnost na sportovních utkáních“ jsem se snažila maximálně dbát na jeho logické členění, jednoznačnost otázek i možných odpovědí, na jeho stručnost a pochopitelnost. Každá otázka má vždy pouze jednu odpověď z předkládaného výběru možností. Dotazník byl koncipován tak, že do výsledného souboru jsou zahrnuty pouze dotazníky, které byly zcela nebo téměř zcela vyplněny.¹¹⁹

Celý dotazník¹²⁰ je rozčleněn do čtyř částí:

- obecné otázky,
- bezpečnost na stadionech,
- bezpečnost před stadiony,
- charakteristika dotazovaného.

Obecné otázky byly dotazovaným kladeny s cílem zjistit jejich všeobecný názor na práci Policie ČR a pořadatelské služby, ale také měly za cíl určit, zda je dotazovaný pravidelným návštěvníkem sportovních utkání nebo své názory čerpá spíše z tisku nebo jiných médií. Za neméně důležité jsem považovala i zjištění, zda dotazovaní zaznamenali, že s příchodem roku 2009 doznala právní úprava v oblasti zajišťování

¹¹⁹ Maximální počet nezodpovězených otázek, aby byl dotazník ještě zahrnut do výsledků průzkumu, byl stanoven na dvě.

¹²⁰ Dotazník „Bezpečnost na sportovních utkáních“ je přílohou č. 1 diplomové práce.

bezpečnosti na sportovních utkáních výrazné změny. Otázka přiměřenosti, resp. nepřiměřenosti trestání fotbalových výtržníků celou sadu tzv. obecných otázek završuje.

Celkem okruh *obecných otázek* sestává z pěti dotazů.

Část dotazníku věnovaná *bezpečnosti na stadionech* je rozsáhlejší a obsahuje celkem osm otázek. Sestava dotazů je cíleně zaměřena zejména na práci pořadatelské služby. Právě uvnitř stadionů, počínaje kontrolou na vstupech, se měly změny v zajišťování bezpečnosti projevit nejvíce. Cílem této části dotazníku je tedy ověřit, zda tomu tak ve skutečnosti je a zda si dotazovaní myslí, že pořadatelé mají dostatečné právní zázemí k výkonu své činnosti.

Mezi dotazy jsou zakomponovány i otázky týkající se pocitu ohrožení na stadionu a skutečnosti, zda byl v minulosti dotazovaný svědkem nebo dokonce obětí výtržností nebo jiného násilného jednání v ochozech stadionu. Závěrečná otázka, zda by se dotazovaní obrátili s žádostí o pomoc na pořadatele, má za cíl ověřit důvěryhodnost a profesionalitu pořadatelské služby v očích dotazovaných.

Třetí část dotazníku *bezpečnost před stadiony* čítající baterii pěti otázek je zacílena zejména na práci Policie ČR. Cílem je ověřit, zda si dotazovaní myslí, že došlo ke kvalitativní změně v práci Policie ČR a zda policie disponuje, obdobně jako pořadatelská služba uvnitř stadionu, dostatečnými pravomocemi k udržení veřejného pořádku vně stadionů. Obdobně jako v předchozí části dotazníku jsou i zde zakomponovány dotazy týkající se hrozby napadení výtržníky a ověření důvěryhodnosti Policie ČR.

Smyslem kladení obdobných dotazů jak v části druhé, tak i v části třetí je možnost následného srovnání vnímání práce Policie ČR a pořadatelské služby dotazovanými, resp. jednotlivými skupinami dotazovaných.

Závěrečná čtvrtá část dotazníku *charakteristika dotazovaného* je velmi stručná. Obsahuje pouze čtyři otázky, kladené s jednoznačným cílem zařadit dotazovaného do kategorií podle výše definovaných skupin (policista, fanoušek, veřejnost a fotbalový funkcionář), podle věku, pohlaví a nejvyššího dosaženého vzdělání.

Celý dotazník je koncipován jako anonymní průzkum, jehož cílem není zkoumat konkrétní osobu dotazovaného, ale pouze jeho názory na otázky bezpečnosti při zajišťování sportovních, resp. fotbalových utkání.

Distribuce dotazníku

Vyřešení distribuce dotazníku a následného přijímání vyplněných formulářů bylo klíčové. Rozhodla jsem se proto oslovit programátora webových stránek, který současně spravuje www stránky se sportovní tematikou www.cumbres.cz.

I přesto, že se uvedený webový portál věnuje výhradně horolezectví a vysokohorské turistice, členové sdružení souhlasili s vyvěšením dotazníku „Bezpečnost na sportovních utkáních“. Dotazník byl vyvěšen na samostatné stránce www.cumbres.cz/dotaznik/ s upozorněním, že jak samotný dotazník, tak i konečné výstupy (výsledky) z něho jsou určeny výhradně pro potřebu zpracování diplomové práce a dotazníkové šetření je prováděno jako anonymní.

Softwarově bylo zajištěno, že každý vyplněný dotazník byl automaticky odeslán v podobě zjednodušeného formuláře na mou vlastní e-mailovou adresu, kde se veškeré odpovědi řadily do příslušného adresáře.

Odkazy na dotazník byly zveřejněny na několika fanouškovských webových portálech a na Facebooku. Dále jsem odkaz na dotazník rozeslala několika odborným pracovištím na Ministerstvu vnitra a na Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky s žádostí o distribuci dotazníku v rámci Policie ČR. V neposlední řadě jsem s žádostí o vyplnění dotazníku oslovila i ČMFS a na dostupných adresách i jednotlivé fotbalové kluby působící v první lize.

Dotazník byl na webových stránkách dostupný po dobu delší tři týdnů, konkrétně od 1. února do 25. února 2010. Jednoduchá forma dotazníku zajistila, že nenastaly žádné technologické nebo jiné potíže.

Za toto období se sešlo celkem 231 vyhodnotitelných odpovědí.

Mezi nesporné výhody tzv. on-line průzkumu patří rychlost, dostupnost problémových skupin obyvatel,¹²¹ což jsou v tomto případě zejména fotbaloví fanoušci, a samozřejmě také finanční nenáročnost přípravy a zpracování výsledků. On-line průzkumy však mají i svá úskalí. Prakticky nelze zajistit reprezentativitu a výzkumník není do jisté míry „pánem procesu“ sběru informací a nemá nad tímto procesem trvalou kontrolu.

Zpracování dotazníků a výsledků šetření

Veškeré nashromážděné výsledky byly zpracovány do databáze v programu Microsoft Access, jehož výhoda spočívá zejména v tom, že umožňuje práci s kombinacemi různých filtrů.¹²² Následně jsem filtrovaná data podle potřeby exportovala do programu Microsoft Excel, kde jsem je zpracovávala do podoby výsečových grafů a určila výsledné procentní hodnoty, s nimiž ve výsledcích sociologického průzkumu pracuji nejvíce.

¹²¹ Zde se jako velice výhodné do budoucna jeví využívání možností tzv. sociálních sítí na internetu.

¹²² Datové listy jsou přílohou č. 2 diplomové práce.

2. 1. Výsledky sociologického průzkumu

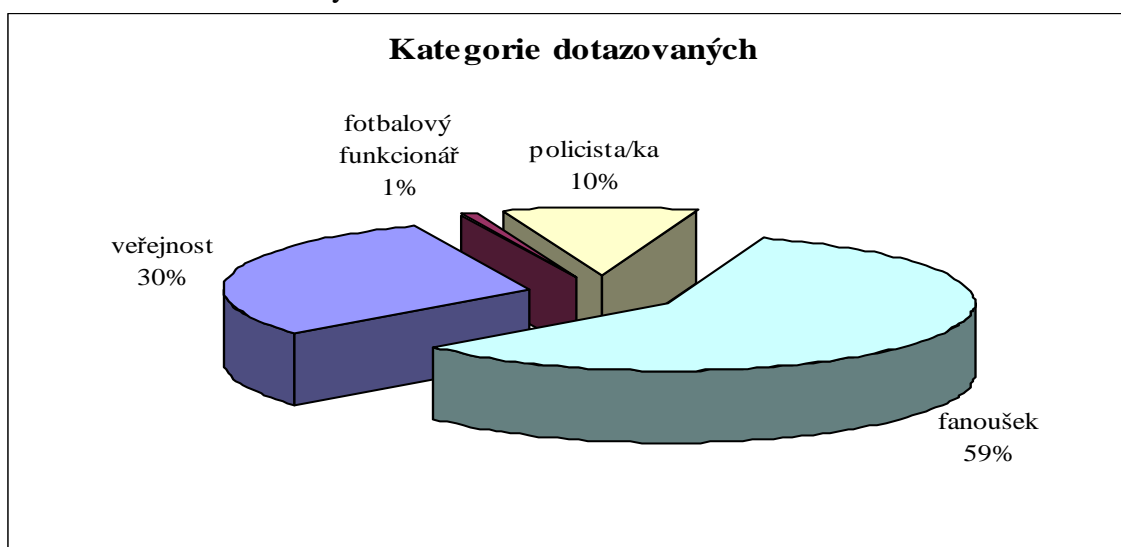
2. 1. 1. Základní popis souboru a předpoklady komparace

V získaném souboru 231 odpovědí je na první pohled výrazný nepoměr mezi zastoupením mužů a žen (195:36, resp. 84:16 v %). Tuto skutečnost přičítám zejména tomu, že sledování sportovních utkání a „fotbalové fandění“ je dominantně mužskou zábavou.

Základní kategorizace podle věku, dosaženého vzdělání a skupin dotazovaných v procentech:

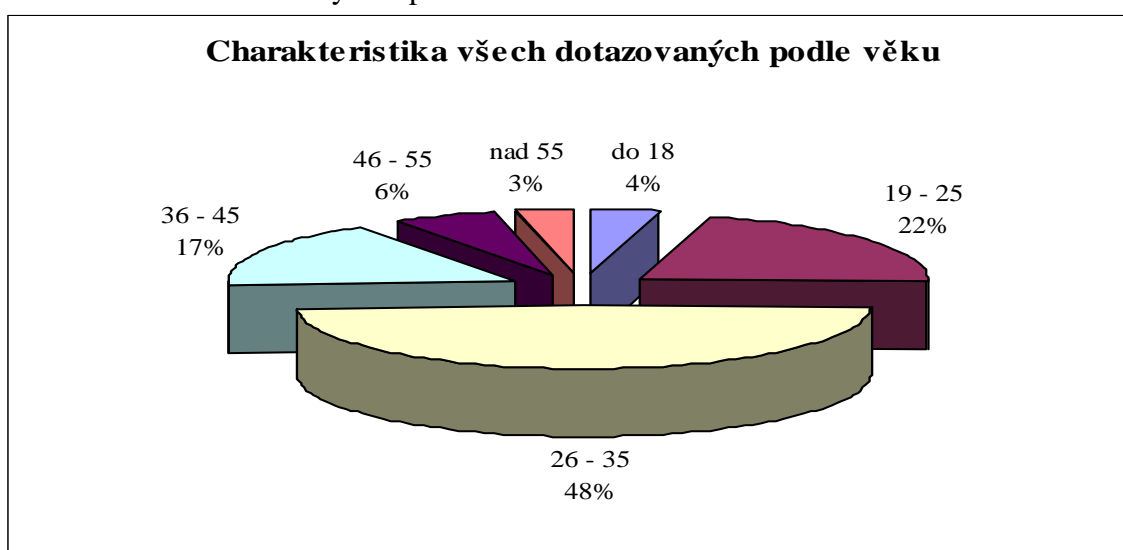
Věk	Vzdělání	Skupiny dotazovaných
do 18	4 základní	4 veřejnost 30
19 – 25	22 vyučen, nižší střední	5 fotbalový funkcionář 1
26 – 35	48 střední s maturitou	51 policista 10
36 – 45	17 vysokoškolské	40 fanoušek 59
46 – 55	6	
nad 55	3	

Graf č. 1
Charakteristika dotazovaných

Zastoupení v jednotlivých kategoriích není vyrovnané a vždy lze najít alespoň jednu silně převládající skupinu dotazovaných. Sociologický průzkum tedy nelze charakterizovat jako reprezentativní. Současně tomu neodpovídá ani zvolená metodika, která by zajistila výběrový soubor, tzn. přibližně shodné zastoupení ve všech kategoriích, čímž by byla zajištěna reprezentativnost a vyšší vypovídací hodnota průzkumu. Sociologický průzkum „Bezpečí na sportovních utkáních“ lze tedy označit spíše za orientační (pilotní).

Graf č. 2
Charakteristika dotazovaných – podle věku

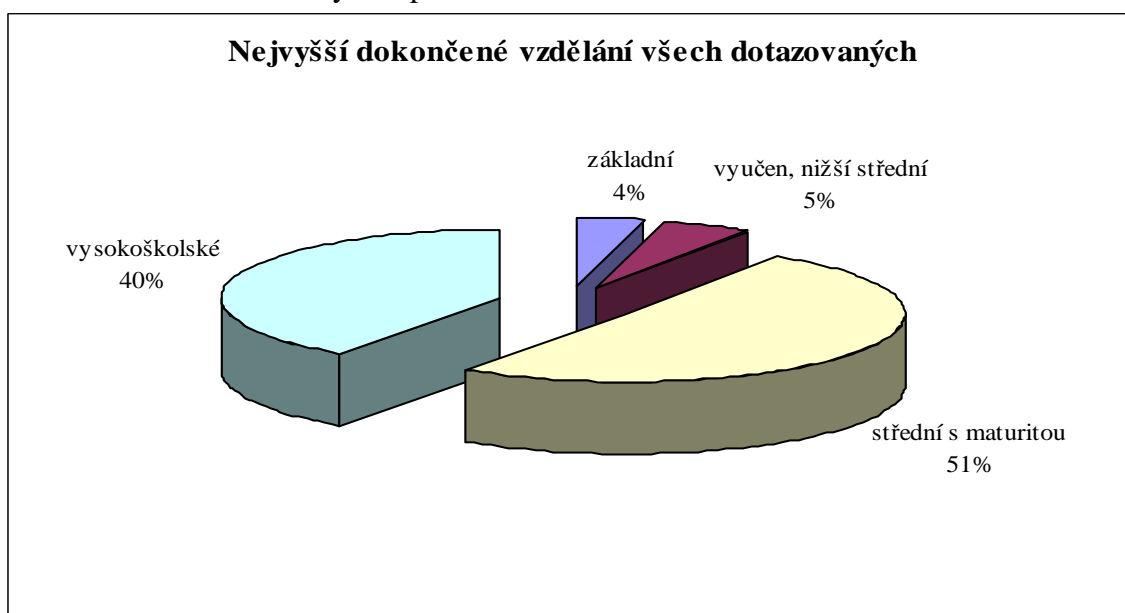

Věková a vzdělanostní charakteristika dotazovaných odpovídá skutečnosti, že byl průzkum prováděn formou elektronického dotazníku a že některé skupiny byly osloveny napřímo. Domnívám se, že elektronická forma dotazníku byla méně přístupná zejména skupinám s nižším dosaženým vzděláním, obecně lze totiž soudit, že přístup k internetu mají spíše lidé s vyšším vzděláním a ve velkých městech.¹²³

Přímé oslovení např. pracovníků některých odborů Ministerstva vnitra a útvarů Policie ČR významně zvýšilo účast vysokoškolsky vzdělaných.

¹²³ Pravděpodobnost, že bude mít internet domácnost ve velkém městě (48 %) je vyšší než ve venkovské oblasti (37 %). Počet domácností vybavených osobním počítačem a připojením k internetu se v České republice v posledním období výrazně zvyšuje, přesto přetrvávají významné rozdíly přístupu k těmto technologiím v závislosti na typu a lokalitě. Aktivní připojení k internetu mělo v České republice (k 2. čtvrtletí 2008) více jak 4 z 10 domácností (42 %); Český statistický úřad, http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/informacni_technologie_v_ceskych_domacnostech, 6. 3. 2010.

Graf č. 3
Charakteristika dotazovaných – podle vzdělání

Je-li možné v souvislosti s dotazníkovým šetřením hovořit o neúspěchu, pak jím jistě bylo oslovení fotbalových funkcionářů a představitelů ČMFS, kteří s výjimkou dvou získaných odpovědí sociologický průzkum zcela ignorovali. Naopak velkým překvapením byla velmi dobrá odezva na dotazník mezi fotbalovými fanoušky, kteří byli osloveni skrze webové stránky jednotlivých fanklubů.

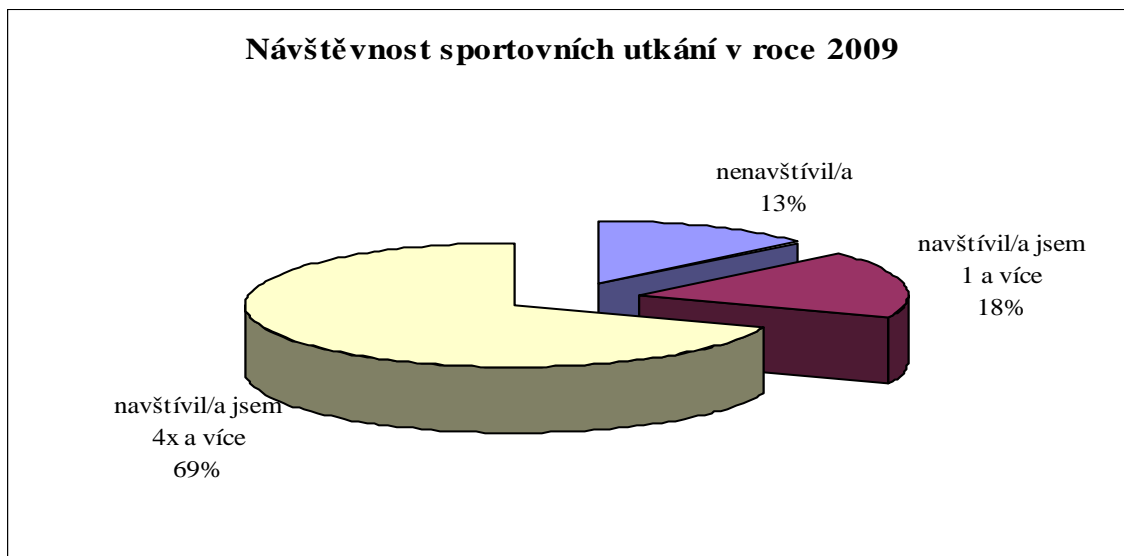
2. 1. 2. Výsledky dotazníkového šetření

Obecné otázky

Ze získaného souboru 69 % dotazovaných navštívilo v roce 2009 sportovní utkání více než čtyřikrát, 18 % jedenkrát a více a 13 % dotazovaných sportovní utkání nenavštěvuje. Vysoké procentní zastoupení v kategorii více než čtyř návštěv je podstatné, neboť zejména ti dotazovaní, kteří poznají realitu na stadionech a v jejich okolí, mohou přinést relevantní výsledky.

Graf č. 4

Navštívil/a jste v uplynulém roce (rok 2009) nějaké sportovní utkání? (všichni dotazovaní)

Jedním z cílů sociologického průzkumu bylo zjistit, zda lidé zaznamenali změnu právních předpisů, která je v praxi naplňována právě od počátku roku 2009. Z výsledků vyplývá, že ze všech dotazovaných tuto změnu zaznamenalo 73 %.

Zajímavé jsou však i další souvislosti:

- podíváme-li se blíže na kategorie dotazovaných, kteří navštěvují sportovní utkání (celkem 87 % dotazovaných navštívilo v roce 2009 alespoň jeden sportovní zápas) a jejich znalost změny právního prostředí, dojdeme ke zjištění, že více než čtvrtina (28 %) z nich, si žádné reálné změny nevšimla;
- obdobně je tomu mezi dotazovanými, kteří sportovní zápasy nenavštěvují (13 %); i zde se pohybuje míra neznalosti nových předpisů kolem čtvrtiny dotazovaných (23 %).

Kde hledat příčiny toho, že lidé, kteří navštěvují sportovní utkání, nezaznamenají tak významné změny, které se viditelně musí odrazit v organizaci zajištění bezpečnosti na stadionech a v jejich okolí? Odpověď na tuto otázku nemusí být nijak složitá. Kupříkladu ostravský fotbalový klub Baník již dlouho před přijetím a aplikací změny právní úpravy zajišťoval pořádek na domácích utkáních uvnitř stadionu bez přítomnosti policistů v ochozech. Smyslem opatření bylo zmírnit napětí, které mohla přítomnost

policejních „těžkooděnců“ vyvolávat u publika.¹²⁴ Pro fanouška zvyklého na tuto distribuci odpovědnosti za bezpečnost tudíž novelizace zákona o podpoře sportu nepřinesla nic nového.

Překvapující se může zdát hodnota (77 %) dotazovaných, kteří sportovní utkání nenavštěvují, a přesto jsou s novinkami obeznámeni. Tuto skutečnost však nelze přeceňovat, neboť mohlo dojít ke zkreslení vlivem výběru dotazovaných a například zaměstnanci Ministerstva vnitra, ač někteří nejsou fotbalovými fanoušky, by přesto měli z hlediska své profese změnu právní úpravy zaznamenat. Je ovšem nezbytné zmínit i skutečnost, že bouřlivé politické diskuse o tzv. reformě Policie ČR v tisku a na televizních obrazovkách téma bezpečnosti na fotbalových utkáních náležitě zvýraznily. Právě nová opatření v zákoně o podpoře sportu a ukončení přítomnosti policistů u banálních dopravních nehod byla témata,¹²⁵ která ovládala veřejnou diskusi po hodně dlouhou dobu.

Skutečnost, že 73 % všech dotázaných změny právní úpravy zaznamenalo, je velice dobrý výsledek, který je jen těžko srovnatelný s jinými novelizacemi zákonů, jež se mnohdy našeho běžného života dotýkají podstatně více (změny daňových zákonů apod.). Současně to svědčí i o tom, že sport, a zejména fotbal je fenomén, který česká společnost sleduje poměrně pečlivě. A zde je možné hledat i příčiny toho, že téma bezpečnosti na fotbalových stadionech a v jejich okolí je pod tak silným politickým drobnohledem. Politik, potažmo poslanec navrhuující změny v této oblasti se téměř automaticky dostává do zpravodajství a na stránky denního tisku.

Spokojenost s prací Policie ČR a pořadatelů je důležitým ukazatelem kvality prostředí a pocitu bezpečí na fotbalových stadionech.

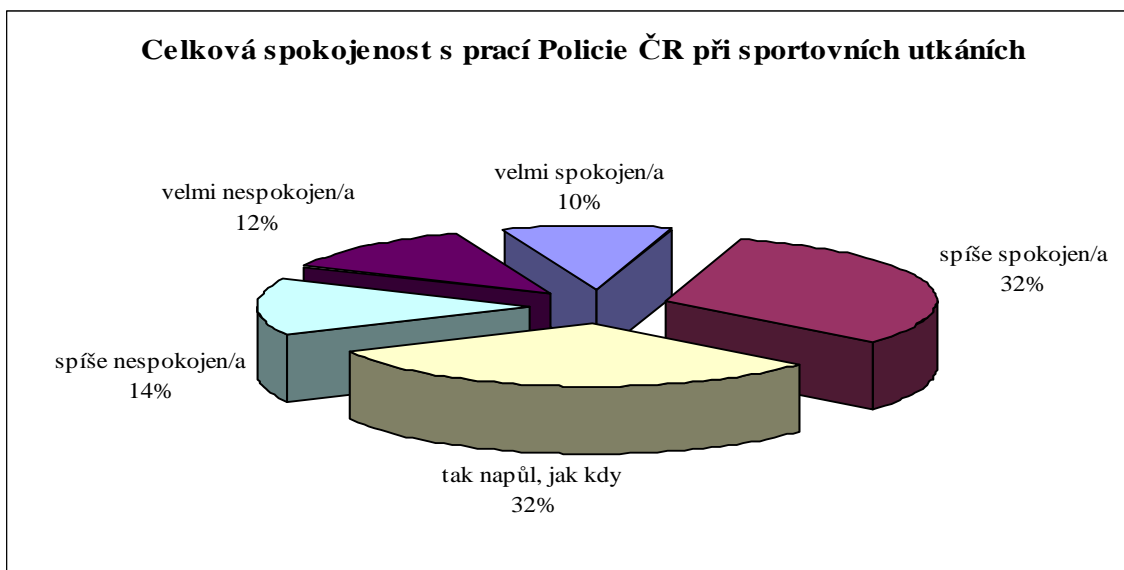
Velmi spokojených (10 %) nebo spíše spokojených (32 %) s prací Policie ČR je celkem 42 % dotazovaných. Výraznou skupinou (32 %) jsou ti, kteří nemají vyhraněný názor (odpověď: tak napůl, jak kdy) na práci policistů a zbývajících 26 % dotazovaných se přiklání spíše k negativnímu (14 %) nebo velmi negativnímu (12 %) hodnocení.

¹²⁴ Rozhovor s Igorem Bruzlem, mluvčím Baníku Ostrava, <http://tn.nova.cz/sport/fotbal/gambrinus-liga/policie-opousti-fotbalove-stadiony-bezpecnost-zajisti-poradatele.html>, 6. 3. 2010. Informace byla také ověřena v průběhu konzultací s experty na divácké násilí Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky.

¹²⁵ Obě témata byla prosazována Ministerstvem vnitra pod heslem tzv. odbřemenění Policie ČR od nepolicejních činností.

Graf č. 5

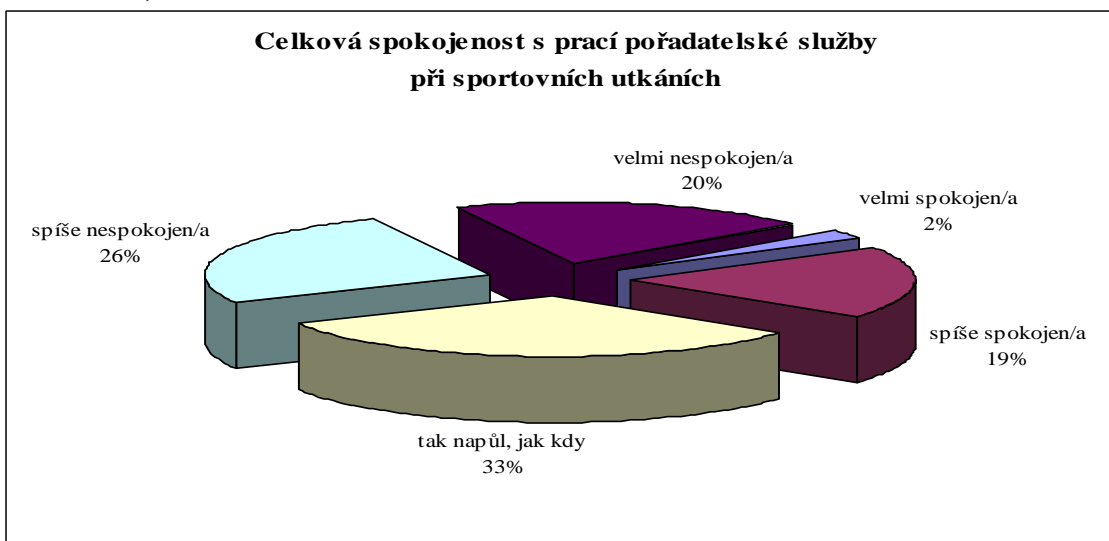
Jak jste celkově spokojen/a s prací policie v oblasti udržování pořádku při sportovních utkáních? (všichni dotazovaní)

V případě práce pořadatelů je miska vah nakloněna poněkud více v neprospěch jejich práce. Velmi spokojeno (2 %) nebo spíše spokojeno (19 %) je s jejich prací pouze 21 % dotazovaných. Opět je zde vysoké procento (33 %) nerozhodnutých. Celých 46 % dotazovaných však hodnotí práci pořadatelů spíše negativně (26 %), nebo dokonce velmi negativně (20 %).

Graf č. 6

Jak jste celkově spokojen/a s prací pořadatelů při sportovních utkáních? (všichni dotazovaní)

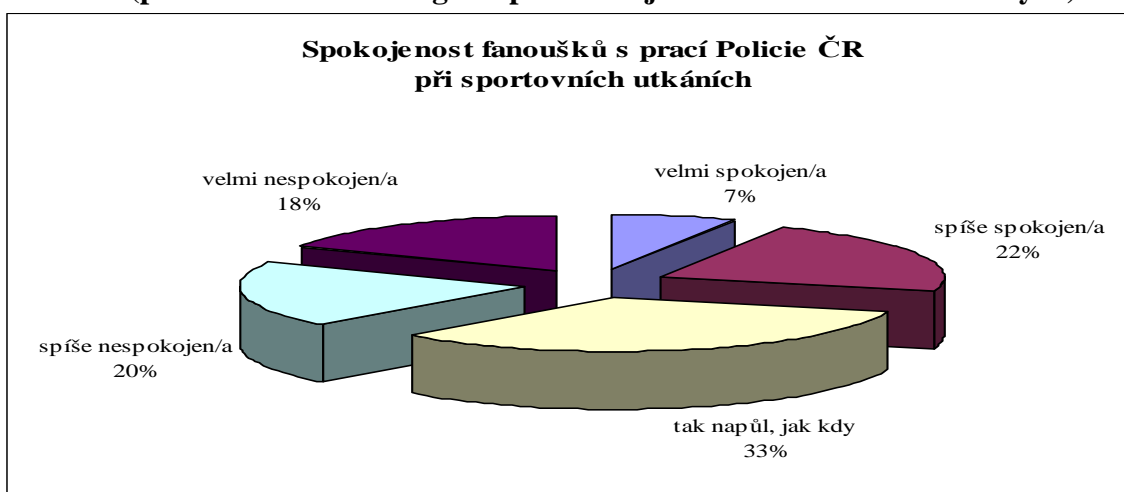
Podíváme-li se na tato data, mohli bychom být s hodnocením práce policistů spokojeni a pozitivní je i fakt, že téměř stejně vypadají hodnoty, pokud budeme brát v úvahu pouze hodnocení od dotazovaných, kteří alespoň jednou v uplynulém roce nějaký zápas navštívili (87 % dotazovaných), a lze se tedy domnívat, že mají nějakou praktickou zkušenost.

Na druhou stranu práce pořadatelů je hodnocena dosti negativně. Domnívám se, že to je způsobeno tím, že pořadatelé se v uplynulém roce v řadě činností teprve hledali a pozitivní hodnocení bude narůstat postupem času stejně jako jejich profesionalita. Je však nutné připustit i fakt, že fotbalové kluby jsou vlivem okolností nuceny k finančním úsporám a první možnost, kde lze nějaké finanční prostředky ušetřit, je zajišťování bezpečnosti. Pořadatelé jsou následně nabíráni z řad důchodců nebo se jedná o nevytvořené, špatně proškolené a špatně placené osoby, které mohou stěží dosahovat jakýchkoliv profesionálních výsledků. Skutečnost bude pravděpodobně nutné hledat někde uprostřed. Jisté však je, že existuje závislost mezi dobrým ohodnocením práce a jejím profesionálním výkonem. Nebude-li na stadionech profesionální a kvalitní pořadatelská služba, jen stěží se v průzkumech setkáme s dobrým hodnocením její práce.

Zajímavé může být také srovnání spokojenosti s prací Policie ČR a pořadatelů, pokud budeme brát v úvahu pouze odpovědi fanoušků. Šetření se účastnilo celkem 59 % dotazovaných, kteří se označili za fanoušky.

Graf č. 7

Jak jste celkově spokojen/a s prací policie v oblasti udržování pořádku při sportovních utkáních? (pouze fanoušci – kategorie představuje 59 % ze všech dotazovaných)

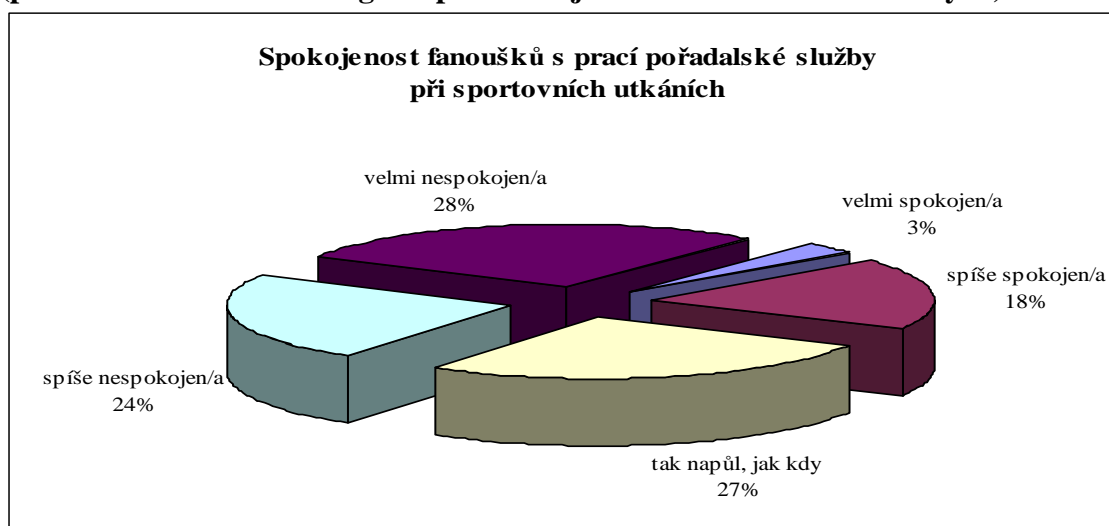

Policii ČR hodnotí fanoušci následovně: 7 % je velmi spokojeno, 22 % je spíše spokojeno, nerozhodnutých (tak napůl, jak kdy) je 33 %, spíše nespokojených je 20 % a velmi nespokojených je 18 %. Policie ČR tedy v hodnocení fanoušků nedopadá nejlépe. Necelých 30 % ji hodnotí pozitivně a téměř 40 % negativně.

Pořadatelskou službu pak fanoušci hodnotí takto: 3 % z nich jsou velmi spokojeni, 18 % je spíše spokojeno, nerozhodnutých (tak napůl, jak kdy) je 27 %, spíše nespokojených je 24 % a velmi nespokojených je 28 %. Pořadatelská služba v hodnocení fanoušků dopadá tedy ještě hůře než policie. Pouhých 21 % ji hodnotí pozitivně a 52 % negativně.

Graf č. 8

Jak jste celkově spokojen/a s prací pořadatelů při sportovních utkáních?
(pouze fanoušci - tato kategorie představuje 59 % ze všech dotazovaných)

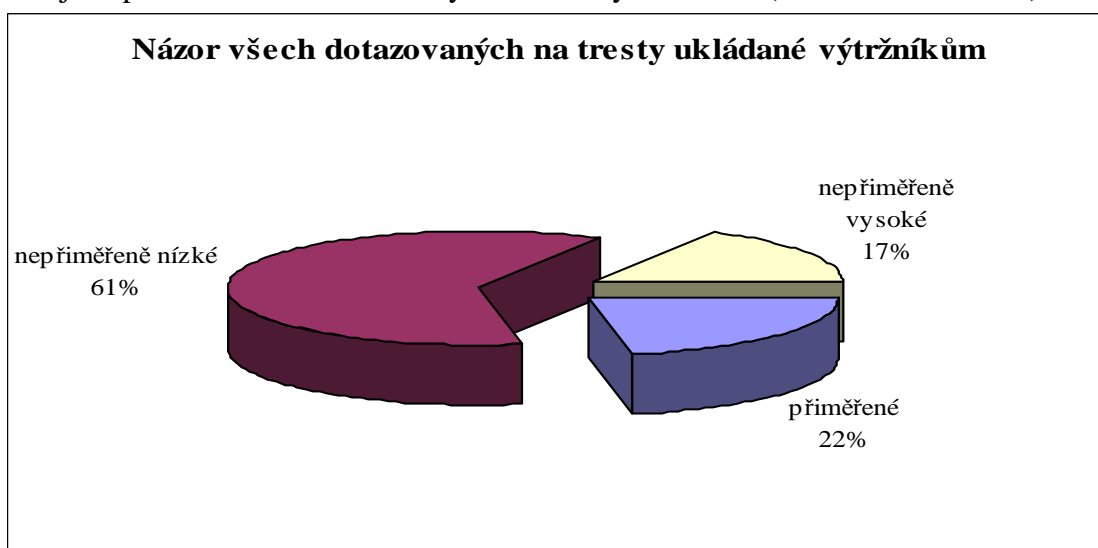
Fanoušci jsou na první pohled významně kritičtější v posuzování práce Policie ČR a jen o něco málo kritičtější k práci pořadatelů než běžný dotazovaný. Dalo by se říci, že fanoušek měří všem, kteří jej mohou při fandění omezovat, stejným dílem.

Smyslem poslední otázky obecné části bylo zjistit názor dotazovaných na tresty ukládané výtržníkům.

Výsledek šetření se dal očekávat: celkem 61 % si myslí, že tresty jsou nepřiměřeně nízké, za přiměřené je považuje 22 % a pouze 17 % dotazovaných je vnímá jako nepřiměřeně vysoké.

Graf č. 9

Jaké jsou podle vašeho názoru tresty ukládané výtržníkům? (všichni dotazovaní)

Na získaná data se však můžeme podívat z nepřeberného množství dalších úhlů:

- u žen můžeme pozorovat větší příklon k důraznějšímu trestání (nepřiměřeně nízké – 65 %, přiměřené – 29 %, nepřiměřeně vysoké – 6 %) na rozdíl od mužů (nepřiměřeně nízké – 60 %, přiměřené – 21 %, nepřiměřeně vysoké – 19 %);
- při srovnání skupin veřejnost, fanoušek a policista dojdeme také k zajímavým výsledkům a překvapením jistě není, že policistům se tresty nezdarují nepřiměřeně vysoké vůbec, zatímco fanoušků si to myslí více než čtvrtina;

Veřejnost		Fanoušek		Policista	
Nepřiměřeně nízké	78	Nepřiměřeně nízké	48	Nepřiměřeně nízké	83
Přiměřené	21	Přiměřené	24	Přiměřené	17
Nepřiměřeně vysoké	1	Nepřiměřeně vysoké	28	Nepřiměřeně vysoké	0

- obdobně bychom se mohli podívat i na názory dotazovaných podle dosaženého vzdělání; zde pozorujeme patrný příklon k razantnějšímu trestání v souvislosti s mírou dosaženého vzdělání. Jinými slovy, čím vzdělanější dotazovaný, tím razantnější postup proti přestupcům navrhuje.

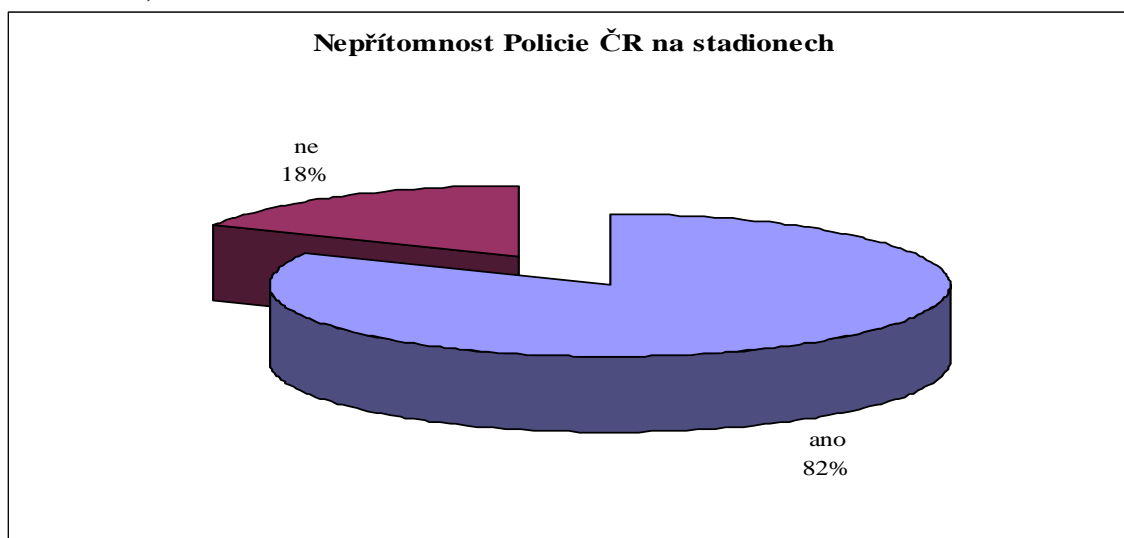
Základní		Nižší střední		Střední s maturitou		Vysokoškolské	
Nepřiměřeně nízké	45	Nepřiměřeně nízké	33	Nepřiměřeně nízké	61	Nepřiměřeně nízké	65
Přiměřené	11	Přiměřené	25	Přiměřené	21	Přiměřené	25
Nepřiměřeně vysoké	44	Nepřiměřeně vysoké	42	Nepřiměřeně vysoké	18	Nepřiměřeně vysoké	10

Bezpečnost na stadionech

Drtivá většina (82 %, resp. 84 % – počítáme-li pouze ty, kteří navštívili v roce 2009 alespoň jedno sportovní utkání) dotazovaných si všimla, že od února 2009, tedy od počátku jarního kola první ligy, není na stadionech přítomna Policie ČR.

Graf č. 10

Zaznamenal/a jste, že policie již není standardně přítomna na stadionech? (**všichni dotazovaní**)

Překvapivé bylo zjištění, že většina dotazovaných zaznamenala nepřítomnost policie na stadionech, ale nevšimla si zvýšených vstupních kontrol. Domnívám se však, že problémem může být skutečnost, že nepřiměřeně velké množství dotazovaných buď nezaznamenalo (47 %), nebo vylučuje (30 %), že by se zvýšila úroveň vstupních kontrol na sportovní utkání. A tyto hodnoty se nijak výrazně nemění ani v případě, že budeme pracovat pouze s daty, která vyplnili ti, kteří v roce 2009 nějaké utkání navštívili

(87 % dotazovaných). I zde je výsledná hodnota 76 % velmi vysoká (dotazovaní, kteří nezaznamenali zvýšení úrovně kontrol – 42 %, a dotazovaní, kteří se domnívají, že se úroveň nezvýšila – 34 %).

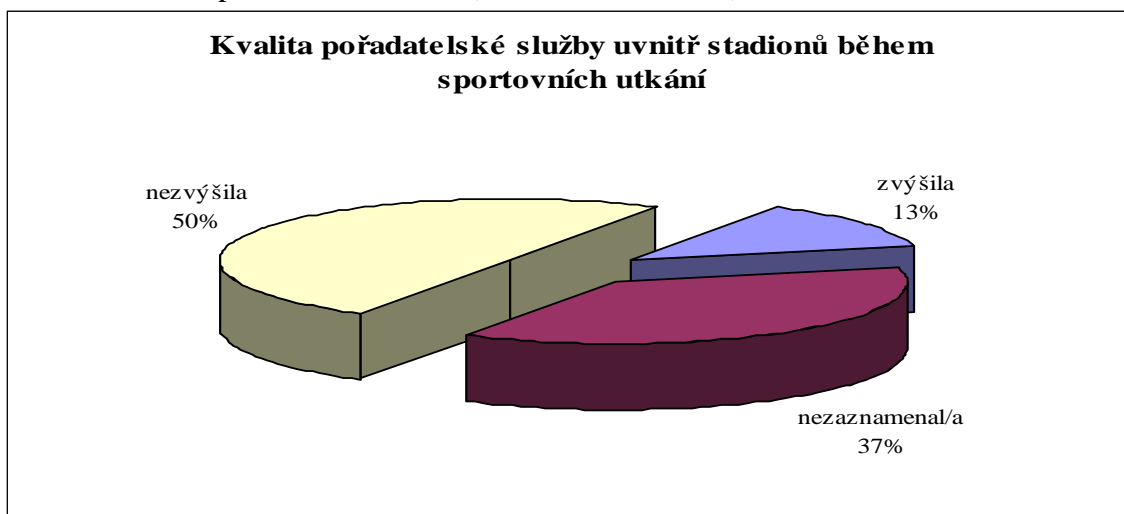
Tyto údaje lze považovat za alarmující, neboť maximum bezpečnostních opatření, která může provozovatel, resp. vlastník sportovního stánku udělat, jsou na vstupu. Právě zde se může nejúčinněji domáhat konceptu „pána domu“. Eliminovat vstup osobám podnapilým, nesoucím nebezpečné předměty či alkohol nebo osobám chovajícím se agresivně. Metodická pomoc v podobě „Manuálu pro fotbalové kluby – Bezpečí na sportovních utkáních“ věnuje otázkám vstupních kontrol velmi významnou část a „Dohoda mezi ČMFS a Policií ČR“ definuje i konkrétní povinnosti pořadatele při provádění vstupních kontrol. Pokud se tedy nerozhodneme interpretovat data tak, že kontroly byly prováděny precizně již v roce 2008, a tudíž ani nemohlo dojít k jejich zlepšení nebo nebylo zaznamenatelné, tak je do budoucna nezbytné, aby fotbalové kluby napnuly síly a věnovaly podstatně větší péči právě vstupním filtrům.

Jedná se o jednoznačně preventivní opatření a je pouze na majiteli, resp. provozovateli sportovního zařízení, zda si na stadion vpustí osoby, které mu jej následně zdemolují. Domnívám se, že by jistý tlak na majitele stadionů měly vyvolat i pojišťovny. Pokud je skutečně pravdou, že vstupní kontroly nemají požadovaný efekt kvůli kvalitě práce pořadatelské služby, bylo by na místě i zvýšení plateb pojistného, neboť riziko ničení majetku uvnitř stadionu je vyšší.

Zjistit, jestli se zvýšila kvalita pořadatelské služby uvnitř stadionů v roce 2009, je cílem třetí otázky v této části dotazníku. A výsledky opět nejsou příliš povzbuzující. Celých 50 % dotazovaných si myslí, že se nezvýšila, pouhých 13 % si myslí opak a zbývajících 37 % nezaznamenalo žádnou změnu. Otázka byla zařazena také jako kontrolní, ověřující odpovědi dotazovaných na obecněji kladenou otázku po spokojenosti s prací pořadatelů. Výsledky se s minimálními rozdíly shodují.

Graf č. 11

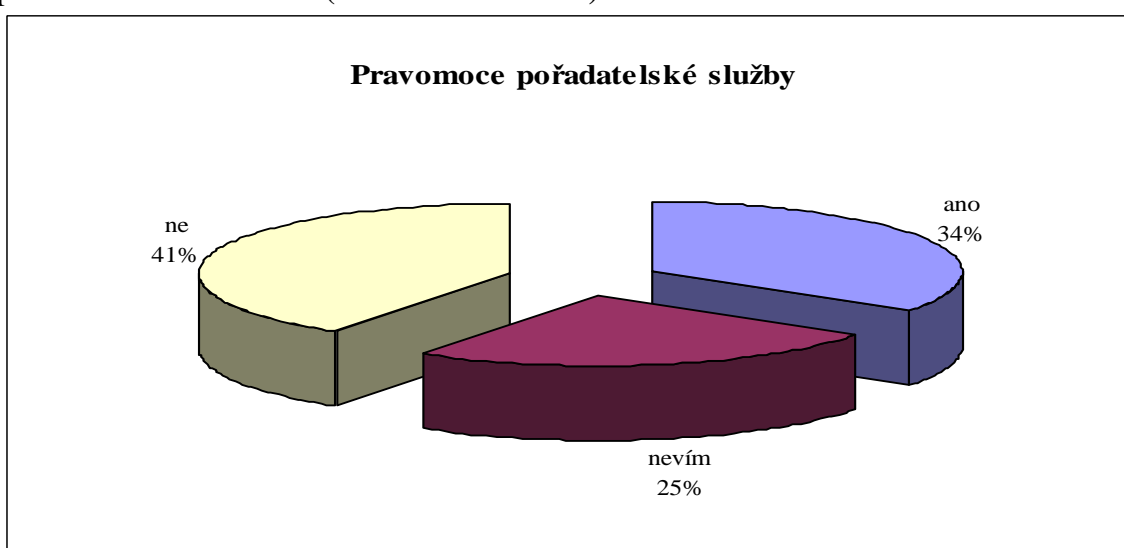
Zvýšila se podle vašeho názoru v uplynulém roce kvalita pořadatelské služby uvnitř stadionů během sportovních utkání? (všichni dotazovaní)

Množství pravomocí je vždy vnímáno velice citlivě. O to překvapivější je, že se dotazovaní ve většině (41 %) přiklánějí k názoru, že pořadatelé nedisponují dostatkem pravomocí k udržení pořádku uvnitř stadionu. Vyhraněný názor na tuto otázku nemá 25 % dotazovaných a 34 % se domnívá, že pořadatelé disponují dostatkem pravomocí. Podíváme-li se, jak nahlízejí na pravomoci pořadatelů fanoušci, zjistíme, že mezi nimi je ještě více (44 %) těch, kteří by nejspíše byli pro navýšení pravomocí pořadatelské služby.

Graf č. 12

Disponuje podle vašeho názoru pořadatelská služba dostatkem pravomocí k udržení pořádku uvnitř stadionů? (všichni dotazovaní)

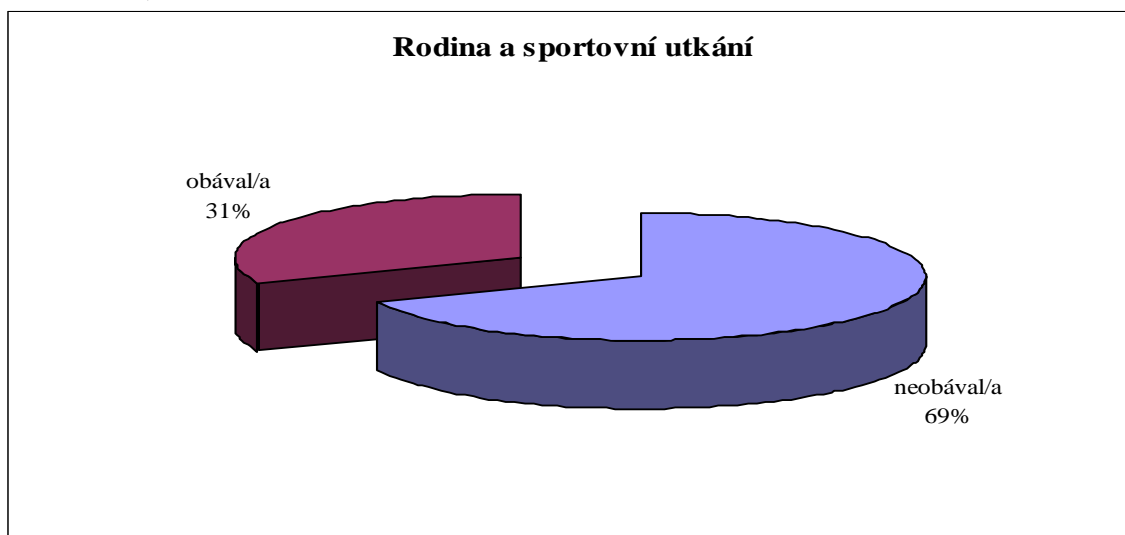

Otázkou je, co mohlo způsobit tuto nevídanou náklonnost navyšování pravomocí ve prospěch represivního tělesa, jakým pořadatelská služba bezesporu je? Domnívám se, že svojí roli zde sehrála masivní mediální kampaň fotbalových klubů a představitelů ČMFS, kteří ve spolupráci s některými politiky kritizovali stažení Policie ČR ze stadionů s odůvodněním, že sami nedisponují dostatečnou silou k prosazení pořádku uvnitř stadionů. Také to však může souviset s tím, že se pořadatelé netěší nijak velkému respektu fotbalových chuligánů. Množství fotbalových diváků by mělo pocít větší bezpečí, kdyby pořadatelé disponovali většími pravomocí při zasahování proti agresivním chuligánům.

Právě pocitu bezpečí na stadionu se věnuje následující otázka, jejímž cílem je zjistit, zda by se dotazovaní za současné situace obávali vzít s sebou na sportovní utkání své nejbližší – děti, rodinu. Výsledek považuji opět za překvapující. Ze všech dotazovaných by se neobávalo s sebou vzít rodinu, včetně dětí, na stadion 69 %. Pokud vezmeme v úvahu pouze dotazované, kteří alespoň jednou v roce 2009 stadion skutečně navštívili, tak výsledek dosahuje téměř 88 %.

Graf č. 13

Obával/a byste se za současné situace vzít na sportovní utkání děti/rodinu? (**všichni dotazovaní**)

Výsledek by mohl nasvědčovat tomu, že agresivita a nebezpečí na stadionu je do značné míry mytizováno médii, neboť ta zpravidla uveřejňují pouze informace o problémových

zápasech. S velkou pravděpodobností je tedy rozdíl téměř 20 % způsoben reálnou zkušeností, která svědčí ve prospěch klidného a bezpečného průběhu naprosté většiny fotbalových zápasů.

Hypotézu o faktické bezproblémovosti většiny sportovních utkání můžeme ověřit na základě vyhodnocení dvou následujících otázek, které jsem dotazovaným položila v této části dotazníku. První z nich se týká obětí výtržností nebo násilného jednání v ochozech stadionu a druhá případných svědků (pozorovatelů) takového násilného jednání.

Podíváme-li se na údaje od dotazovaných, kteří alespoň jednou v roce 2009 navštívili nějaké sportovní utkání, bylo mezi nimi pouze 10 % těch, kteří se stali obětí výtržností nebo násilného jednání, na druhou stranu však 71 % dotazovaných bylo na stadionu svědkem takového jednání.

Obdobné výsledky vycházejí u všech ostatních skupin dotazovaných s výjimkou skupiny policistů, kteří na rozdíl od pouhých 8 % fanoušků, kteří se stali obětí násilností či výtržností, byli obětmi v celkem 21 % případů. Takto vysoké procento v případě policistů bude pravděpodobně souviset s tím, že jsou policisté na stadiony přivoláváni výhradně ve chvíli, kdy pořadatelé nezvládnou svou roli a Policie ČR je tedy nucena okamžitě zasahovat. Při zásazích pak jistě dochází i ke zraněním na straně policistů.

Jak je možné, že na jedné straně je 71 % dotazovaných svědkem výtržností nebo násilného jednání uvnitř stadionu a na straně druhé je 88 % dotazovaných (referenční skupinou jsou v obou případech dotazovaní, kteří alespoň jednou v roce 2009 navštívili sportovní utkání) ochotno vzít s sebou na sportovní utkání rodinu, včetně dětí?

Znamená to snad, že se dotazovaní domnívají, že jich se agresivita na stadionech netýká, byť je sami navštěvují?

Pravděpodobně právě malé procento obětí agresivního jednání v ochozech a na druhou stranu neuvěřitelně vysoká míra ochoty vzít s sebou na stadion své nejbližší i přesto, že jsem svědkem mnoha násilností, znamená, že lidé podléhají představě, že násilnosti se odehrávají mimo jejich dosah a nemohou se jich samotných dotknout. Považují tedy prostředí stadionu za bezpečné. Jsou-li chuligáni udržováni ve svém sektoru, je tato

teorie platná, ale minulost již mnohokrát ukázala, do jak tragických rozměrů mohou drobné násilnosti přerůst.

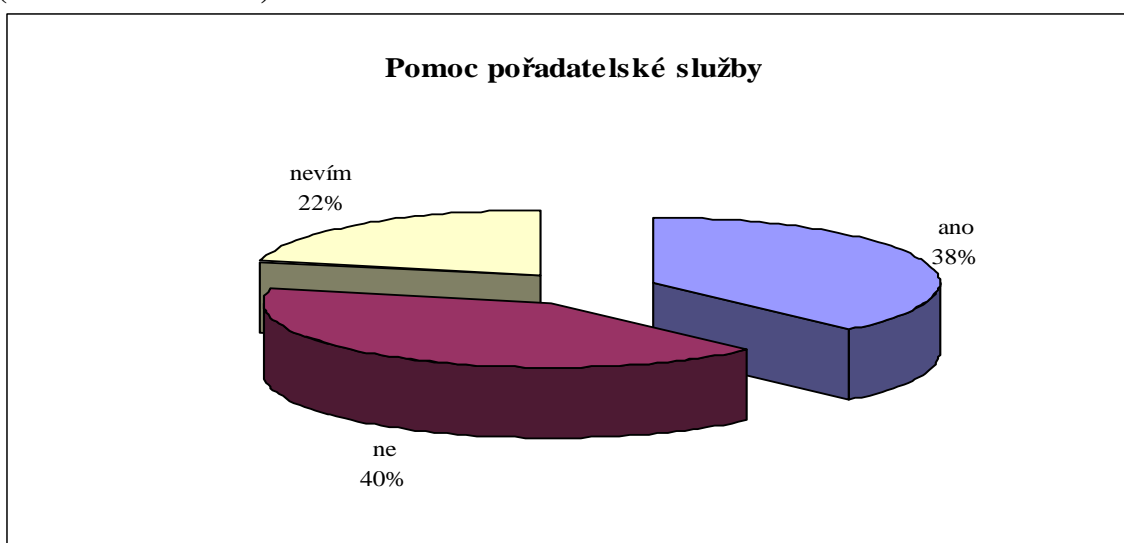
Domnívám se, že kombinací několika výše uvedených ukazatelů dospějeme k výsledku, který poněkud relativizuje onen pocit bezpečí na stadionu, o kterém je tolik respondentů přesvědčeno.

Poslední otázka z druhé části dotazníku (*Bezpečnost na stadionech*) měla za cíl zjistit míru důvěryhodnosti pořadatelské služby, resp. zda by se dotazovaní s problémem či při potížích na pořadatele obrátili s prosbou o pomoc.

Výsledek v celém souboru získaných odpovědí je následující: o pomoc by požádalo 38 % dotazovaných, nepožádalo by 40 % dotazovaných a zbývajících 22 % respondentů zůstalo nerozhodnutých. Když se však podíváme na soubor dotazovaných, kteří sportovní utkání navštěvují (jednou a vícekrát v roce 2009), je zde již znatelný posun, patrně vlivem zkušeností s prací pořadatelů. Zatímco procento nerozhodnutých zůstává stabilní (okolo 20 %), rozšiřuje se počet těch, kteří by o pomoc pořadatele nepožádali (45 %). Hodnota narůstá na 48 %, bereme-li v úvahu pouze respondenty, kteří sportovní utkání v roce 2009 navštívili více než čtyřikrát a ve skupině fanoušků dospějeme dokonce k hodnotě 50 %.

Graf č. 14

Obrátil/a byste se v případě potřeby s žádostí o pomoc na pořadatelskou službu? **(všichni dotazovaní)**

Výsledky velmi přesně korespondují s reakcemi dotazovaných na otázku v obecné části dotazníku, kdy jsem se ptala na celkovou spokojenost s prací pořadatelů. Lze tedy říci, že míra nespokojenosti s prací pořadatelské služby je shodná s nechtím požádat pořadatele o pomoc v případě potřeby. Nutnost postupného zvyšování profesionality pořadatelů jsem rozebírala výše, a proto by bylo nadbytečné věnovat tomuto tématu další řádky.

Druhá část dotazníku jednoznačně ukazuje veliký prostor pro zlepšování práce a profesionality pořadatelské služby a současně naznačuje, že obava z řádění agresivních fanoušků na stadionech, může být do značné míry přehnaná kupříkladu vlivem médií.

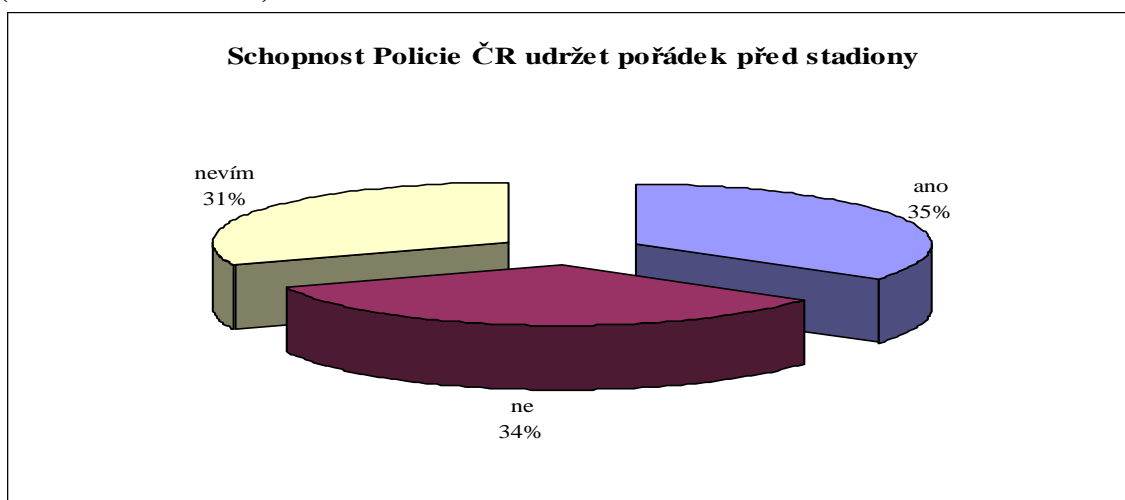
Bezpečnost před stadiony

Třetí část dotazníku se zaměřuje na vnímání role Policie ČR při zajišťování veřejného pořádku v prostoru před sportovními stadiony.

Obdobně jako v případě pořadatelské služby jsem nejprve zjišťovala, zda dotazovaní zaznamenali změnu, resp. zlepšení schopnosti Policie ČR udržet před stadiony pořádek. Podíváme-li se na reakce celého souboru dotazovaných, jsou jejich odpovědi vyrovnaně rozložené: 35 % si myslí, že se schopnost Policie ČR udržet pořádek před stadiony zlepšila, 34 % si myslí, že nikoli a 31 % respondentů odpovědělo, že neví.

Graf č. 15

Zlepšila se v uplynulém roce schopnost Policie ČR udržet pořádek před stadiony?
(všichni dotazovaní)

Pokud srovnáme tento výsledek s reakcemi respondentů na dotaz týkající se zvýšení kvality pořadatelské služby uvnitř stadionů, dopadá Policie ČR podstatně lépe (rozdíl v pozitivním hodnocení je 22 % ve prospěch Policie ČR). Podíváme-li se ovšem na výsledky obecného dotazu, na který respondenti odpovídali v úvodu dotazníku (celková spokojenost s prací Policie ČR při udržování pořádku při sportovních utkáních), pozitivní hodnocení Policie ČR propadlo o 6 % a negativní narostlo o 7 %.

Příčiny propadu „popularity“ Policie ČR můžeme hledat například v nepořádku v městské hromadné dopravě, kterou fanoušci přijíždějí, jejich řádění ve vlacích, uzavřeným nebo neprůjezdným ulicím v okolí stadionů apod. Veřejný pořádek vně stadionu je doménou Policie ČR, a jelikož se běžný občan na sportovní utkání vypraví spíše výjimečně, domnívám se, že velmi citlivě vnímá, je-li fanoušky omezován na veřejném prostranství.

Pro srovnání se ještě podívejme, jak na tento dotaz reagovali fanoušci a skupina veřejnost, zahrneme-li do ní pouze ty, kteří byli v roce 2009 alespoň na jednom sportovním utkání. Výsledek u fanoušků je následující: pouze 26 % z nich zaznamenalo zlepšení v práci policistů, oproti 45 % těch, kteří odpovědi, že zlepšení nezaznamenali. V případě veřejnosti, která aktivně navštěvuje sportovní utkání je výsledek vůči Policii ČR příznivější, resp. zcela opačný srovnáme-li jej se skupinou fanoušků: 39 % zlepšení zaznamenalo a pouze 22 % nikoliv.

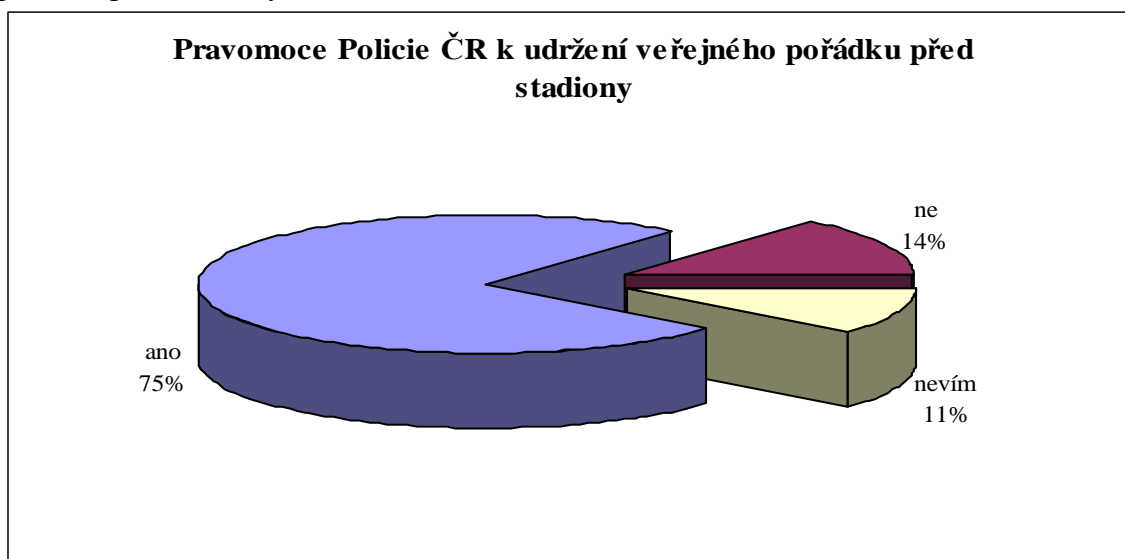
Rozdíl více než 20 % negativních reakcí je pochopitelný. Běžný návštěvník stadionu, který se nepovažuje za vyhraněného a oddaného fanouška a s největší pravděpodobností tedy nechodí fandit do tzv. kotle, má větší zájem na bezpečnosti a je současně i připraven pozitivní změnu v práci Policie ČR zaznamenat. Zatímco fanoušek uvítá, bude-li co nejméně obtěžován přítomností Policie ČR a omezován ve své potřebě vyjádřit „svým“ fotbalistům a klubu podporu.

Pravomoci Policie ČR, resp. jejich dostatek či nedostatek jsou veřejností vždy považovány za nesmírně citlivou oblast. A odpovídají tomu i výsledky na druhou otázku v této části dotazníku, kde jsem se zeptala, zda Policie ČR disponuje dostatkem pravomocí k udržení veřejného pořádku v prostoru před stadiony.

Přesně tři čtvrtiny (75 %) dotazovaných se domnívají, že Policie ČR má již nyní dostatek potřebných pravomocí. Pouze 14 % si myslí opak a zbývajících 11 % odpovědělo, že neví. Ukazatele se nijak nemění, ani pokud vezmeme v úvahu pouze fanoušky. Celých 80 % vidí pravomoci Policie ČR jako dostatečné.

Graf č. 16

Disponuje podle vašeho názoru Policie ČR dostatkem pravomocí k udržení veřejného pořádku před stadiony? (všichni dotazovaní)

Zajímavé je podívat se na samotné policisty a jak oni vnímají vlastní pravomoci. 71 % z nich si myslí, že pro udržení pořádku před stadionem disponují dostatkem oprávnění a pouze 29 % by považovalo za vhodné je zvýšit Policii ČR.

V případě celého souboru dotazovaných považují výsledek za očekávaný. Srovnáme-li jej s reakcemi na obdobný dotaz v případě pořadatelů, je zřejmé, že se dotazovaní domnívají, že ti na rozdíl od policistů dostatek pravomocí nemají. Výsledek odpovědí policistů je pro mne překvapující a lze se s ním setkat pouze velmi zřídka. Tradičně mají policisté spíše touhu po navyšování svých oprávnění. Skutečnost, že policisté považují své postavení vůči chuligánům za dobře ukotvené z pohledu zákonných oprávnění je nesmírně pozitivním výsledkem a svědčí i o tom, že Policie ČR jakožto sbor dospívá do fáze, kdy bude své úsilí směřovat do zvyšování kvality a profesionality výkonu v rámci stanovených mantinelů, namísto vytrvalého stěžování si na nemožnost plnit své poslání bez zlepšení svého postavení (čímž se rozumí – navýšení pravomocí).

Pro potřebu srovnání faktické bezpečnosti prostředí uvnitř a vně stadionu jsem zařadila opět otázky týkající se obětí či případných svědků výtržností nebo násilného jednání před stadiony.

Mezi dotazovanými, kteří alespoň jednou v roce 2009 vyrazili na sportovní utkání, je pouze 9 % těch, kteří se stali obětí výtržností nebo násilného jednání vně stadionu a 41 % dotazovaných v tomtéž souboru bylo takového jednání svědkem.

Obdobné výsledky nám vycházejí u všech ostatních skupin dotazovaných i v celém souboru odpovědí. Nárůst pozorovaného výtržnictví nebo násilností před stadiony nalezneme v kategorii policistů (58 %), kteří současně vykazují i větší počet obětí ve svých řadách. Ve srovnání s fanoušky, kteří jsou oběťmi v 9 % zaznamenaných odpovědí, u policistů hodnota dosahuje 17 %.

Srovnáme-li míru (ne)bezpečnosti uvnitř a vně stadionu porovnáním pozorovaných výtržností nebo násilí (referenční skupinou jsou dotazovaní, kteří alespoň jednou v roce

2009 navštívili sportovní utkání), dojdeme ke zjištění, že podstatně nebezpečněji je uvnitř stadionu (uvnitř vs. vně = 71 % vs. 41 %).¹²⁶

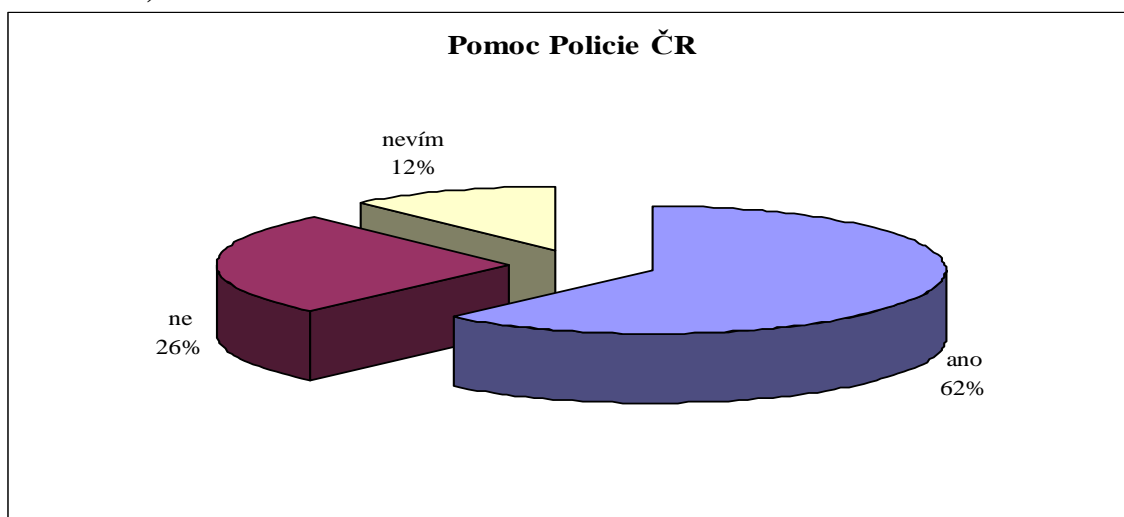
Již několikrát jsem zmínila skutečnost, že jednou z priorit fotbalových klubů by se měla do budoucna stát průběžná profesionalizace a výcvik pořadatelské služby. Podíváme-li se na její dosavadní hodnocení a složité prostředí, v němž svou činnost vykonává, tak se předchozí závěry jen potvrzují.

Závěrečná otázka třetí části dotazníku (Bezpečnost před stadiony) byla kladena s cílem vyhodnotit, zda by se dotazovaní s potížemi a žádostí o pomoc obraceli na Policii ČR. Jinými slovy zjistit míru její důvěryhodnosti.

Výsledek v celém souboru získaných odpovědí ukazuje, že o pomoc by požádalo 62 % dotazovaných, nepožádalo 26 % dotazovaných a zbývajících 12 % respondentů zůstalo nerozhodnutých.

Graf č. 17

Obrátil/a byste se v případě potřeby s žádostí o pomoc na Policii ČR? (všichni dotazovaní)

Ve srovnání s pořadatelskou službou je tedy Policie ČR výrazně důvěryhodnější institucí.¹²⁷

¹²⁶ Srovnáním obětí výtržností nebo násilného jednání uvnitř a vně stadionu dojdeme prakticky ke shodným hodnotám, které nám nenapoví, které z obou srovnávaných prostředí je nebezpečnější.

¹²⁷ Srovnání hodnot je následující (Policie ČR vs. pořadatelská služba): o pomoc by požádalo 62 % vs. 38 % dotazovaných, nepožádalo 26 % vs. 40 % dotazovaných a zbývajících 12 % vs. 22 % respondentů zůstalo nerozhodnutých.

Když se však podíváme na reakce skupiny fanoušků, je zde znatelný posun. Zatímco procento nerozhodnutých zůstává stabilní (15 %), výrazně se rozšiřuje počet těch, kteří by o pomoc Policii ČR nepožádali (39 %).

Na konci vyhodnocení druhé části dotazníku dospěla k závěru, že míra nespokojenosti s prací pořadatelské služby je shodná s nechtím požádat pořadatele o pomoc. Stejně tvrzení platí stoprocentně i v případě Policie ČR. Přesně 26 % dotazovaných na obecnou otázku (z první části dotazníku), zda jsou spokojeni s prací Policie ČR, odpovědělo negativně. Naprosto stejné množství, tedy 26 %, respondentů by Policii ČR nepožádalo o pomoc. Vztah mezi nespokojeností a nedůvěrou je zřejmý.

2. 2. Shrnutí vyhodnocení dotazníku

Celý soubor dat, které se podařilo v rámci průzkumu nashromáždit, by bylo jistě možné interpretovat ještě daleko obsáhleji a podrobněji. Zde předložené výsledky pracují v podstatě pouze se základními daty a nepouštějí se až na výjimky do zkoumání vlivu věku, vzdělání nebo pohlaví. Částečně je to z důvodu již zmíněné nereprezentativnosti (neproporcionality zastoupení všech skupin) průzkumu, čímž by mohly být výsledky podstatě zkresleny, než když pracujeme s většími soubory dat a zejména pak z důvodů prostorových. Domnívám se, že prezentace výsledků průzkumu v předkládaném rozsahu odpovídá svým poměrem a důležitostí rozsahu části teoretické.

Celé datové soubory, které jsem zde ve stručnosti interpretovala jsou jednou z příloh diplomové práce a bude-li v budoucnu zájem průzkum dále rozpracovat nebo jej porovnat s novými, v budoucnu zpracovanými průzkumy, bude k tomu jistě ještě příležitost.

V závěru bych ráda zmínila pouze některé vybrané výstupy:

- Domnívám se, že průzkum potvrdil, že téma fotbalového chuligánství a strategie státu, jak tomuto negativnímu jevu čelit, je vysoce senzitivním tématem, které

obyvatele české republiky zajímá. Pozornost politiků a tím i médií a naopak, způsobila, že tři čtvrtiny dotazovaných zaznamenaly změnu právní úpravy (73 %) a zaznamenaly i nepřítomnost Policie ČR na stadionech. V případě jiných, chtělo by se říci i důležitějších materiálů, takovou povědomost o tématu občané zpravidla nemají. Fotbal je fenomén, který nás zajímá.

- Stejně jako řada jiných průzkumů i tento potvrzuje, že lidé by rádi viděli tvrdší – exemplárnější trestání výtržníků nebo agresivně se chovajících fanoušků. Zajímavostí však je vztah mezi dosaženým vzděláním a prosazováním trestů. Obvykle bývají vzdělaní lidé mírnější, zastávají alternativní metody trestání, věří na druhou šanci apod. Tento průzkum však ukázal, že čím vyšší je vzdělání respondentů, tím tvrdší tresty prosazují.
- Průzkum podle mého názoru potvrdil vztah mezi nespokojeností s prací určité instituce, ať již Policie ČR nebo pořadatelské služby, a nedůvěrou v ní samotnou. Ukázal, že pokud jsou lidé přesvědčeni, že určitá instituce neodvádí dobrou profesionální práci, nepůjdou se jí ani svěřit se svými problémy. V případě Policie ČR bychom zde jistě měli vidět i příčiny velké latence kriminality.
- Průzkum ukázal, že pořadatelské služby se těší zcela mizivé popularitě. Jejich výkony jsou považovány za veskrze nekvalitní. Na tomto místě bychom si však měli současně klást otázku, zda navýšení jejich pravomocí, po kterém respondenti volají, může tento stav napravit. Tato otázka má daleko širší kontext, než by se mohlo v dané chvíli zdát. Jsou to právě soukromé bezpečnostní služby, které aktuálně velmi silně volají (lobbují) po samostatné právní úpravě své činnosti, která by obsahovala i zmiňované pravomoci. Otázkou je, zda jsme připraveni svěřovat kompetence, které má primárně pouze stát, soukromým subjektům a tyto pak nechat legálně zasahovat do našich životů. Přihlédneme-li k současnému dosti nepřehlednému stavu v oboru soukromých bezpečnostních služeb a hodnocení jejich výkonu kupříkladu na stadionech, domnívám se, že na něco takového připraveni ještě být nemůžeme.

- Zajímavým zjištěním, které jsem obšírně komentovala v rámci výsledků průzkumu, pak je vysoce hodnocený pocit bezpečí na stadionech a proti němu hovořící hodnoty o pozorovaných výtržnostech a násilí.

Závěr

Diplomovou práci jsem od počátku zamýšlela psát s cílem zpracovat ucelený rozbor právních norem, které byly přijaty v letech 2008 až 2009. Usilovala jsem o zhodnocení, zda nově zavedená legislativa a její provádění v praxi skutečně vedly k zamýšleným výsledkům a na kolik se tyto změny daří prosazovat do praxe.

Po rozboru provedeném v první části diplomové práce přinesl poznatek, že nové legislativní nástroje zásadním způsobem změnilly postavení jednotlivých aktérů boje proti diváckému násilí a významnou měrou přispěly i k zakotvení nového koncepčního přístupu státních složek vůči tomuto fenoménu. Přístup k zajišťování bezpečnosti ve smyslu nově uplatňované filosofie – „*bezpečnost je věcí všech*“ – se v případě pořádání sportovních, kulturních a jiných společenských akcí podařilo dát skutečný smysl a naplnit jí obsahem.

Cílem mé práce bylo zjistit či dokonce ověřit, zda se výše zmíněný princip podařilo náležitě legislativně rozpracovat a řídit se jím v praxi. Druhou část diplomové práce jsem z tohoto důvodu pojala jako interpretaci sociologického průzkumu založeného na pro tento účel speciálně vytvořeném dotazníku. I přes omezený záběr dotazníku se domnívám, že nashromážděné odpovědi poskytly dostatečný základ pro analýzu situace z pohledu zejména veřejnosti a sportovních fanoušků.

Na základě všech získaných poznatků a provedené analýzy si dovoluji tvrdit, že nově nastavený systém boje s diváckým násilím představuje pozitivní posun proti předchozí praxi, nicméně, pro ještě lepší fungování stávajícího politiky je třeba odstranit některé dílčí nedostatky.

Jedná se především o:

- potřebu zlepšení profesionální úrovně pracovníků pořadatelských služeb, především prostřednictvím jejich náležitého výcviku, ale i samotného výběru;

- nutnost striktně dodržovat ustanovení zákona o ochraně osobních údajů ze strany fotbalových klubů;
- potřebu dalšího vysvětlování a prosazování konceptu „*pána domu*“, jehož potenciál v současné době fotbalové kluby neumí plně využívat.

Domnívám se, že za jeden z faktorů, který přispívá negativnímu pohledu na vyřešení bezpečnosti na stadionech, tzn. přijetí odpovědnosti za bezpečnosti ze strany fotbalových klubů, je třeba považovat probíhající hospodářský útlum. V jeho důsledku dochází obecně, tedy nejen v případě pořadatelů fotbalových utkání, k soustavnému snižování výdajů na bezpečnost.

Resumé

Diplomová práce na téma „Sociálně právní aspekty diváckého násilí“ je rozdělena do dvou základních kapitol. Česká právní úprava ve vztahu k diváckému násilí a sociologický průzkum zaměřený především na bezpečnost na stadionech a před stadiony. Popisuje změny pravidel zajišťování bezpečnosti během sportovních utkání, které se staly v posledních dvou letech tématem mnoha politických i odborných diskusí.

První kapitola přináší zevrubný popis české právní úpravy ve vztahu k diváckému násilí. Jejím cílem je přesně zmapovat především legislativní kroky, které vedly ke změně postavení všech relevantních subjektů. Tato kapitola se zaměřuje na změny právní úpravy související s reformou Policie ČR, změny právní úpravy související s trestním zákoníkem, fungování nové právní úpravy v praxi a snahy o změnu právní úpravy.

Část, která se zaměřuje na změny právní úpravy související s reformou Policie ČR, nabízí čtenáři krátký historický exkurz a přehled právní úpravy ve Velké Británii a důvody pro razantní postup a přijetí tak striktní právní regulace. Právě Anglie je často uváděna jako vzorový příklad země, která se s tímto typem násilí vyrovnala. Tato část se však především zabývá českou právní úpravou. Popisuje přípravu vládního balíčku zákonů označovaného jako tzv. reforma Policie České republiky, jehož filosofií se stala zásada „vnitřní bezpečnost je věcí všech“. Kapitola je také doplněna o přehled oprávnění Policie ČR po přijetí nového zákona o Policii České republiky.

Část, která se zaměřuje na změny právní úpravy související s trestním zákoníkem, popisuje jednu z hlavních filozofií nového zákona - pokud to povaha spáchaného činu umožňuje, má být trest odnětí svobody nahrazen alternativními druhy trestů. Dále je zde konstatováno, že možnosti trestního stíhání pachatelů incidentů spojených se sportovními utkáními se přijetím nového kodexu nijak výrazně nemění. Již v roce 2006 byla schválena významná novelizace trestního zákona a ta zůstala zachována i v novém předpise. Jednalo se o zavedení nové kvalifikované skutkové podstaty trestného činu výtržnictví.

V kapitole je popsáno i fungování nové právní úpravy v praxi, která se zaměřuje na pravomoce pořadatelských služeb, jako je např. koncept „pána domu“ či využití institutu „krajní nouze“. Důležitou roli představuje spolupráce policejních složek s pořadatelskou službou. Zde je pospána dohoda mezi ČMFS a Policií ČR. Tato část je doplněna o problematiku zpracování osobních údajů. V závěru kapitoly jsou shrnuty snahy o změnu současné právní úpravy.

Druhá kapitola, tedy sociologický průzkum, se snaží o to, aby zjištění z části teoretické mohla být alespoň částečně ověřena výsledky z části empirické. Snaží se popsat základní otázky, které byly položeny na začátku. Tato část popisuje jaká byla zvolena forma sociologického průzkumu, jaká skupina dotazovaných byla oslovena, jak byl sestaven dotazník, jak probíhala distribuce dotazníku či jak byl zpracován dotazník. Nejdůležitější část se zaměřuje na výsledky samotného sociologického průzkumu, který potvrdil, že téma fotbalového chuligánství a strategie státu, jak tomuto negativnímu jevu čelit, je vysoce senzitivním tématem.

Anotace

Diplomová práce na téma „Sociálně právní aspekty diváckého násilí“ obsahuje dvě základní kapitoly (česká právní úprava ve vztahu k diváckému násilí a sociologický průzkum). Práce je určena čtenářům, kteří chtějí získat podrobný přehled o tvorbě a implementaci nových právních norem, které regulují oblast pořádání sportovních utkání. Seznámí se zejména s novým nastavením povinností Policie ČR a pořadatelských služeb, resp. fotbalových klubů, při pořádání sportovních utkání, jaká problematická ustanovení legislativa obsahuje a jaká úskalí přináší v praxi. Sociologický průzkum mapuje názory veřejnosti, fanoušků a policistů na novou právní úpravu a přináší odpovědi na otázky týkající se bezpečnosti na stadionech a v jejich okolí.

Klíčová slova

sport, násilí, fotbal, bezpečnost, fanoušci, stadion, Policie ČR, divácké násilí, chuligánství, pořadatelská služba, sociologický průzkum

Anotation

Master thesis on Social and Legal Aspects of Spectators' Violence consists of two fundamental chapters – Czech legislation related to the spectators' violence and sociological research. The thesis is particularly intended for readers that are interested in having a complete overview of drafting and implementation of new legal arrangements that regulate the area of organization of sport events. The reader will learn about new setup as regards division of duties between the Police and private security agencies or organizers. A special attention is paid to analysis of potential difficulties within the new legislation and problems brought about by practice. Sociological research maps the opinion of wider public, police officers and sport fans on the new legislative framework. It brings answers to key questions that can arise in relation to security inside and outside sport facilities.

Keywords

sport, violence, football, security, fans, stadium, Police of the Czech Republic, spectators' violence, hooliganism, private security agency, sociological research

Literatura

Legislativní texty

1. *Sněmovní tisk č. 440, vládní návrh na vydání zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky, Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, V. volební období, 2008 (včetně důvodové zprávy).*
2. *Sněmovní tisk č. 410/3, pozměňovací a jiné návrhy k vládnímu návrhu na vydání trestního zákoníku, Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, V. volební období, 2008.*
3. *Sněmovní tisk č. 756, návrh poslanců Jiřího Paroubka, Karla Šplíchala, Davida Ratha a Františka Bublana na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, V. volební období, 2009.*
4. *Sněmovní tisk č. 756/1, stanovisko vlády k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, V. volební období, 2009.*
5. *Sněmovní tisk č. 811, návrh poslanců Vladimíra Šoltyse a Ladislava Šustra na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, V. volební období, 2009.*
6. *The Football Spectator Act 1989.*
7. *Sporting Events (Control of Alcohol etc.) Act 1985. Football (Offences) Act 1991.*
8. *Football (Offences and Disorder) Act 1999.*
9. *Football (Disorder) Act 2000.*
10. *Police Act 1996.*
11. *Usnesení Vlády České republiky ze dne 25. února 2008 č. 149 k návrhu zákona o Policii České republiky.*
12. *Usnesení Vlády České republiky ze dne 25. února 2008 č. 150 k návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky.*
13. *Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů.*

14. *Zákon č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky.*
15. *Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.*
16. *Usnesení Vlády České republiky ze dne 23. července 2008 č. 912 k opatřením k řešení problematiky diváckého násilí.*
17. *Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.*
18. *Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.*
19. *Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon ve znění pozdějších předpisů.*
20. *Sněmovní tisk č. 720, návrh poslanců Vlastimila Ostrého a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.*
21. *Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.*
22. *Vyhláška č. 16 ze dne 8. ledna 2009, o obsahu a rozsahu kvalifikace pro výkon fyzické ostrahy a služby soukromého detektiva, ve znění pozdějších předpisů.*
23. *Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.*
24. *Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.*
25. *Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.*

Publikace

26. ARMSTRONG, G. *Football hooligans: Knowing the score.* 3. vyd. Oxford: Berg, 2003, ISBN 1 85973 957 1.
27. BRIMSON, D. *Barmy army: The Changing Face of Football Violence.* 1. vyd. London: Headline book publishing, 2000, ISBN 0 7472 6305 1
28. ČERMÁK, I. *Lidská agrese a její souvislosti.* Žďár nad Sázavou: Fakta, 1999, ISBN 80-902614-1-8.
29. KÜHN, Z., BOBEK, M., POLČÁK, R. et al.: *Judikatura a právní argumentace. Teoretické a praktické aspekty práce s judikaturou.* 1. vyd. Auditorium, Praha 2006, ISBN: 80-903786-0-9
30. MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. *Fotbaloví chuligáni.* 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2004, ISBN 80-903333-0-3.

31. MURPHY, P., WILLIAMS, J., DUNNING, E. *Football on Trial: Spectator violence and development in the football world*. 2. vyd. Londýn: Routledge, 2001, ISBN 0-415-05023-5.
32. NAKONEČNÝ, M. *Encyklopedie obecné psychologie*. 2. vyd. Praha: Academia, 1997, ISBN 80-200-0625-7.
33. NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. 1. vyd. Praha: Academia 1999, ISBN 80-200-0690-7.
34. NAKONEČNÝ, M. *Úvod do psychologie*. 1. vyd. Praha: Academia, 2005, ISBN 80-200-0993-0.
35. PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 1. vyd. Praha: Portál, 1995, ISBN 80-7178-029-4.
36. SEKOT, A. *Sociologie Sportu*. Brno: Masarykova univerzita, 2006, ISBN 80-210-4201-X.
37. SLEPIČKA, P., HOŠEK, V., HÁTLOVÁ, B. *Psychologie sportu*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006, ISBN 80-246-1290-9.
38. SMOLÍK, J. *Fotbalové chuligánství: „Historie, teorie a politizace fenoménu“*. 1. vyd. Karlovy Vary: VNP, 2008, ISBN 978-80-903556-3-7.
39. VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky, Komentář*, 1. vyd. C.H.Beck, Praha 2009, ISBN: 978-80-7400-142-0
40. VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I. *Sociální psychologie*. 1. vyd. Praha: ISV, 1997, ISBN 80-85866-20-X.
41. WARD, C., HICKMOTT, S. *Armed for the match*. Londýn: Headline book publishing, 2004, ISBN 0 7472 6292 6.

Časopisy

42. KOPIC, J., časopis Policista, 7/1999.
43. KUPKA, P. Násilí na fotbalových stadionech v ČR a privatizace jeho řešení, periodikum Bezpečnostní teorie a praxe, Policejní akademie České republiky v Praze, 4/2009.
44. MOŠNA, D. Přehled fotbalové legislativy z hlediska anglického a českého práva, časopis Kriminalistika, 3/2004.

Ostatní zdroje

45. Dohoda mezi Českomoravským fotbalovým svazem a Policií České republiky ze dne 16. února 2009.
46. Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky, *Bezpečí na sportovních utkáních – Manuál pro fotbalové kluby*, Praha 2008.
47. Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky, *Návrhy opatření k řešení problematiky diváckého násilí*, Praha 2008.
48. Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky, *Reforma Policie ČR – „legislativní část“*.
49. *The Hillsborough Stadium Disaster*, 15 April 1989, Inquiry by the Rt Hon Lord Justice Taylor, Final Report, Presented to Parliament by Secretary of State for the Home Department by Command of Her Majesty, January 1990, Home Office, London: HMSO
50. Unie soukromých bezpečnostních služeb České republiky, III. Zpráva o stavu trhu soukromých bezpečnostních služeb za rok 2007-2008 s přihlédnutím k aktuální situaci roku 2009.
51. Zpravodajství České tiskové kanceláře (ČTK).

Internetové zdroje

52. <http://www.mvcr.cz/>
53. <http://www.policie.cz/>
54. <http://aktualne.centrum.cz/>
55. <http://www.fotbal.cz/>
56. <http://www.psp.cz/>
57. <http://www.eurofotbal.cz/>
58. <http://www.liv.ac.uk/>
59. <http://www.opsi.gov.uk/>
60. <http://www.flaweb.org.uk/>
61. <http://www.culture.gov.uk/>
62. <http://www.flaweb.org.uk/>

63. <http://racek.vlada.cz/>
64. <http://kormoran.vlada.cz/>
65. <http://www.langer.cz/>
66. <http://www.ejustice.cz/>
67. <http://portal.justice.cz/>
68. <http://www.psp.cz/>
69. <http://www.ct24.cz/>
70. <http://ihned.cz/>
71. <http://www.idnes.cz/>
72. <http://portal.gov.cz/>
73. <https://www.pmscr.cz/>
74. <http://deniksport.blesk.cz/>
75. <http://www.asbs.cz/>
76. <http://www.cstv.cz/>
77. <http://www.tyden.cz/>
78. <http://fotbal.sport.cz/>
79. <http://www.czso.cz/>
80. <http://tn.nova.cz/>
81. <http://www.langer.cz/>

Seznam příloh

- Příloha č. 1** Dotazník – bezpečnost na sportovních utkáních
- Příloha č. 2** Datové listy
- Příloha č. 3** Dohoda mezi Českomoravským fotbalovým svazem a Policií ČR
- Příloha č. 4** Vzor návštěvního řádu

Dotazník – bezpečnost na sportovních utkáních

Dotazník a jeho výstupy jsou určeny výhradně pro potřebu zpracování diplomové práce. Šetření je prováděno jako anonymní.

1. Obecné otázky

- a. Navštívili jste v uplynulém roce (rok 2009) nějaké sportovní utkání?
 - a. ano - více než 4
 - b. ano - více než 1
 - c. ne
- b. Zaznamenal/a jste změnu právních předpisů v oblasti zajišťování bezpečnosti na stadionech při sportovních utkáních v uplynulém roce (rok 2009)?
 - a. ano
 - b. ne
- c. Jak jste celkově spokojen/a s prací policie v oblasti udržování pořádku při sportovních utkáních?
 - a. velmi spokojen/a
 - b. spíše spokojen/a
 - c. tak napůl, jak kdy
 - d. spíše nespokojen/a
 - e. velmi nespokojen/a
- d. Jak jste celkově spokojen/a s prací pořadatelů při sportovních utkáních?
 - a. velmi spokojen/a
 - b. spíše spokojen/a
 - c. tak napůl, jak kdy
 - d. spíše nespokojen/a
 - e. velmi nespokojen/a
- e. Jsou podle vašeho názoru tresty ukládané výtržníkům
 - a. přiměřené
 - b. nepřiměřeně vysoké
 - c. nepřiměřeně nízké

2. Bezpečnost na stadionech

- a. Zaznamenal jste, že policie již není standardně přítomna na stadionech?
 - a. ano
 - b. ne
- b. Zvýšila se v uplynulém roce úroveň vstupních kontrol na stadiony při sportovních utkáních?
 - a. ano
 - b. ne
 - c. nezaznamenal/a jsem to
- c. Zvýšila se podle vašeho názoru v uplynulém roce kvalita pořadatelské služby uvnitř stadionů během sportovních utkání?
 - a. ano
 - b. ne
 - c. nezaznamenal/a jsem to
- d. Disponuje podle vašeho názoru pořadatelská služba dostatkem pravomocí k udržení pořádku uvnitř stadionů?
 - a. ano
 - b. ne
 - c. nevím
- e. Obával/a byste se za současné situace vzít na sportovní utkání své děti/rodinu?
 - a. ano
 - b. ne
- f. Stal/a jste se v uplynulém roce obětí výtržností nebo násilného jednání při sledování sportovního utkání na stadionu?
 - a. ano
 - b. ne
- g. Stal/a jste se v uplynulém roce svědkem výtržností nebo násilného jednání při sledování sportovního utkání na stadionu?
 - a. ano
 - b. ne
- h. Obrátil/a byste se v případě potřeby s žádostí o pomoc na pořadatelskou službu?
 - a. ano

- b. ne
- c. nevím

3. Bezpečnost před stadiony

- a. Zlepšila se v uplynulém roce schopnost Policie ČR udržet pořádek před stadiony?
 - a. ano
 - b. ne
 - c. nevím
- b. Disponuje podle vašeho názoru Policie ČR dostatkem pravomocí k udržení veřejného pořádku před stadiony?
 - a. ano
 - b. ne
 - c. nevím
- c. Stal/a jste se v uplynulém roce obětí výtržností nebo násilného jednání při příchodu (příjezdu) na stadion?
 - a. ano
 - b. ne
- d. Stal/a jste se v uplynulém roce svědkem výtržností nebo násilného jednání při příchodu (příjezdu) na stadion?
 - a. ano
 - b. ne
- e. Obrátil/a byste se v případě potřeby s žádostí o pomoc na Policii ČR?
 - a. ano
 - b. ne
 - c. nevím

4. Charakteristika dotazovaného

- a. Zařaďte se prosím do jedné z uvedených kategorií.
 - a. policista/ka
 - b. fanoušek
 - c. představitel/ka fotbalového klubu / funkcionář/ka ČMFS
 - d. veřejnost
- b. Pohlaví
 - a. muž
 - b. žena
- c. Věk
 - a. do 18
 - b. 19-25
 - c. 26-35
 - d. 36-45
 - e. 46-55
 - f. 55+
- d. Nejvyšší dokončené vzdělání
 - a. základní
 - b. vyučen, nižší střední
 - c. střední s maturitou
 - d. vysokoškolské

Příloha č. 3

**Dohoda
mezi
Českomoravským fotbalovým svazem a Policií České republiky**

Policie České republiky - Policejní prezidium ČR
kontaktní adresa: Praha 7, Strojnická 27,
zastoupená policejním prezidentem brig. gen. Mgr. Oldřichem Martinů
(dále jen „policie“)

a

Českomoravský fotbalový svaz, o. s.
sídlo: Praha 1, Kozí 7,
zastoupený předsedou svazu panem Ing. Pavlem Mokrým
(dále jen „svaz“)

uzavírají tuto dohodu

Čl. 1

Předmět dohody

Předmětem této dohody (dále jen „dohoda“) je v souladu s rezolucí Evropské rady č. 2002/C-22/01, ve znění novely Evropské rady č. 2006/C-322/01 vymezení některých zásad a forem činnosti a spolupráce při konání mezinárodních fotbalových utkání a utkání v rámci svazu. Dohoda upravuje zejména spolupráci policie a svazu, požadavky na stavebně technické vybavení stadionů první fotbalové ligy a druhé fotbalové ligy a na zajištění bezpečnostních standardů, spolupráci pořadatelských služeb klubů a policie, výcvik a činnost pořadatelské služby klubů a společné mediální politiky.

Čl. 2

Činnost vlastníka sportovního zařízení a delegáta svazu

(1) Vlastník sportovního zařízení má zejména povinnost dát podnět hlavnímu rozhodčímu k přerušení zápasu, pokud dojde k závažnému porušení návštěvního řádu stadionu a bezpečnost osob nebo majetku je závažným způsobem ohrožena (např. dále dochází k používání zábavní pyrotechniky a dýmovnic, ke vhazování předmětů na hrací plochu, k neoprávněnému vstupu osoby na hrací plochu, k vzájemnému napadání osob) a přes veškerá opatření učiněná hlavním pořadatelem zápasu nedojde k obnovení pokojného stavu.

(2) Delegát svazu má zejména povinnost

- a) dát podnět hlavnímu rozhodčímu k pokračování v zápasu až poté, co velitel policejního zákroku sdělí, že zákrok byl ukončen,

- b) podílet se na přípravě klidného průběhu fotbalového zápasu a na vyhodnocení účinnosti přijatých bezpečnostních opatření v rámci celé sportovní akce,
- c) nedoporučit konání fotbalového zápasu na stadionech, které nesplňují požadavky na technické vybavení stadionu.

Čl. 3

Činnost svazu a fotbalových klubů

Svaz a fotbalové kluby nejpozději do 1. července 2009 zajistí

- a) vybudování řídicí místnosti s odpovídajícím výhledem na divácké sektory stadionu pro štáb velitele opatření a bezpečnostního pracovníka fotbalového klubu; tyto prostory vybaví monitory pro záznam a vyhodnocování kamerového systému s výstupem zpracovaného materiálu pro další činnost orgánů činných v trestním řízení a technickým zařízením umožňujícím využití místního rozhlasového zařízení k přímému oslovení přítomných diváků, a to všech nebo jen v určitých prostorách,
- b) infrastrukturu stadionu tak, aby v případě potřeby došlo k účinnému oddělení fanoušků obou klubů jak u vstupů, tak na samotném stadionu; při použití pevných překážek zabezpečí jejich odolnost proti tlaku,
- c) bezpečnostní kamerový systém k monitorování a záznamu všech diváckých sektorů a jeho napojení do řídicí místnosti s možností jeho ovládání z těchto prostor tak, aby kamery umožňovaly záznam všech incidentů a určení jejich původců,
- d) v prostorách fotbalového stadionu lékařskou stanicí první pomoci s dostatečným zdravotnickým vybavením, není-li první pomoc na stadionu zajišťována vozidly zdravotnické služby,
- e) pravidelnou údržbu stadionu a opravu nebo odstranění všech uvolněných a poškozených částí jeho zařízení, odstranění veškerého odpadu nebo předmětů, které by mohly být použity k vrhání, či jako zbraň,
- f) zabezpečení vnějších obvodových stran stadionu plotem, zdí nebo jiným podobným zařízením, které zabraňuje jakémukoliv nekontrolovanému vniknutí osob a vnášení předmětů nebo nebezpečných látek do prostoru stadionu,
- g) dostatečný počet turniketů pro plynulou kontrolu diváků při vstupu do prostorů stadionu,
- h) na stadionu dostatečný počet nouzových východů, které nemohou zároveň sloužit jako vstupy, a které poskytují dostatečné bezpečnostní záruky v případě evakuace osob ven ze stadionu nebo na hrací plochu,
- i) viditelné umístění návštěvního řádu při vstupech, případně jeho hlavních částí,
- j) stadion a jeho základní části tak, že budou splňovat nezbytné požadavky stanovené požárními předpisy a požadavky na odolnost a konstrukční stabilitu,
- k) vybavení stadionu nezbytnými nápisy a piktogramy, které dovedou diváky spolehlivě jak do sektoru, pro který mají vstupenku, tak i k nouzovým východům v případě potřeby rychlého vyklizení stadionu,
- l) dodržování maximální bezpečné kapacity počtu diváků v každém sektoru stadionu,
- m) před každým zápasem provedení bezpečnostní prohlídky stadionu a prostor souvisejících s jeho provozem, s možností ověřit platnost revizních zpráv

elektrických a elektronických zařízení, plynových zařízení a statického posouzení tribun,

- n) dodržování nezbytných požadavků stanovených požárními předpisy a požadavky na odolnost a konstrukční stabilitu stadionu,
- o) vyčlenění vhodných prostor a souvisejícího zázemí pro orgány činné v trestním řízení nebo pro správní orgány (mobilní trest), dále potom prostory pro osoby omezené na osobní svobodě pořadatelskou službou a tyto prostory vybaví sociálním zařízením,
- p) vymezení parkovacího místa pro příjezd zasahující jednotky policie a zajistí jim vstupy na stadion, zejména do jeho rizikových částí (sektory vlajkonošů),
- q) v případě přítomnosti policie na stadionu, kterou si vyžádá vlastník sportovního zařízení, vyčlení pro policejní jednotku místnost se sociálním zázemím.

Čl. 4

Zásady spolupráce pořadatelské služby a policie

(1) Policie a pořadatelská služba při plnění svých úkolů vzájemně spolupracují, poskytují si nezbytnou pomoc v rámci svých oprávnění a povinností.

(2) Bezpečnostní pracovník klubu je začleněn do štábu velitele opatření.

(3) Policie předává průběžně před zápasem a v jeho průběhu bezpečnostnímu pracovníkovi klubu informace a předkládá mu požadavky potřebné pro předcházení a řešení diváckého násilí pořadatelskou službou.

(4) V případě přípravy k zákroku a v průběhu jeho provádění bezpečnostní pracovník klubu zajistí činnost pořadatelské služby dle požadavků velitele štábu opatření.

(5) Při zápasech, které byly vyhodnoceny jako rizikové, se předpokládá užší forma spolupráce policie a pořadatelské služby při ochraně veřejného pořádku, ochraně zdraví a majetku; forma spolupráce bude konkretizována v místních ujednáních.

Čl. 5

Výcvik a činnosti pořadatelské služby

Svaz a fotbalové kluby zajistí, aby hlavní pořadatel zápasu byl povinen

- a) určit v rámci všech stadionů bezpečnostního pracovníka, který bude průběžně zajišťovat kontakt fotbalového klubu s policií a bude vybaven potřebnými rozhodovacími pravomocemi,
- b) zajistit pořadatelskou službu v potřebném počtu a kvalitě podle kategorie zápasu či rozpisu příslušné soutěže, a to tak, aby byla funkční od doby soustředování diváků až do doby jejich odchodu ze stadionu; k tomu stanovit začátek a ukončení činnosti pořadatelské služby a osoby odpovědné za zajištění klidu a pořádku v jednotlivých sektorech stadionu,

- c) dbát pokynů hlavního rozhodčího a delegáta svazu a zajistit, aby činnost pořadatelské služby probíhala v souladu s předpisy svazu, které upravují
1. vpouštění diváků do prostor stadionu a způsob nepřetržitého dohledu nad nimi,
 2. provádění bezpečnostních prohlídek stadionu před zápasem a po jeho ukončení či přerušení, neučiní-li tak v souvislosti s plněním svých úkolů policie,
 3. poskytování všech informací divákům, které potřebují ohledně organizace, infrastruktury a integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“),
 4. provádění kontrol dodržování zákazu vnášení nebezpečných předmětů nebo nebezpečných látek, zejména při vstupu na stadion,
 5. kontrolu dodržování základních předpisů zamezování vstupu veřejnosti do zakázaných prostor,
 6. pomoc divákům při hladkém, snadném a bezpečném vstupu na stadion a při odchodu z něj,
 7. poskytování informací policii, které se týkají narušení veřejného pořádku diváky, či přípravy k tomuto narušení,
 8. provádění všech nezbytných opatření v době před zásahem policie nebo dalších složek IZS,
 9. účinné předcházení všem situacím, které by mohly ohrozit veřejný pořádek,
 10. kontroly dodržování zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zejména pak ustanovení o zákazu prodávat nebo podávat alkoholické nápoje, anebo jinak umožňovat jejich podávání při sportovních podnicích,
 11. kontrolu podávání nápojů v plastových nebo papírových obalech,
- d) provádět před zahájením jarního kola a podzimního kola fotbalové ligy pravidelné proškolení všech členů pořadatelského sboru se zaměřením na
1. organizování a bezpečnostní postupy týkající se fotbalových zápasů,
 2. příslušné právní předpisy a interní akty řízení svazu a fotbalových klubů,
 3. komunikační techniku,
 4. pozorovací a identifikační techniku,
 5. postupy při provádění vstupních kontrol,
 6. přístupy k řešení konfliktních situací,
 7. první pomoc a požární ochranu,
 8. postupy při evakuaci stadionů,
 9. spolupráci s IZS, zejména pak s policií,
 10. výcvikový kurs základních prvků sebeobrany,
- e) za účasti zástupce policie provádět před každým rizikovým zápasem instruktáž všech členů pořadatelské služby s cílem poskytnutí nezbytných informací

o zvláštních okolnostech rizikového zápasu a o způsobech spolupráce a komunikace s ostatními zúčastněnými subjekty,

- f) zajistit, že pořadatelský sbor před vlastním zápasem a v době celého jeho průběhu
 1. nevpustí do prostor stadionu osobu, která se neprokáže platnou vstupenkou nebo je zjevně pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky,
 2. nevpustí do prostor stadionu osobu, které má u sebe alkoholický nápoj, předmět zábavní pyrotechniky, dýmovnici nebo jiný předmět, který by mohl být použit jako zbraň; o osobě, které měla u sebe zbraň nebo zábavní pyrotechniku vyrozumí policii,
 3. provádí účinná opatření směřující k prevenci diváckého násilí vhodným rozmíst'ováním a konáním svých členů,
 4. ihned zasahuje proti všem osobám, které poruší návštěvní řád stadionu a účinně je vyloučí z další divácké účasti na daném zápasu,
 5. v případě páchání trestného činu či přestupku zadrží podezřelou osobu a neprodleně ji předá policii, které poskytne účinnou spolupráci a pomoc k opatření nezbytných důkazů,
- g) zajistit povinnost pracovníků pořadatelské služby být viditelně označeni reflexní vestou se zřetelně rozpoznatelným identifikovatelným číslem jako pořadatel po celou dobu opatření.

Čl. 6

Činnost policie

(1) Policie nenahrazuje pořadatelskou službu.

(2) Policie zajistí při rizikových zápasech první fotbalové ligy, při mezinárodních fotbalových zápasech a ve výjimečných případech i při jiných rizikových zápasech účast policisty pozorovatele (spottera). Tento policista se prokazuje pořadatelské službě případně příslušným služebním funkcionářům kartou s označením „Delegát“. Pořadatel musí těmto policistům umožnit volný průchod do všech veřejných prostor stadionu tak, aby mohli plnit služební úkoly.

(3) Velitel opatření je v kontaktu s hlavním pořadatelem.

(4) Mimo stadiony policie zajišťuje ochranu veřejného pořádku a bezpečnost osob a majetku při příchodu a rozchodu diváků v souvislosti s konáním fotbalového utkání.

(5) Pokud policie zjistí při provádění opatření pachatele přestupku nebo trestného činu, poskytne fotbalovému klubu podklady pro uplatnění nároku na náhradu škody od těchto osob, pokud jimi byly klubu způsobeny.

Čl. 7

Spolupráce s dalšími subjekty

Svaz zabezpečí, aby fotbalové kluby zajistily

- a) na zápasech s předpokládanou velkou návštěvou nebo s očekávanou účastí nedisciplinovaných diváků (rizikových fanoušků) vyžádání účasti zástupce obce ve štábu velitele opatření, který se bude podílet na přípravě klidného průběhu fotbalového zápasu a na společném vyhodnocení celé sportovní akce,
- b) vyžádání spolupráce obecní (městské) policie, k zajištění klidu a pořádku při pořádání fotbalových zápasů.

Čl. 8

Zásady společné mediální politiky svazu, fotbalových klubů a policie

(1) V přípravném a prováděcím období a v období po ukončení zápasu bude dodržována zásada společné mediální politiky všech zúčastněných subjektů tak, aby byla objektivní, věcná, pružná a vylučovala zbytečné rozpory.

(2) Cílem společné mediální politiky je poskytovat informace o bezpečnosti, informovat veřejnost o policejních opatřeních a o krocích, které svaz a policie podniknou v případě projevů diváckého násilí, s cílem odradit diváky od protiprávního jednání s tím, že toto jednání se nevyplácí.

(3) Společná mediální politika bude prováděna tak, aby posilovala prvek důvěry v organizátory fotbalových zápasů, v policii a v jejich opatření, s důrazem na účinnost jejich kontrolní činnosti, a u veřejnosti posílila pocit bezpečí a přiměla potencionální výtržníky k potlačení jejich tendence k projevům diváckého násilí. Mediální politika bude zaměřena i na kritiku diváků dopouštějících se protiprávního jednání.

Čl. 9

Zápasy českého národního mužstva nebo českých fotbalových klubů hrané v zahraničí

(1) Při organizaci zápasů budou obě strany využívat usnesení rezoluce Evropské Rady č. 2006/C-322/01.

(2) Svaz a kluby budou předávat relevantní informace k zápasům neprodleně a výhradně národnímu fotbalovému informačnímu středisku¹⁾ (CZ-S.I.S.) úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky.

(3) V případě vyhodnocení potřeby přítomnosti policistů pozorovatelů (spotterů) na bezpečnostním opatření v zahraničí v souvislosti se zápasem českého národního týmu nebo klubu, zajistí svaz nebo klub jejich dopravu, pokud se obě strany nedohodnou jinak; jejich účast si svaz nebo klub vyžádá cestou národního fotbalového informačního střediska (CZ-S.I.S.) úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky.

¹⁾ Rozhodnutí Rady ze dne 25. dubna 2002 o bezpečnosti v souvislosti s fotbalovými zápasy mezinárodního rozměru (2002/348/SVV).

Čl. 10

Závěrečná ustanovení

(1) Při mezinárodních utkáních a rizikových utkáních v rámci svazu uzavírají zainteresované subjekty místní ujednání o spolupráci s konkretizací úkolů, nasazených sil a prostředků a zabezpečení vyhodnocení prováděných opatření.

(2) Strany dohody dále prohlašují, že vhodnou formou a bez zbytečného prodlení seznámí s obsahem této dohody všechny své organizační články a pracovníky zainteresované na jejím plnění.

(3) Dohodou není dotčena možnost uzavírat místní ujednání mezi krajskými ředitelstvími policie a fotbalovými kluby tak, aby byla zajištěna pružná přizpůsobivost opatření s ohledem na rozdílné podmínky v jednotlivých krajích.

(4) Veškerá činnost policie bude prováděna v souladu s oprávněními policie, jejich útvarů nebo policistů podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a v souladu s dalšími právními předpisy upravujícími její činnost.

(5) Tato dohoda je uzavírána na dobu neurčitou a může být písemně vypovězena, přičemž výpovědní lhůta činí šest měsíců ode dne doručení výpovědi druhé straně; strana vypovídající dohodu vždy uvede důvody, které jí k tomu vedly.

(6) Tato dohoda může být měněna a doplňována jen formou písemných číslovaných dodatků.

(7) Tato dohoda se vyhotovuje ve čtyřech výtiscích, z nichž každá strana obdrží po dvou.

(8) Tato dohoda ruší Organizační ujednání mezi Českomoravským fotbalovým svazem a Policií České republiky uzavřené dne 14. března 2005.

(9) Strany této dohody prohlašují, že se touto dohodou budou řídit počínaje dnem jejího podepsání s tím, že po skončení příslušného soutěžního ročníku bude vzájemná spolupráce vyhodnocena.

V Praze dne:

V Praze dne:

Za svaz:

Za policii:

Ing. Pavel Mokřý
předseda

brig. gen. Mgr. Oldřich Martinů
policejní prezident

V z o r

NÁVŠTĚVNÍ ŘÁD

§ 1

Obecná ustanovení

1. Tento Návštěvní řád je směrnice vyhlášená majitelem fotbalového stadionu ... (název klubu).... označovaného rovněž názvem ... (název stadionu) .., kterým je akciová společnost ... (název klubu) ... se sídlem (adresa), která určuje základní závazná pravidla chování všech návštěvníků ... (název stadionu) ... vstupujících do areálu ... (název stadionu) a používající zařízení ... (název stadionu)
2. Účelem návštěvního řádu je zejména zajištění ochrany bezpečnosti zdraví a majetku na stadionu a rovněž zabezpečení pokud možno ideálních podmínek průběhu všech akcí, které se budou na stadionu uskutečňovat. Cílem návštěvního řádu ... (název stadionu) je též zajištění příjemné sportovní a společenské atmosféry na stadionu. Každý svým vstupem na jakoukoliv akci pořádanou v (název stadionu) vyjadřuje svůj souhlas být vázán podmínkami a obsahem tohoto návštěvního řádu.

§ 2

.... (název stadionu)

1. ... (název stadionu) slouží veřejnosti přednostně ke sledování fotbalových utkání a o způsobu jejího využití a použití rozhoduje výlučně její majitel společnost ... (název klubu)
2. Veřejnost může do areálu ... (název stadionu) ... vstupovat pouze se souhlasem majitele tohoto fotbalového stadionu, pouze v čase stanoveném tímto návštěvním řádem nebo ve výjimečných případech jiným rozhodnutím majitele stadionu, a pouze v souladu s podmínkami stanovenými tímto návštěvním řádem.
3. Tento návštěvní řád je závazný pro všechny osoby, které budou ... (název stadionu) využívat pro vlastní akce na základě zvláštní smlouvy uzavřené pro konkrétní účel se společností ... (název klubu) jakožto i pro hosty těchto osob.
4. Kromě majitele ... (název stadionu) .. je oprávněna k doзору nad dodržováním a respektováním tohoto návštěvního řádu též pořadatelská nebo bezpečnostní služba, případně v rámci své zákonné pravomoci též Policie ČR.

§ 3
Pobyt v (název stadionu).....

1. V(název stadionu)..... mohou pobývat pouze osoby, které s sebou mají platnou vstupenku nebo jiný opravňující průkaz, či osoby, které své oprávnění k pobytu mohou prokázat jiným způsobem. Každá osoba uvnitř ...(název stadionu)... má povinnost na žádost pořadatelské nebo bezpečnostní služby, jakož i policie prokázat své oprávnění k pobytu platnou vstupenkou nebo opravňujícím průkazem. Každý, kdo nebude schopen prokázat své oprávnění k pobytu, bude z ...(název stadionu).... vyveden. Při opuštění ...(název stadionu)..... ztrácí vstupenka svou platnost; toto platí i pro držitele permanentní vstupenky ohledně oprávnění vstupu na konkrétní hrací den.
2. ...(název stadionu)..... je zpřístupněna pro veřejnost vždy nejméně jednu hodinu před zahájením akce do uplynutí jedné hodiny následující po ukončení akce, není-li stanoveno majitelem ...(název stadionu).... z organizačních důvodů jinak.
3. Návštěvníci jsou povinni obsadit pouze místo uvedené na vstupence pro danou akci. Fanoušci a příznivci hostujícího týmu jsou povinni zdržovat se pouze v sektoru určeném majiteli ...(název stadionu).. pro příznivce hostujícího týmu a jsou povinni respektovat organizační pokyny pořadatelské nebo bezpečnostní služby, případně příslušníků Policie ČR.
4. Z bezpečnostních důvodů a k odvrácení nebezpečí jsou návštěvníci povinni na pokyn pořadatelské a bezpečnostní služby jakož i policie zaujmout jiná místa než uvedená na vstupence, a to případně i v jiném sektoru. Stejně platí i pro návštěvníky, kteří přijdou po zahájení dané akce.
5. Osoby, které jsou zjevně pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek, stejně tak jako osoby, které ohrožují bezpečnost osob a majetku nacházejících se v ...(název stadionu)...., ztrácejí oprávnění k pobytu a mohou být pořadatelskou nebo bezpečnostní službou, případně též příslušníky Policie ČR kdykoliv vyvedeni z prostoru areálu.

§ 4
Vstupní kontrola

1. Každý návštěvník je při vstupu do ...(název stadionu)..... povinen bez vyžádání ukázat a na požádání vydat ke kontrole pořadatelské nebo bezpečnostní službě svou vstupenku nebo jiný opravňující průkaz.
2. Pořadatelská nebo bezpečnostní služba jakož i policie jsou oprávněni prohlédnout - a to i při použití technických prostředků - osoby, které z důvodu podezření předchozí konzumace alkoholu nebo jiných návykových látek, nebo z důvodu vnášení zbraní, nebo jiných nebezpečných předmětů či věcí nebo látek způsobujících nebezpečí vzniku ohně, mohou představovat bezpečnostní riziko pro danou akci. Prohlídka se vztahuje i na vnášená zavazadla a umožňuje kontrolu jednotlivých vnášených předmětů.

3. Do prostoru areálu ...(název stadionu)... je zakázáno vnášet předměty, kterými by mohla být jakkoliv ohrožena bezpečnost a odpovídající zázemí osob a majetku pobývajících v areálu ...(název stadionu)... . O zákazu vnášet takové předměty do ...(název stadionu)..... je z pověření majitele stadionu oprávněna rozhodovat pořadatelská nebo bezpečnostní služba, případně v jednotlivých a výjimečných případech majitel.
4. Osobám, které nemohou prokázat své oprávnění k návštěvě, resp. vstupu do ...(název stadionu)....., nebo osobám, které představují bezpečnostní riziko ve smyslu tohoto návštěvního řádu, nebude umožněn vstup do(název stadionu)..... . To samé platí i pro osoby, kterým byl v České republice zakázán vstup na pořádanou akci z důvodu jejich závadného chování na obdobných akcích. Odmítnuté osoby nemají nárok na vrácení vstupného.
5. Pořadatel má právo požadovat po divákovi, aby se při vstupu na stadion legitimoval a údaje takto zjištěné systematicky využíval v případech porušení návštěvního řádu.

§ 5

Chování (název stadionu)

1. Každý návštěvník ...(název stadionu) .. je povinen chovat se v prostoru areálu fotbalového stadionu tak, aby svým jednáním neohrožoval bezpečnost jiných osob a jejich majetku stejně tak jako zařízení ...(název stadionu)..... a dále svým chováním neomezoval či neobtěžoval jiné osoby nad míru odpovídající z okolností vyplývajících z průběhu akce, která v ...(název stadionu)..... právě probíhá.
2. Návštěvníci jsou povinni dodržovat nařízení a pokyny pořádkové nebo bezpečnostní služby jakož i policie, hasičů, záchranné služby a hlasatele.
3. Návštěvníci(název stadionu)..... jsou povinni při svém pobytu na stadionu respektovat obecně závazná pravidla slušného chování a dobrých mravů, tj. především slušnost a ohleduplnost, a jsou povinni zdržet jakýchkoli projevů mezilidské, rasové, náboženské nebo politické nesnášenlivosti. V případě porušení nebo nerespektování tohoto ustanovení, může být návštěvník dopouštějící se zjevně zakázaného jednání, z prostoru ...(název stadionu)..... bez předchozího napomenutí okamžitě vyveden.
4. Všechny vchody a východy stejně jako únikové cesty je povinnost udržovat volné.

§ 6

Zákazy

1. Návštěvníkům stadionu je zakázáno vnášet do prostoru ...(název stadionu)..... zejména následující předměty nebo jiné předměty obdobné povahy či účelu :

- a) rasistický, hanlivý, vulgární nebo dobrým mravům odporující propagandistický materiál,
 - b) zbraně jakéhokoli druhu, jakož i všechny předměty, které jsou použitelné jako sekací, úderové či bodací zbraně,
 - c) spreje, leptavé, hořlavé a barvicí látky nebo jiné nádoby s látkami ovlivňující zdraví,
 - d) láhve, poháry/kalichy, džbány, plechovky/konzervy nebo jiné předměty, které sestávají z lámavého, tříštivého nebo výjimečně tvrdého materiálu,
 - e) neskládané předměty jako žebřík, stolička, židle, krabice či kufr,
 - f) ohňostroj/rachejtle, světlice, dýmovnice a ostatní pyrotechnické předměty včetně odpovídajících odpalovacích zařízení,
 - g) tyče pro vlajky či transparenty,
 - h) mechanicky poháněné nástroje způsobující hluk,
 - i) alkoholické nápoje a drogy jakéhokoli druhu,
 - j) zvířata
 - k) laser ukazovátko,
 - l) kufry, velké tašky, batohy nebo
- m) fotoaparáty, videokamery a ostatní přístroje pro účely profesionálního zaznamenání zvuku či obrazu s výjimkou výslovně uděleného souhlasu majitele(název stadionu)..... .

2. Dále je návštěvníkům zakázáno :

- a) vyslovovat, rozlišovat či veřejně projevovat rasistické, hanlivé, vulgární nebo dobrým mravům odporující slogany či zobrazování,
- b) lézt či přelézat pro obecné užívání nepředpokládané stavby a zařízení, zejména fasády, ploty, zdi, ohrazení hrací plochy, zábrany, osvětlovací zařízení, stojany pro kamery, stromy, sloupy jakéhokoli druhu a střechy,
- c) vstupovat do oblastí, které nejsou pro návštěvníky povoleny (např. hrací plocha, vnitřní prostory, místnosti funkcionářů),
- d) házet předměty či tekutiny jakéhokoli druhu na hrací plochu či do prostor pro návštěvníky,
- e) zakládat oheň, zapalovat nebo odstřelovat ohňostroj či světlice,
- f) ničit zařízení a vybavení
- g) bez povolení prodávat vstupenky a jakékoliv zboží propagující značku ...(název klubu)..... nebo ...(název stadionu),
- h) popisovat, polepovat nebo pomalovávat stavby, vybavení nebo cesty,
- i) konat svoji tělesnou potřebu mimo toalety nebo znečišťovat (název stadion) --- jinou cestou, zejména odhazováním věcí nebo
- j) jezdit po cestách a plochách bez speciálního povolení,
- k) jakýmkoliv způsobem pořizovat prostřednictvím moderních technologií zvukové či obrazové záznamy jak v prostoru (název stadionu), tak z průběhu akce,
- l) překrývat transparenty, vlajkami nebo jiným způsobem reklamní panely umístěné na stadionu.

3. Majitel (název stadionu)..... je oprávněn požadovat po každém, kdo poruší výše uvedené zákazy a omezení náhradu škody, která byla v důsledku zakázaného jednání způsobena, vydání věci, kterou byla způsobena škoda způsobena nebo

závadný stav vyvolán a dále též úhradu pokuty v minimální výši 1.000,- Kč, v maximální výši 50.000,- Kč, dle závažnosti porušení stanovených povinností a v této souvislosti způsobených škodních následků. Majitel(název stadionu) je rovněž oprávněn každému, kdo poruší principy tohoto návštěvního řádu, nebo výše stanovené zákazy či omezení, zakázat na dobu určitou nebo dle závažnosti provinění též na dobu neurčitou vstup do (název stadionu)

§ 7

Prodej a reklama

Podnikatelská činnost, rozdávání nebo prodávání novin, časopisů, tiskovin, reklamních prospektů jakož i skladování předmětů uvnitř (název stadionu) je povoleno jen s výslovným písemným souhlasem (název klubu)

§ 8

Práva pořadatele / Dohled

Právo k výkonu funkce pořadatele má zplnomocněný zástupce (název klubu) a při akcích také pořadatelská a bezpečnostní služba jakož i policie.

§ 9

Odpovědnost za škody

1. Vstup a užívání (název stadionu) uskutečňuje každý návštěvník na vlastní nebezpečí. (název klubu) ... odpovídá jen za poškození zdraví a věcné poškození způsobené úmyslným nebo hrubě nedbalým chováním jejich zaměstnanců nebo osob v obdobném poměru závislé činnosti.
2. Úrazy a škody je povinnost neprodleně nahlásit (název klubu)

§ 10

Jednání proti předpisům

1. Osoby, které poruší ustanovení Návštěvního řádu, mohou být bez náhrady vyvedeni z ... (název stadionu) a postihnuti zákazem vstupu do (název stadionu) To samé platí pro osoby, které jsou zjevně pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek. Vznikne-li podezření trestného jednání nebo jiného přestupku, může být učiněno trestní oznámení.
2. Opatření podle odstavce 1 vylučují nároky (např. vrácení vstupného) proti (název klubu) ... nebo pořadateli dané akce.
3. Práva pořadatele zůstávají nedotčena.

§ 11

Účinnost

Tento Návštěvní řád (název stadionu) je účinný od soutěžního ročníku 2008/09.